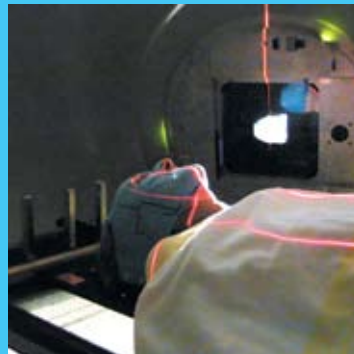
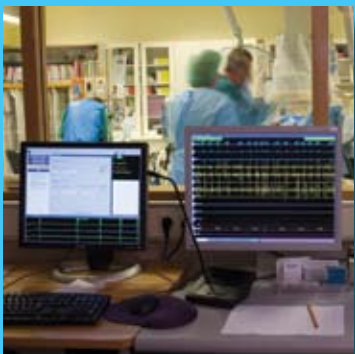

Vísindastarf

á Landspítala - háskólasjúkrahúsi

2005

Útgefandi: Landspítali - háskólasjúkrahús í maí 2006 - Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar / Ritstjórn: Oddný S. Gunnarsdóttir, Fanney Kristbjarnardóttir og Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir / Ljósmyndir: Inger Helene Bóasson og Þórdís Erla Ágústsdóttir / Hönnun og umbrot: Agnes Vilhelmsdóttir / Prentun: Prentmet

Vísindastarf á LSH 2005 – formáli

Ágætu samstarfsmenn

Yfirlit um vísindastarf á LSH á árinu 2005 kemur nú út með hefðbundnu sniði. Alls voru birtar 170 greinar og bókakaflar á árinu frá starfsmönnum spítalans og þeirra samstarfsaðilum, og verður það að teljast góður árangur. Við upphaflega leit í gagnagrunnum fundust þó einungis 110 þessara greina og bókakafla. Viðbótin skilaði sér inn þegar vísindamennirnir sjálfir fóru yfir grunnupplýsingar þær, sem starfsmenn bókasafns LSH og SKVP öfluðu. Munurinn endurspeglar aðallega misbrest á því að starfsmenn merki spítalanum greinar sínar, en að litlum hluta vanmerkingu á verkum þeirra í alþjóðlegum leitargagnagrunnum í tilvikum þar sem greinarnar tengdust fleiri en einni stofnun. Við hvetjum starfsmenn til að gæta þess að merkja spítalanum greinar sínar m.a. til að auðvelda upplýsingasöfnun vegna útgáfu þessa yfirlits.

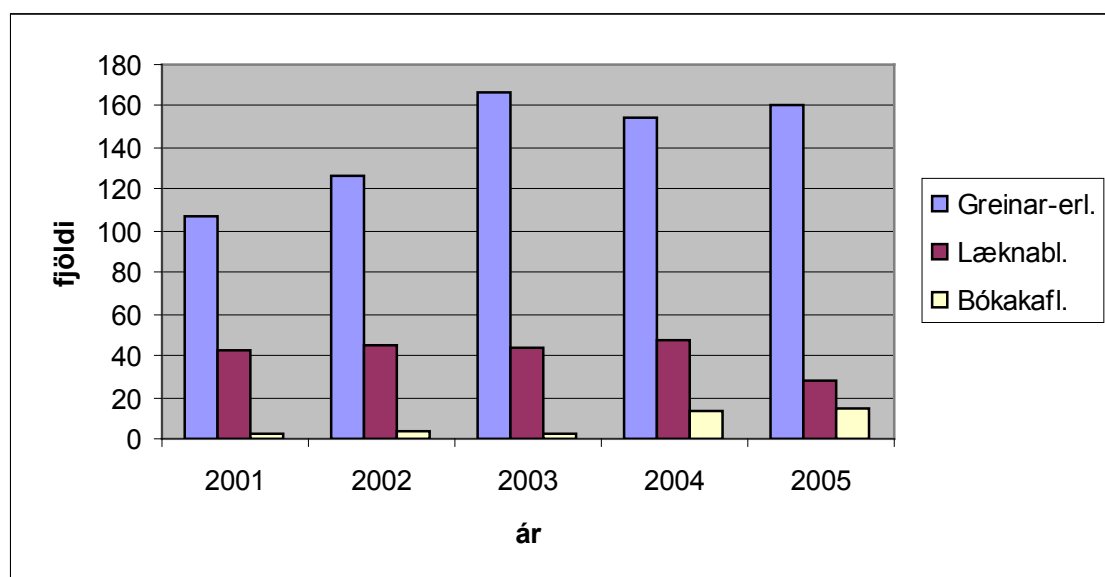
Á árunum 1999 - 2003 fjölgaði árlegum vísindagreinum í ritrýndum erlendum tímaritum frá starfsmönnum LSH og samstarfsmönnum þeirra úr 60 í 167. Síðan þá hefur fjöldi birtra greina nánast staðið í stað. Þessi þriggja ára stöðnun kann að endurspeglar það að komið sé jafnvægi á vísindavirkni starfsmanna eftir fyrri vöxt. Á hinn bóginn fer nemendum, sem vinna meistara- og doktorsverkefni sín á LSH, hratt fjölgandi, og fyrri hluti framhaldsnáms unglækna er í vaxandi mæli að færast á hendur LSH. Hvort tveggja er vonandi ávísun á enn blómlegra vísindastarf á komandi árum. Rannsóknarhópum hefur fjölgað við spítalann og fyrri hópar eflast, bæði vegna öflugra vísindasamstarfs innan spítalans og með auknu samstarfi við innlendar og erlendar vísindastofnanir. Óvenju margir stórir vísindastyrkir voru veittir til verkefna starfsmanna LSH á árinu 2005. Einn rannsóknarhópur á LSH var í fararbroddi nokkurra stofnana og fyrirtækja við gerð markáætlunar á sviði rannsókna haustið 2004, sem Vísinda- og tækniráð menntamálaráðuneytisins lagði til að yrði sérstaklega styrkt yfir 5 ára tímabil. Nefnist áætlunin Hagnýting erfðafræðipækningar í þágu heilbrigðis.

Því er allt útlit fyrir að vísindavinna á LSH sé í sókn.

Glæsilegt framlag starfsmanna LSH síðustu ár endurspeglar mikla vinnu sem þeir leggja af mörkum til vísindarannsókna, gjarnan samhliða öðrum og aðkallandi störfum. Í því sambandi má nefna að allt að 45% af notkun bókasafns LSH er utan hefðbundins vinnutíma. Framlag til vísinda er einn mikilvægasti þátturinn í starfi spítalans og afrakstur þeirrar vinnu stolt okkar á hverjum tíma.

Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, yfirlæknir,
f.h. vísindaþjónustudeildar SKVP.

Ritrýndar greinar í erlendum tímaritum og Læknablaðinu og fjöldi bókakafla sem voru birt á árunum 2001-2005

Efnisyfirlit

Formáli	1	Augnlæknisfræði	22
Efnisyfirlit	2	Barnalæknisfræði	23
Visindastefna LSH	3	Blóðfræði	25
Visindasjóður LSH	4	Bráðalæknisfræði	27
Siðanefnd stjórnsýslrannsóknna á LSH	9	Fæðinga- og kvensjúkdómafræði	28
Ársskýrsla siðanefndar LSH 2005	10	Geðsjúkdómafræði - sálfræði	30
Magnús Gottfreðsson	12	Sálfræði	31
Inga V. Þórsdóttir	14	Sálfræði vefrænna deilda	33
Visindi á vordögum LSH 2005	16	Handlæknisfræði	35
Dagsskrá Vísinda á vordögum 2006	17	Bæklunarlæknisfræði	36
Veggspjöld á Vísindum á vordögum LSH 2005	18	Hjarta- og lungnaskurðlækningar	37
Fræðasvið hjúkrunarfræðideildar HÍ	20	Þvagfæraskurðlækningar	38
Fræðasvið læknisfræðideildar HÍ	21	Æðaskurðlæknisfræði	38
		Háls-, nef og eyrnalæknisfræði	39
		Krabbameinlæknisfræði	39
		Lífefna- og sameindalíffræði	41
		Lyflæknisfræði	43
		Hjartalæknisfræði	45
		Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði	46
		Innkirtlalæknisfræði	46
		Lungnalæknisfræði	47
		Meltingarlæknisfræði	49
		Nýrnalæknisfræði	50
		Smitsjúkdómalæknisfræði	52
		Hér vantar heitið	53
		Myndgreining	55
		Ónæmisfræði	55
		Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði	58
		Sýkla og veirufræði	59
		Veirufræði	60
		Taugasjúkdómafræði	60
		Öldrunarfræði	61
		Félagsráðgjafar	62
		Iðjupjálfar	63
		Lífefndafræðingar	63
		Næringarstofa	64
		Sálgæsla presta og djákna	65
		Talmeinafræðingar	65
		Barnahjúkrun	66
		Endurhæfingarhjúkrun	67
		Fæðingarhjálp	67
		Geðhjúkrun	67
		Hjúkrun aðgerðasjúklinga	68
		Hjúkrun langveikra fullorðinna	69
		Hjúkrunarstjórnun	70
		Krabbameinshjúkrunarfræði	70
		Kynheilbrigði	71
		Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun	72
		Upplýsingatækni í hjúkrun	73
		Öldrunarhjúkrun	73
		Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga	74
		Skrifstofa forstjóra	74
		Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar	75
		Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar	76
		Skrifstofa framkvæmdastjóra lækninga	77
		Skrifstofa tækni og eigna	78

Vísindastefna LSH

Landspítali - háskólasjúkrahús gegnir veigamiklu hlutverki í því að efla heilbrigðisvísindi hér á landi. Leit nýrrar þekkingar og þróun tækni eru forsendur framfara og þess að spítalinn geti veitt þjónustu í hæsta gæðaflokki. Spítalinn er háskólasjúkrahús og sem slíkt hluti af hinu alþjóðlega vísindasamfélagi. Metnaðarfull vísindastefna er leiðarljós og hvatning fyrir stjórnendum og starfsmenn spítalans en um leið almenn yfirlýsing um vilja Landspítala - háskólasjúkrahúss til að gegna veigamiklu hlutverki í vísindastarfi. Vísindastefna og viðleitni spítalans á sviði vísinda á sifellt að vera til umræðu og endurskoðunar af starfsmönnum, almenningi, stjórnendum og stjórnvöldum.

Markmið og viðleitni Landspítala - háskólasjúkrahúss er lýst í eftirfarandi meginviðhorfum:

1. Rannsóknarhlutverk spítalans felur í sér bæði sköpun nýrrar þekkingar og hagnýtingu rannsóknarniðurstæðna, íslensku samfélagi til hagsbóta.
2. Fræðilegt starf þarf að standast samanburð á alþjóðlegum vettvangi og spítalinn á að vera í fararbroddi í þróun heilbrigðisvísinda á Íslandi.
3. Vísindarannsóknir skulu vera í samræmi við alþjóðlega viðurkennd siðfræðileg markmið.
4. Spítalinn skal leitast við að tryggja starfsfólki sínu tíma, aðstöðu og frjótt starfsumhverfi til að stunda rannsóknir í grunnvísindum sem og hagnýtum fræðum.

Landspítali - háskólasjúkrahús mun vinna að framgangi vísindastefnu sinnar með fjölþættum hætti og eiga nána samvinnu við rannsóknar og menntastofnanir sem vinna að menntun heilbrigðisstétta og heilbrigðisvísindum.

Þetta verður gert með eftirfarandi hætti:

1. Í samningum spítalans og menntastofnana verði vísinda- og rannsóknarsamstarf tryggt og til þess hvatt með skýrum gagnkvæmum stuðningi og aðgerðum. Ennfremur verði í framtíðaruppbyggingu Landspítala - háskólasjúkrahúss lögð áhersla á samvinnun rannsókna, kennslu og þjónustu.
2. Spítalinn mun efla samstarf við Háskóla Íslands og aðra skóla, innlenda og erlenda, sem tengjast starfsemi spítalans og menntun heilbrigðisstétta.
3. Þverfaglegt rannsóknarstarf verði eflt, bæði innan spítalans og við vísindamenn utan hans.
4. Stuðlað verði að samvinnu við lífvísinda- og lyfjafyrirtæki, heilbrigðistækni- og upplýsingatækniyrirtæki, innlend og erlend.

5. Unnið verði að stofnun heilbrigðisvísindastofnunar á lóð spítalans í samvinnu við Háskóla Íslands, aðra skóla og einkaaðila. Með tilkomu slíkrar stofnunar kemst á frjótt umhverfi til uppbyggingar vísinda og aðstæða til að bjóða frumkvöðlum samstarf í nánd við starfsmenn spítalans og þá sem samstarf eiga við hann.
6. Aðstæða til klínískra rannsókna verði byggð upp og styrkt. Rannsóknasetur verði skilgreindur hluti af starfsemi spítalans og rannsakendum til aðstoðar á öllum stigum rannsóknastarfsins, allt frá umsóknum um fjármagn, siðfræðimál, tölfræðivinnslu, birtingu og útgáfu niðurstaðna.
7. Landspítali - háskólasjúkrahús tryggi starfsfólki aðgang að góðu vísindalegu bókasafni með rafrænum tímaritum og gagnasöfnum.
8. Starfsfólki verði gefinn kostur á að sækja um launað rannsóknaleyfi á vegum spítalans. Árlega verði tiltekinn starfstími veittur í þessum tilgangi í fjárhagsáætlun Vísindasjóðs LSH og spítalans.

Landspítali - háskólasjúkrahús vill byggja upp öflugan vísindasjóð sem veitir styrki á samkeppnisgrundvelli. Úr Vísindasjóði Landspítala - háskólasjúkrahúss skal veita styrki bæði til byrjenda í rannsóknum sem og reyndari rannsakenda. Stefnit skal að því að koma upp sérstökum tækjakaupasjóði, ætluðum til að styrkja kaup á tækjum til vísindarannsókna. Í fjárhagsáætlun spítalans skulu tilteknir þeir fjármunir er árlega verða til ráðstöfunar úr styrktarsjóðum spítalans. Jafnframt er starfsfólk spítalans hvatt til að sækja um styrki úr öðrum rannsóknarsjóðum, jafnt innlendum sem erlendum. Spítalinn mun eftir fongum aðstoða starfsfólk við gerð umsókna.

Landspítali - háskólasjúkrahús mun vinna að því að setja skýrar siðareglur fyrir vísindastarf og hafa lög og reglur, sem vísindarannsóknir lúta, rannsakendum aðgengilegar á heimasiðu spítalans.

Landspítali - háskólasjúkrahús hvetur starfsfólk sitt til að kynna rannsóknaniðurstöður á innlendum og erlendum vettvangi sem gerir strangar fræðilegar kröfur. Jafnframt verði mikilvægar niðurstöður kynntar almenningi, m.a. með kynningu í húsakynnum spítalans. Árlega verði sameiginleg kynning á vísindavinnu starfsfólks spítalans á "Vísindum á Vordögum", með fyrirlestrum og veggspjöldum og viðurkenning veitt þeim starfsmanni sem skarar fram úr.

Spítalinn birtir árlega ritskrá starfsfólks með stuttum útdrætti. Spítalinn mun móta, í samvinnu við Háskóla Íslands, meðferð höfundaréttar og eignarhalds á rannsóknaniðurstöðum. Enn fremur reglur um fjárreiður vísindasjóða og meðferð rannsóknargagna.

Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar Landspítala - háskólasjúkrahúss er starfsfólki spítalans til aðstoðar við vísindastarf hvers konar. Vísindaráð Landspítala - háskólasjúkrahúss er stjórnarnefnd og framkvæmdastjórn LSH til ráðgjafar um vísindastarf á spítalanum.

Samþykkt af stjórnarnefnd LSH 2. maí 2002

Reglur Landspítala - háskólasjúkrahúss um vísindarannsóknir er að finna á vef spítalans, www.landspitali.is.

Vísindasjóður LSH

Skipulagsskrá

1. grein

Sjóðurinn heitir Vísindasjóður Landspítala - háskólasjúkrahúss. Heimili hans og varnarþing er í Reykjavík.

2. grein

Stofnfé sjóðsins er kr. 35.710.055. Það er fé sem var í Vísindasjóði Borgarsjúkrahúss Reykjavíkur þann 1. janúar 2001 kr. 33.710.055, en sá sjóður var stofnaður til minningar um Þórð Sveinsson, lækni og Þórð Úlfarsson, flugmann, með skipulagsskrá staðfestri 5. janúar 1964 og fé úr Vísindasjóði Landspítalans 10. maí 2001 kr. 2.000.000, en starfsreglur hans voru samþykktar af heilbrigðisráðherra þann 31. október 1994.

3. grein

Tilgangur sjóðsins er að styrkja og efla vísindarannsóknir, athuganir og tilraunir í vísindalegum tilgangi á Landspítala - háskólasjúkrahúsi eða í náinni samvinnu við það. Aðild að sjóðnum eiga allir háskólamenntaðir starfsmenn LSH.

4. grein

Stjórn sjóðsins skipa fimm menn. Einn skal tilnefndur af læknaáðli LSH, einn af hjúkrunaráðli LSH og einn af skrifstofu kennslu, vísinda og þróunar. Skulu tveir tilnefndir af stjórnarnefnd LSH og annar þeirra vera formaður og hinn úr hópi annarra háskólastétta en lækna og hjúkrunarfræðinga. Skipunartími stjórnar er fjögur ár. Stjórnin ákveður hversu miklu fé skuli úthluta hverju sinni. Úthlutun styrkja fer fram einu til tvisvar sinnum á ári að fengnum tillögum úthlutunarnefndar. Stjórnin skipar úthlutunarnefnd og setur henni starfsreglur.

5. grein

Tekjur sjóðsins eru:

- Árlegt framlag LSH samkvæmt ákvörðun stjórnarnefndar.
- Framlög fyrirtækja vegna rannsóknasamninga við LSH og starfsmenn hans.
- Framlög frá opinberum aðilum og einstaklingum.
- Gjafir sem sjóðnum berast.
- Vaxtatekjur.
- Aðrar tekjur.

Stjórninni er skylt að ávaxta fé sjóðsins á sem hagkvæmestan hátt. Ekki má skerða höfuðstól sjóðsins við úthlutun styrkja svo mikið að ekki standi ávallt eftir a.m.k. kr. 25.000.000 sem haldi verðgildi sínu á hverjum tíma.

6. grein

Reikningsár sjóðsins er almanaksárið. Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga LSH annast fjárreiður sjóðsins og bókhald f.h. sjóðsstjórnar. Reikningar sjóðsins skulu endurskoðaðir af Ríkisendurskoðun og þeir birtir með ársskýrslu LSH.

7. grein

Samþykki meirihluta stjórnar sjóðsins þarf til að breyta skipulagsskrá þessari. Leita skal samþykkis stjórnarnefndar LSH fyrir breytingunum. Verði sjóðurinn lagður niður rennur fé hans til annarrar sambærilegrar starfsemi.

8. grein

Leita skal staðfestingar dómsmálaráðherra á skipulagsskrá þessari. Jafnframt fellur úr gildi skipulagsskrá Vísindasjóðs Borgarsjúkrahúss Reykjavíkur sem staðfest var þ. 5. janúar 1964 svo og starfsreglur Vísindasjóðs Landspítalans staðfestar af heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra 31. október 1994.

Samþykkt á fundi stjórnarnefndar Landspítala - háskólasjúkrahúss 8. maí 2001.

Styrkveitingar Vísindasjóðs LSH árið 2005

Aðalbjörn Þorsteinsson yfirlæknir, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, Hulda Steingrimsdóttir læknir, Ástríður Jóhannesdóttir læknir, Haukur Hjaltason læknir, Guðmundur Geirsson læknir. Könnun á tíðni neurologískra brottfallseinkenna eftir fæðingu á fæðingadeild.

Arna Skúladóttir sérfræðingur, Rakel Björg Jónsdóttir verkefnisstjóri, Sólveig Kristjánsdóttir hjúkrunarfræðingur. Líðan foreldra, svefn og næring barna eftir útskrift af vöku deild.

Arnór Víkingsson sérfræðingur, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur, Eggert Gunnarsson dýralæknir. Lágskammta aspirínmeðferð í liðagigt.

Arnór Víkingsson sérfræðingur, Guðrún Björk Reynisdóttir læknir, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur, Már Kristjánsson yfirlæknir, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur. Mat á ónæmisfræðilegum viðbrögðum sjúklinga við penisillín gjöf.

Atli Jósefsson lífeðlisfræðingur, Þórarinn Gíslason, yfirlæknir, Erna Sif Arnardóttir, rannsóknarmaður. Samband kæfisvefns, hjarta- og æðasjúkdóma og vanvirkni í æðapeli.

Árni V. Þórsson yfirlæknir, Ísleifur Ólafsson yfirlæknir, Ragnar Bjarnason sérfræðingur, Hanna B. Torp læknanemi. Meðfæddur skortur á skjaldkirtilshormónum hjá íslenskum börnum í 25 ár, 1979 – 2004.

Áslaug Sigriður Svavarsdóttir, skurðhjfr. Laura Sch. Thorsteinsson þróunarráðgjafi hjúkunar, Helga Kristín Einarsdóttir sviðsstjóri. Öryggismenning hjúkrunarfræðinga sem starfa á skurð- og svæfingardeildum LSH.

Bergþór Björnsson læknir, Margrét Oddsdóttir yfirlæknir. Kviðsjáraðgerðir vegna æxla í nýrnahettumá LSH

Bergþór Björnsson læknir, Margrét Oddsdóttir yfirlæknir, Guðjón Birgisson sérfræðingur. Miltistökur á LSH 1994 - 2004

Björn Guðbjörnsson dósent, Olle Kämp prófessor, Kristín Jóhannsdóttir líffræðingur. Rannsóknir á líffærasértækum ónæmissjúk-dómum með heilkenni Sjögrens sem módel sjúkdóm.

Björn Guðbjörnsson sérfræðingur, Þórarinn Gíslason yfirlæknir, Sigriður Ó. Haraldsdóttir sérfræðingur, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Dýrleif Pétursdóttir læknanemi. Líðbólgur sem fylgigigt við sarkliki sjúkdómsbirting og horfur.

Björn Guðbjörnsson sérfræðingur, Guðbjörn L. Björnsson líffræðinemi, Sveinn Guðmundsson sviðsstjóri, Halldór Jónsson jr. yfirlæknir, Leifur Franzson lyfjafræðingur. Ræsing og ferill bráðra bólguviðbragða með liðskiptaáðgerðir sem módel.

Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Brynja Gunnlaugsdóttir líffræðingur, Kristján Steinsson yfirlæknir, Helgi Valdimarsson forstöðulæknir, Þórarinn Guðjónsson sérfræðingur. Áhrif TGF- β 1 á þroskunarferli óþroskaðra T-fruma.

Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur, Hákon Hákonarson sérfræðingur, Krisleifur Kristleifsson sérfræðingur, Vilmundur Guðnason forstöðulæknir, Lennart Hammerström forstöðulæknir, Sveinn Guðmundsson forstöðu-læknir, Ingunn Þorsteinsdóttir sérfræðingur. Klínísk og ætfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arfgerðabreytingar.

Brenda C. Adarna ónæmisfræðingur, Ingileif Jónsdóttir forstöðumaður. Áhrif ónæmisglæðisins CTA1-DD á myndun mótefna og ónæmisminnis í nýburum.

Brynja Ingadóttir hjúkrunarfræðingur, Sigriður Halldórsdóttir prófessor. Að fylgja og/eða fylgja ekki meðferðar fyrir mælum við sykursýki og afleiðingar þess fyrir samband sjúklinga og heilbrigðisstarfsfólks.

Bylgja Kærnested meistaraniemi, Helga Bragadóttir sviðsstjóri. Rannsókn á þekkingu og viðhorfi hjúkrunarfræðinga til úthlutunar verkefna.

David Gíslason sérfræðingur, Þórarinn Gíslason yfirlæknir, Gunnar Guðmundsson sérfræðingur, Sigurður Þór Sigurðsson lungnalæknir. Rykmaurar og heymaurar í sveitum landsins.

Einar Stefánsson forstöðulæknir, Sveinn Hákon Harðarson meistaraniemi. Súrefnismælingar í augnbotnum.

Eiríkur Örn Arnarson forstöðusálfræðingur. Hugur og heilsa.

Elin J. G. Hafsteinsdóttir sviðsstjóri, Halldór Jónsson yfirlæknir, Berit Þórhallsdóttir aðst. deildarstjóri, Jóna Sigrún Hjartardóttir aðst. deildarstjóri, Ingibjörg Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Jónína Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Marta Sigurgeirsdóttir hjúkrunarfræðingur. Breyting á heilsutengdum lífsgæðum við liðskiptaáðgerð.

Erna Sif Arnardóttir svefnmælilæknir, Þórarinn Gíslason yfirlæknir, Björg Þorleifsdóttir líffræðingur, Eva Svanborg prófessor, David Lorr. Tengsl við öndunartruflanir og vanstarfsemi æðapels.

Eypþór Björnsson lungnalæknir. Guðjón Kristleifsson, Dóra Lúðvíksdóttir, Þórarinn Gíslason, Atli Jósefsson. Árangur á Íslandi af notkun bitgöma við kæfisvefni.

Eypþór Björnsson lungnalæknir, Berglind Þóra Árnadóttir lungnalæknir, Helgi J. Ísaksson meinafræðingur, Bjarni Torfason brjóstholsskurðlæknir, Sigurður Bøðvarsson krabbameinslæknir. Afdrif sjúklinga sem gengust undir bottnám á lunga eða lungnahluta vegna lungnakrabbameins á árunum 1989 - 1999.

Felix Valsson sérfræðingur, Kári Hreinsson sérfræðingur, Steinar Björnsson læknanemi. Kæling meðvitundarlausu sjúklinga eftir hjartastopp.

Friðbert Jónasson yfirlæknir, Gunnar Mór Zoega læknir. Rannsókn á bilun á innþekjufrumum hornhimnu hjá Íslendingum 50 ára og eldri.

Gerður Gröndal sérfræðingur, Helga Kristjánsdóttir líffræðingur, Kristján Steinsson yfirlæknir. Rauðir úlfar - B.L.I.P.S. Gagnagrunnur.

Gísli H. Sigurðsson forstöðulæknir, Vladimir Krejci og Luzius Hildebrand, Berne, Sviss Vasopressin meðferð í sýklasóttarlosti (septísku losti): Áhrif á dreifingu blóðflæðis í kviðarholslíffærum.

Guðbjörg Þóra Andrésdóttir sjúkrapjálfari, María Ragnarsdóttir sjúkrapjálfari, Elías Ólafsson taugasérfræðingur, Haukur Hjaltason taugasérfræðingur. Mynstur öndunarhreyfinga hjá sjúklingum með nýgreint heilablóðfall.

Guðmundur J. Arason forstöðumaður, Guðmundur Þorgeirsson yfirlæknir, Eggert Gunnarsson dýralæknir, Ann Kari Lefvert prófessor, Michele Dámico prófessor, Girish Kotwal prófessor Þáttur bólgumiðla í meinþróun kransæðasjúkdóms.

Guðmundur Víkar Einarsson yfirlæknir, Sverrir Harðarson sérfræðingur, Vigdís Pétursdóttir meinafræðingar, Jónas Magnússon prófessor og Tómas Guðbjartsson skurðlæknir. Renal cell cancer in young adults. Small renal cell cancers and the impact of size on survival.

Guðmundur Þorgeirsson prófessor, Haraldur Halldórsson líffrnafræðingur. Boðkerfi í æðapeli. Virkjun AMPkínasa og eNOS.

Guðrún Árnadóttir iðjupjálfi. Bridging the gap between body functions and occupation. Validation of a unique assessment method.

Guðrún Geirsdóttir læknir, Sigurlaug Karlsdóttir geðlæknir, Sigurður Páll Pálsson geðlæknir, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir. Rannsókn á vísitandi sjálfsskóðum árin 2001 - 2004 á LSH.

Guðrún Gestsdóttir sjúkrapjálvari.
Hannes Petersen umsjónarkennari, Eyþór Kristjánsson leiðbeinandi.
Greining á jafnvægisviðbrögðum hjá konum með nýleg og langvarandi einkenni frá efri háls hrygg eftir bilaákeysrslur.

Guðrún Kristjánsdóttir prófessor,
Margrét B. Eyþórsdóttir hjúkrunarfræðingur,
Að verða foreldri: Langtíma samanburður á foreldrum heilbrigðra nýbura og foreldrum barna af vökudeild.

Gunnar Guðmundsson, sérfræðingur
Helgi J Isaksson meinafræðingur og David A Schwartz forstjóri.
Faraldsfræði lungnatrefjunar á Íslandi

Gunnar Sigurðsson yfirlæknir,
Leifur Fransson lyfjafræðingur, Ólafur Skúli Indriðason sérfræðingur, Diana Óskarsdóttir geislafræðingur.
Fimm ára framskyggn rannsókn á sjötugum konum með tilliti til beintapa í mjóðm og hugsanlegra meðvirkandi orsaka.

Gunnar Skúli Ármannsson svæfinga- og gjörgæslulæknir,
Magnús Jóhannsson prófessor, Aðalbjörn Þorsteins-son svæfinga- og gjörgæslulæknir, Alma D. Möller svæfinga- og gjörgæslulæknir.
Umbrot parasetaímóls og glutatíon við stóra skammta af parasetaímóli.

Gunnþórunn Sigurðardóttir læknir,
Jón Hjaltalín Ólafsson yfirlæknir, Bárður Sigurgeirsson sérfræðingur.
Sortuæxli og óreglulegir fæðngarblettir hjá íslenskum flugáhafnar meðlimum. Þyðing skimunar.

Hannes Jón Lárússon læknir,
Trgvi Stefánsson skurðlæknir, Tómas Jónsson skurðlæknir og Sigurður Björnsson meltingarsérfræðingur.
Aðgerðir við sáraristilbólgu á LSH á tímabilinu 1980 - 2004.

Hannes Petersen, yfirlæknir
Þórarinn Gíslason, yfirlæknir
Nýir meðferðarvalkostir við kæfisvefn.
Haukur Hjaltason sérfræðingur,
Árni Kristjánsson lektor, Styrmir Sævarsson meistaranemi.
Gaumstol, samhengisáhrif og samvirkniáhrif ýfingar í sjónleit.

Helga Bragadóttir sviðsstjóri,
Anna Ólafía Sigurðardóttir sviðsstjóri, Auður Ragnarsdóttir, Herdís Gunnarsdóttir deildarstjóri, Ragnheiður Sigurðardóttir deildarstjóri.
Rannsókn á ánægju foreldra á barnadeildum.

Helga Bragadóttir sviðsstjóri.
Tölvutengdur stuðningshópur foreldra barna sem hafa greinst með krabbamein.

Helga Jónsdóttir prófessor,
Guðrún Halldórsdóttir deildarstjóri, Rósa Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur.
Innihald og árangur reykleysis meðferðar fyrir hjarta-, lungna- og sykursýkisjúklinga.

Helgi Valdimarsson yfirlæknir,
Andrew Johnston læknir, Bárður Sigurgeirsson húð-sjúkdómalæknir, Prof. Sören Buus prófessor.
Greining á sjálfsöfnæmisvökum í psoriasis.

Helgi Valdimarsson yfirlæknir,
Sædis Sævardóttir læknir, Kristján Steinsson yfirlæknir, Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur.
Algengi og magn sjálfsöfnæmismótefna í fjölskyldum með aukna tíðni af rauðum úlfum.

Herdís Sveinsdóttir forstöðumaður,
Þórdís K. Þorsteinsdóttir hjúkrunarfræðingur, Hjördis Hjörvarsdóttir hjúkrunarfræðingur.
Tilfinningaleg liðan og lífsgæði sjúklinga með ristil- og endaparmskrabbamein eftir skurðagerð.

Hildur Einarsdóttir,
Ásbjörn Jónsson sviðsstjóri, Pétur Hannesson sérfræðingur, Steinn Jónsson sérfræðingur, Ásgerður Sverrisdóttir sérfræðingur.
Meinvarpaleit með segulólumun.

Hjalti Már Björnsson læknir,
Jón Baldursson yfirlæknir, Gísli E. Haraldsson læknir.
Áhrif hjartahnoðs á grúfu á þrýsting í brjóstholi borið saman við hjartahnoð á baki.

Hjalti Már Björnsson, læknir
Gestur Þorgeirsson yfirlæknir, Sigurður Marelsson læknir.
Árangur endurlífgunartilrauna utan sjúkrahúsa á höfuðborgarsvæðinu og áhrif reynslu neyðarbilslæknis á árangurinn.

Hlfi Steingrimsdóttir yfirlæknir,
Helga Ögmundsdóttir yfirlæknir, Laufey Tryggvadóttir framkvæmdastjóri, Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri,
Þórunn Rafnar framkvæmdastjóri.
Könnun á ættlægni mergfrumuæxlis/góðkynja einstofna mótefnahækkunar (MGUS) í 8 íslenskum fjölskyldum.

Hróðmar Helgason sérfræðingur,
Peter Eriksson yfirlæknir og Mikael Dellborg prófessor.
Atrial septal defect: ASD closure and hemodynamic changing with aging.

Hrund Scheving Thorsteinsson sviðsstjóri,
Connie Delaney prófessor, Friðrik H. Jónsson, félags-sálfræðingur.
Afstaða heilbrigðisstarfsmanna til klínískra leiðbeiniga og áform um að nota þær í starfi.

Hrund Scheving Thorsteinsson sviðsstjóri,
Connie Delaney prófessor, Dr. Anelli Tanner.
Upplýsingalæsi og möguleikar starfsmanna til að veita gagnreynda heilbrigðisþjónustu.

Inga Þórsdóttir forstöðumaður.
Heilsufarsleg áhrif lífvirkra efna í fiski langtímaárangur íhlutandi rannsóknar.

Ingibjörg Hjaltadóttir sviðsstjóri.
Hlfi Guðmundsdóttir, verkefnastjóri, Sigrún Bjartmarz verkefnastjóri.
Breytt mönnum á öldrunarlækningadeild fyrir heilablaða: Áhrif á gæði hjúkrunarþjónustu og starfsánægju.

Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur,
Giuseppe Del Giudice.
Önæmissvörun nýburamása gegn fjörgildu menngókakkabóluefni.

Jens A Guðmundsson sérfræðingur,
Hrefna K Guðmundsdóttir læknanemi og Auður Smith sérfræðingur.
Brottnám legs. Breytingar á algengi, ástæðum og aðferðum á Íslandi s.l. 20 ár

Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur,
Agnes Agnarsdóttir sálfræðingur, Margrét Halldórsdóttir sálfræðingur, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Engilbert Sigurðsson geðlæknir.
Hugræn atferlismeðferð í almennri heilsugæslu.
Jón G. Stefánsson yfirlæknir,
Eiríkur Línal sálfræðingur.
Algengi geðraskana á Íslandi.

Jón Gunnlaugur Jónasson sérfræðingur,
Sjöfn Kristjánsdóttir sérfræðingur, Bjarni Þjóðleifsson sérfræðingur.
Faraldsfræðileg rannsókn á kirtilsepaæxlum í ristli og tengsl við ristilkrabbamein á Íslandi. 1960-2004.

Jón Jóhannes Jónsson yfirlæknir,
Guðmundur H. Gunnarsson lífefnafræðingur, Bjarki Guðmundsson sameindalíffræðingur.
Stökkbreytiskimun á genum með tvíviðum rofháðum rafdrætti.

Jóna Freysdóttir sérfræðingur,
Arnór Víkingsson sérfræðingur.
Áhrif plöntuefna á boðefndmyndun angafrumna og T- eitilfrumna.

Karl Andersen hjartalæknir,
Álfhildur Þórðardóttir hjúkrunarfræðingur, Magnús Ólason yfirlæknir, Kristján Eyjólfsson yfirlæknir.
Áhrif kransæðavíkkunar á heilsutengd lífsgæði.

Kristján Steinsson yfirlæknir,
Helga Kristjánsdóttir líffræðingur, Gerður Gröndal sérfræðingur, Kristján Erlendsson sviðsstjóri.
Sjálfsöfnæmissjúkdómar í fjölskyldum með ættlæga rauða úlfa og iktsyki m.t.t. faraldsfræði og erfðafræði.

Linn O. Getz, trúnaðarlæknir,
Lilja Sigrún Jónsdóttir sérfræðingur, Kristinn Tómasson yfirlæknir, Matthías Halldórsson aðst. landlæknir, Guðmundur Sigurðsson heilsugæslulæknir, Jóhanna Jónasdóttir heilsugæslulæknir, Vilhelmina Haraldsdóttir lækningaforstjóri, Katrín Fjeldsteð heilsugæslulæknir, Óskar Einarsson sérfræðingur, Haukur Hjaltason sérfræðingur, Ólóf Sigurðardóttir sérfræðingur, Þorvaldur Ingvarsson lækningaforstjóri, Guðbjörg L. Rafnsdóttir félagsfræðingur og Vilhjálmur Rafnsson prófessor og Þorgerður Einarsdóttir lektor.
Health and Organisation among University Physicians in four European countries The HOUPE study.

Magnús Gottfredsson sérfræðingur,
Helga Erlendsdóttir lífeindafræðingur, Lena Rós Ásmundsdóttir læknir, Bjarni Agnarsson sérfræðingur og Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur.
Sveppasýkingar í blóði.

Magnús Karl Magnússon sérfræðingur,
Silja Dögg Andradóttir líffræðingur, Jón G. Jónasson
sérfræðingur, Geir Tryggvason læknir.
Áhrif sprouty-gefnafjölskyldunnar á virkni PDGFR-
tengdra æxlisgena.

Magnús Konráðsson læknir,
Bjarni Torfason yfirlæknir og Þórarinn Arnórsson
sérfræðingur.
Árangur ósæðalokunaraðgerða á LSH á tímabilinu
1.nóv. 2001 - 1.ágúst 2004.

Margrét Ásgeirsdóttir hjúkrunarfræðingur,
Ólöf S. Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Auðna
Ágústsdóttir verkefnisstjóri.
Gæði þjónustu frá sjónarhóli aðstandenda sjúklinga á
gjörgæsludeildum.

María Titía Ásgeirsdóttir hjúkrunarfræðingur,
Inga Þórsdóttir prófessor, Ingibjörg Gunnarsdóttir
doktor.
Athugun á sambandi heilsufarsþátta meðal foreldra
og 6 ára barna.

Már Kristjánsson yfirlæknir
Sigurður Ólafsson sérfræðingur, Arthur Löve yfirlæknir
og Ólöf Viktorsdóttir læknir.
Árangur lyfjameðferðar við lifrabólgu C.

Oddný S. Gunnarsdóttir deildarstjóri,
Vilhjálmur Rafnsson prófessor.
Dánartíðni einstaklinga sem leituðu til bráðamóttöku
LSH við Hringbraut.

Ólafur Indriðason sérfræðingur,
Davíð Ottó Arnar yfirlæknir, Viðar Örn Eðvarðsson
sérfræðingur, Runólfur Pálsson yfirlæknir, Gizur Gott-
skálksson yfirlæknir, Guðrún Valgerður Skúladóttir
vísindamaður, Bjarni Torfason yfirlæknir
Ómega fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja
gátatíf eftir opna hjartskurðaðgerð.

Páll E. Ingvarsson sérfræðingur,
Vilborg Guðmundsdóttir sjúkrapjálfari, Þóður
Helgason heilbrigðisverfræðingur, Sigrún Knútsdóttir
sjúkrapjálfari, Stefán Yngvason sviðsstjóri.
Þátttaka í fjölþjóðlegri rannsókn, RISE með raförvun
við útlægan alskaða á mænu.

Páll Helgi Möller sérfræðingur,
Sigurður Blöndal sérfræðingur, Bergþór Björnsson
læknir, Jón G. Jónasson meinafræðingur, Halla Viðars-
dóttir læknanemi.
Botnlangabólga á sjúkráhusum í R. 1992 - 2004.

Rafn Benediktsson sérfræðingur,
Vilmundur Guðnason sérfræðingur, Gunnar Sigurðs-
son yfirlæknir, Stúran Grant ofl.
Áhrif erfðabreytileika í geninu KCHIP1 á starfsemi
betafrumna briss in vivo.

Ragheiður Oddný Árnadóttir læknir,
Hildur Harðadóttir yfirlæknir, María Hreinsdóttir
deildarstjóri.
Lágsætt og fyrisætt fylgja við 19 vikna meðgöngu-
lengd. Afdrif þungana.

Ragnar Bjarnason sérfræðingur,
Árni V. Þórsson yfirlæknir, Þrúður Gunnarsdóttir
meistaraneimi í sálfræði, Gabriela Sigurðardóttir lektor.
Fjölskyldumiðuð meðferð fyrir ofþungu og offeit börn
á Íslandi.

Rósa Björk Barkardóttir yfirnáttúrufræðingur,
Aðalgeir Arason líffræðingur, Bjarni Agnarsson sér-
fræðingur, Haukur Gunnarsson líffræðingur, Óskar
Þór Jóhannsson sérfræðingur
Kortlagning brenglana í erfðamengi brjóstæxla með
hjálpi örflögutækni.

Runólfur Pálsson yfirlæknir,
Ólafur Indriðason sérfræðingur, Hákon Hákonarson
læknir.
Klínísk mynd og arfgerð fjölskyldubundinnar millilíf-
nýrnabólgu með ríkjandi erfðamata á Íslandi.

Sigrún Laufey Sigurðardóttir náttúrufræðingur,
Arnór Víkingsson sérfræðingur, Þóra Víkingisdóttir
náttúrufræðingur, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur.
Áhrif NSAID lyfja á bráða og króniska liðbólgu.

Sigurbergur Káason sérfræðingur,
Valþór Ásgrímsson líffræðingur, Ólafur Baldursson
sérfræðingur, Þórarinn Guðjónsson líffræðingur og
Guðmundur Hrafn Guðmundsson prófessor.
Viðbrögð þekjuvefjar lungna við mekanisku álagi.

Sigurður B. Þorsteinsson yfirlæknir,
Hjalti Guðmundsson deildarlæknir, Guðmundur
Bergþórsson hagfræðingur.
Hversu stóran hluta innlagna á lyflæknissviðum LSH
má rekja til aukaverkana lyfja.

Sigurður Kristjánsson sérfræðingur,
Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur, Stef-
anía Bjarnarson líffræðingur, Þorgerður Árnadóttir
líffræðingur, Göran Wennergren, Ásgeir Haraldsson
sviðsstjóri.
Er ónæmismyndun ungra barna háð RS veirusýk-
ingu?

Sigurður Ólafsson sérfræðingur,
Jón G. Jónasson sérfræðingur, Bjarni Þjóðleifsson
yfirlæknir.
Faraldsfræðileg rannsókn á skorpulífur og lifrabólgu
um á Íslandi 1950-2004.

Sigurður Páll Pálsson geðlæknir,
Eydis Sveinbjarnadóttir sviðsstjóri, Jón Friðrik Sigurðs-
son forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfinngsson sálfræð-
ingur, Óttar Guðmundsson sérfræðingur, Halldóra
Ólafsdóttir yfirlæknir.
Rannsókn á samspieli áhættuþátta sjálfsvíga og sjálfs-
vistilrauna á Íslandi.

Sigurveig Þ. Sigurðardóttir læknir,
Michael Valur Clausen sérfræðingur, Björn Rúnar
Lúðvíksson sérfræðingur, Davíð Gíslason sérfræð-
ingur.
Þróun in-vitro frumáreitissprófs til greiningar á
fæðuofnæmi.

Sólveig G. Hannesdóttir ónæmisfræðingur,
Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur.
Ákvörðun boðefnamynsturs og virkjunarstígs anga-
frumna (denritic cells, DC), í milta í nýburamúsum
bólusetum með próteintengdu fjölskrubólulæfni
gagn pneumókokkum.

Stefanía P. Bjarnarson náttúrufræðingur,
Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur.
Fjölskrusértækur B-minnisfrumur í eitilvæf nýfæddra
músa.

Sædis Sævarsdóttir læknir,
Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Kristján Steinsson yf-
irlæknir, Kristján Erlendsson sviðsstjóri, Kristín Trausta-
dóttir náttúrufræðingur, Björn Rúnar Lúðvíksson
sérfræðingur.
Hlutverk mannan-bindilektíns MBL við hreinsun
mótefnaflettna úr blóði einstaklinga með langvinna
bólgujúkdóma.

Tómas Guðbjartsson sérfræðingur,
Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Jónas
Magnússon sérfræðingur, Sverrir Harðarson sérfræð-
ingur og Vigdís Pétursdóttir sérfræðingur.
Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi.
Valgerður Sigurðardóttir yfirlæknir,
Pál Klepstad læknir, Stein Kaasa læknir, Frank
Skorpen, Nathan Cherný læknir, Geoffrey Hanks,
læknir ofl.
Evrópsk rannsókn á lyfjaerðafræði ópíóíða.

Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðingur,
Runólfur Pálsson yfirlæknir, Ólafur Skúli Indriðason
sérfræðingur, Kristleifur Kristjánsson sérfræðingur,
Ingunn Þorsteinsdóttir sérfræðingur, Guðjón Har-
aldsson sérfræðingur, Ólafur Kjartansson yfirlæknir,
Hákon Hákonarson aðstoðarforstjóri, John Asplin
læknir, David Goldfarb læknir.
Erfðir nýrnasteina: Faraldsfræði, efnaskipta svipgerð
og meingenaleit.

Vigdís Pétursdóttir sérfræðingur,
Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Hrefna
Guðmundsdóttir sérfræðingur, Rósa Björk Barkardóttir
sammeindalíffræðingur, Sverrir Harðarson sérfræð-
ingur, Tómas Guðbjartsson sérfræðingur, Vilmundur
Guðnason yfirlæknir.
Próteintjening í nýrnavef. Stöðuln SELDI tækninnar og
rannsókn á áhrifum blóðþurrðar á próteintjeningu í
eðlilegum nýrnavef og nýrnkrabbameinum.

Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri,
Guðmundur M. Jóhannesson sérfræðingur, Helga M.
Ögmundsdóttir yfirlæknir, Krabbameinsfélag Íslands,
Hlíf Steingrimsdóttir yfirlæknir, Ísleifur Ólafsson
yfirlæknir, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Vilmundur
Guðnason yfirlæknir.
Mónóklónal gammópatía á Íslandi ofl.

Þorbjörn Jónsson sérfræðingur,
Ragnhildur Kolka meinaþæknir, Magnús Böðvarsson
sérfræðingur, Sigrún Laufey Sigurðardóttir náttúru-
fræðingur
Tengsl sykrunargalla á IgA sameindum sjúklinga með
IgA nýrnavefni við magn af mannósa-bindilektíni og
komplementþætti C4 í blóði.

Þóra B. Hafsteinsdóttir hjúkrunarfræðingur,
Jónína Hafliðadóttir deildarstjóri, Guðlaug R. Guðjóns-
dóttir hjúkrunarfræðingur, Ingibjörg Kolbeinsdóttir
deildarstjóri.
Árangur notkunar klínískra hjúkrunarnæringar-
leiðbeininga á næringarástand og lífsgæði sjúklinga
með heilablóðfall.

Póra Jónsdóttir eðlisfræðingur,
Ebba Póra Hvannberg dósent, Jón Margeir
Hróðmarsson tölvunarfræðingur, Laufey Tryggvadóttir
framkvæmdastjóri, Jón G. Jónasson sérfræðingur,
Jan-Eric Litton prófessor, Guðrún Kr. Guðfinnsdóttir
verkefnisstjóri, Ásta Thoroddsen dósent, Anna Björg
Haukdal kerfisfræðingur, Guðný Eiríksdóttir fram-
kvæmdastjóri, Hólmfríður Gunnarsdóttir sérfræðingur.
Norraen almenn gagnastök.

Pórarinn Gíslason yfirlæknir,
Ólafía Ása Jóhannesdóttir hjúkrunarfræðingur,
Christer Janson sérfræðingur, Karl Franklin sérfr.
Vélindabakflæði - kæfisvefn og astmi. Hver eru tengslin?
Pórarinn Gíslason yfirlæknir.
Yfirstjórn BOLD.
Algengi og eðli langvinnrar lungnateppu á Íslandi

Pórður Helgason heilbrigðisverkfræðingur,
Garðar Myrdal eðlisfræðingur, Eysteinn Pétursson
eðlisfræðingur, Gísli Georgsson eðlisverkfræðingur,
Þorgeir Pálsson rafmagnsverkfræðingur, Stefán B.
Sigurðsson prófessor.
Mælingar á geilsavirkni í líkama mannsins.

Pórður Helgason heilbrigðisverkfræðingur,
Bjarni Torfason yfirlæknir, Páll E Ingvarsson sérfræð-
ingur, Þorgeir Pálsson rafmagnsverkfræðingur, Geir
Guðmundsson, verkefnisstjóri.
Stereolithographie.

Pórður Sigmundsson yfirlæknir,
Emil Sigurðsson yfirlæknir, Hjördis Tryggvadóttir sál-
fræðingur, Ingunn Hansdóttir sálfræðingur, Jón Friðrik
Sigurðsson forstöðusálfræðingur
Rannsókn á hugrænni atferlismeðferð við svefnleysi.

Þórgunnur E. Pétursdóttir náttúrufræðingur,
Valgarður Egilsson yfirlæknir, Jóhannes Björnsson yf-
irlæknir, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Páll H. Möller
yfirlæknir, Unnur Þorsteinsdóttir forstöðumaður,
Sigurður Ingvarsson forstöðumaður
Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómsferli krabba-
meina.

Þórunn Ásta Ólafsdóttir náttúrufræðingur,
Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur, Sólveig
G. Hannesdóttir sérfræðingur, Prof. Claire -Anne
Siegrist prófessor, Emanuelle Trannoy, Giuseppe del
Giudice, Ultan Power.
Svipgerð og virkni frumna í eitilvef nýfæddra músa,
- áhrif bólusetningaleiða og ónæmisglæða.

Þórunn Sævarsdóttir hjúkrunarfræðingur,
Sigríður Gunnarsdóttir hjúkrunarfræðingur.
Lífsgæði, liðan og endurhægfingaparfir einstaklinga
sem fá lyfjameðferð við krabbameini, langtímarann-
sókn.

Siðanefnd stjórnsýslurannsóknna á LSH

Siðanefnd stjórnsýslurannsóknna á LSH var skipuð samkvæmt erindisbréfi 12. mars 2004.

Siðanefnd stjórnsýslurannsóknna hélt 10 formlega fundi á árinu 2005. Þá átti formaður nefndarinnar einnig nokkra óformlega fundi, bæði með fulltrúum úr nefndinni og starfsmönnum sviða/deilda spítalans vegna afgreiðslu mála.

Árið 2005 bárust siðanefnd stjórnsýslurannsóknna 24 formleg erindi ásamt fjölmörgum fyrirspurnum.

- Fjögur mál frá 2004 hlutu lokaafgreiðslu, einn umsækjandi frá 2004 sem beðið var eftir viðbótargögnum frá hætti við rannsókn.
- Ellefu erindi voru samþykkt án athugasemda.
- Níu erindi voru samþykkt með fyrirvara um úrlausn ákveðinna þátta, sem formanni var falið að fylgja eftir. Erindin hafa öll hlotið fullt samþykki.
- Við einu erindi var óskað viðbótarupplýsinga áður en afstaða var tekin til afgreiðslu þess. Erindinu var síðan beint í annan farveg og samþykkt eftir það.
- Tveimur erindum var hafnað og eitt erindi var talið utan verksviðs nefndarinnar.

Í nefndinni eiga sæti:

Erna Einarsdóttir, sviðsstjóri starfsmannamála, formaður
Varamaður: Svava Þorkelsdóttir, deildarstjóri, skrifstofu starfsmannamála

Jóhannes Pálmason, yfirlögfræðingur
Varamaður: Oddur Gunnarsson, lögfræðingur, skrifstofu starfsmannamála

Gunnar Helgi Kristinsson, prófessor, félagsvísindadeild HÍ.
Varamaður: Ómar H. Kristmundsson, lektor, félagsvísindadeild HÍ.

Ritari nefndarinnar er **Karólína Sveinsdóttir** skrifstofustjóri skrifstofu starfsmannamála

Erindi frá árinu 2004, samþykkt 4
Könnun á starfsumhverfi hjúkrunarfræðinga á slysa- og bráðadeild LSH
Könnun á starfsumhverfi starfsmanna Eflingar á slysa- og bráðadeild LSH
Könnun á starfsumhverfi móttökuritarara á slysa- og bráðadeild LSH
Ert þú með verki? Hvernig eru hjúkrunarfræðingar á LSH að meta verki?
Erindi frá árinu 2005, samþykkt 21
Rannsókn á þekkingu og viðhorfi hjúkrunarfræðinga til úthlutunar verkefna
Modern Men in Enlarged Europa
Skráning hjúkrunarmeðferðar á skurðstofum eftir NIC kerfinu (Nursing intervention classification)
Hvildar og líkandi hjúkrun langveikra barna
Þróun á virkniprófi til mælingar á lektinferli komplementkerfisins
Kostnaður á Íslandi vegna þvagleka hjá konum og grundvöllur fyrir ákvarðanatöku á greiðsluþátttöku sjúkratrygginga á mismunandi meðferðarúrræðum
Forprófun á klíniskum leiðbeiningum fyrir móttöku þolenda líkamlegs ofbeldis af hálfu maka
Næringarvandamál krabbameinssjúklinga frá sjónarhorni hjúkrunar
The Struggle of Keeping a Hospital free of Methicillin-Resistant Staphylococcus Aureus - COST- BENEFIT ANALYSIS
Rafræn lyfjafyrirmæli
Tengsl kostnaðar og "verðs" við notkun NordDRG á LSH: Breytingar á DRG kerfinu og hvatar til breytinga í notkun aðfanga og starfsemi
Reynsla hjúkrunarfræðinga af vinnustaðaöryggi; hvaða þættir í vinnuumhverfi ógna öryggi þeirra og hvaða þættir styrkja það
Könnun á öryggismennningu meðal hjúkrunarfræðinga sem starfa á skurð- og svæfingadeildum LSH
Mannauður í þekkingarfyrirtæki á fjölbjóðlegum vinnustað - Líkan fyrir yfirfærslu þekkingar og færni á vinnustað
Forprófun spurningalista
Stöðlun og flokkun á fagmáli sjúkrabjálfa LSH: Áreiðanleika og rétmætisprófun á íslensku og ensku safni meðferðarhugtaka sjúkrabjálfa á LSH og vörpun enska safnsins með MetaMap yfir í ákveðin flokkunarkerfi í Metathesaurus UMLS
Starfstengd upplýsingahegðun lífeindafræðinga
Könnun á atvikum er tengjast lyfjagjöfum hjúkrunarfræðinga á LSH
Breytt starfsumhverfi á legudeild A-7 Fossvogi
Styrkjandi stjórnun. Samstarfs- og rannsóknarverkfni með deildarstjórum á LSH
Er hægt að nota ferlagreiningu til að auka yfirsýn við rekstur sjúkrahúsa

Ársskýrsla siðanefndar LSH 2005

Siðanefnd Landspítala - háskólasjúkrahúss er þverfagleg nefnd sem starfar á ábyrgð stjórnarnefndar spítalans skv. lögum um réttindi sjúklinga.

Nefndin fjallar um vísindarannsóknir, sem framkvæmdar eru á spítalanum, að undanskildum umsóknum um leyfi til fjölbjóðlegra rannsókna og samstarfsverkefna við stofnanir eða aðila utan háskólasjúkrahússins, en þær skal senda til Vísindasiðanefndar.

Hlutverk nefndarinnar er að meta að vísindaleg og siðfræðileg sjónarmið mæli ekki gegn framkvæmd rannsókna.

Óheimilt er að framkvæma vísindarannsókn á mönnum nema hún hafi áður hlotið samþykki siðanefndar.

Alls voru haldnir 18 fundir á árinu 2005.

Fjöldi umsókna og afgreiðsla þeirra var sem hér segir:	
Samþykkt erindi frá fyrra ári 2004	20
Fjöldi umsókna 2005	64
Samþykkt	33
Synjað	1
Vísað frá, heyrði ekki undir nefndina	6
Í vinnslu	1
Óafgreitt erindi vegna þess að gögn vantar	17
Erindi sem biða umfjöllunar næsta árs	6
Samtals	84

Að öðru leyti er vísað til fundargerða sem birtar eru á vef LSH. Stór hluti óafgreiddra erinda eru umsóknir sem koma seint á árinu. Áfram var haldið stefnumótandi vinnu í samvinnu við Vísindasiðanefnd.

Ákveðið að hafa leiðbeiningar Atla Dagbjartssonar yfirlæknis vökudeildar dags 25. jan. 2005 til hliðsjónar varðandi blóðtökur hjá börnum. Nýjar leiðbeiningar um upplýst samþykki voru gefnar út á árinu.

Ritari nefndarinnar Jóninna Karlsdóttir lét af störfum og kunnum við henni bestu þakkar fyrir vel unnin störf. Í hennar stað kom Svanhvít Leifsdóttir.

Þann 1. nóvember var Jónína Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur ráðin forstöðumaður siðanefndar LSH skv. starfslýsingu.

Helstu markmið starfsins eru:

- Að koma til framkvæmda ákvörðunum siðanefndar og reka skrifstofu nefndinni til stuðnings.
- Að stuðla að faglegu starfi í rekstri nefndarinnar og meðferð mála.

Formaður sótti málþing um framlag erfðarannsókna til heilbrigðisþjónustu, í Eldborg í Svartsengi 26. febrúar 2005.

Í siðanefnd LSH sitja: Jón Jóhannes Jónsson yfirlæknir, formaður, Þórður Sigmundsson yfirlæknir, varamaður, staðgengill formanns, Ólöf Sigurðardóttir læknir, Aðalsteinn Guðmundsson læknir, varamaður, Gerður María Gröndal læknir, Magnús Haraldsson varamaður, Jónína Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Elísabet Guðmundsdóttir hjúkrunarfræðingur, varamaður, Jóhannes Pálmason yfirlögfræðingur, Oddur Gunnarsson lögfræðingur, varamaður, Kalla Malmquist sjúkrahjálfari, Eiríkur Örn Arnarson sálfræðingur, varamaður, Salvör Nordal heimspekingur og Bryndís Valsdóttir heimspekingur varamaður.

Ritari nefndarinnar er Svanhvít Leifsdóttir.

Erindi frá 2004 sem voru samþykkt 2005
Orkuþörf gjörgæslusjúklinga og næringargjöf til þeirra.
Áhættuþættir fyrir alvarlegum og langvinnnum lungnasjúkdómi hjá fyrirburum.
Afdrif barna með vélindabakflæðissjúkdóm meira en fimm árum eftir greiningu.
Árangursmat á námskeiði sem snýr að sálfræðilegum þætti annars stigs forvarna fyrir hjarta- og æðasjúklinga.
Áhrifum skynþjálfunar á jafnvægi hjá öldruðum einstaklingum með sögu um óstöðuleika, byltur og/eða brot.
Gagnsemi Holter rannsókna til að greina gáttatif hjá einstaklingum með blóðþurrð í heila.
B-type natriuretic peptide (BNP) í blóði sjúklinga með bráða versnun á langvinnri lungnatæppu
Hjartabilun og samdráttargeta vinstri slegils.
Mat á árangri hópmeðferðar við kvíðaröskun barna á aldrinum 8 - 12 ára.
Mat á einkennum hjá sjúklingum með krabbamein: Forprófun á M.D. Anderson Symptom Inventory (MDASI) spurningarlista.
Gæði frá sjónarhóli sjúklings.
Árangur enduraðgerða vélindabakflæðis á LSH. Hvers vegna enduraðgerð, hve algengt og hve löngu eftir fyrstu aðgerð?
Langtíma (5 ára) árangur aðgerða við vélindabakflæði.
Ómega-3 fjölmottaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatif eftir opna hjartaskurðaðgerð.
Tengsl sykrunargalla á IgA sameindum sjúklinga með IgA nýrnamein við magn af mannósabindilektíni og komplementþætti C4 í blóði.
Áhrif segulörvunar heila á gaumstol og örvunarástand á hreyfivæðum heilabarkar.
Tíðni fylgikvilla við keisaraskurði.
Not mælinga á nevus medianus og ulnaris frá baugfingri við greiningu á carpal tunnel syndrome.
Faraldsfræði methicillin ónæmra Staphylococcus aureus.
Áhrif vélindaómunar (TEE) inni á skurðstofu á hjartaskurðaðgerðir.
Erindi samþykkt á árinu 2005
Orsakabættir psoriasis eru sýklaeyðandi peptíð í kverkeittum með í spilunum.
Notkun á TNT mótverkandi lyfjum á LSH.
Laparoscopískar fundoplicationir (vélindabakflæðisaðgerðir með hjálp kviðsjár), á börnum framkvæmdar á Barnaspítala Hringinsins.
Áhrif styrktar- og þölpjálfunar öndunarvöðva á lungnastarfsemi fyrir og eftir hjáveituskurðaðgerð.
Hjartabilun og samdráttargeta vinstri slegils.
Ofþyngd verðandi mæðra, með og án sykursýki, og áhrif þess á vaxtarþætti og súrefnisflutning til fósturs/nýbura.

Afleiðingar verðandi mæðra á meðgöngu, fæðingu og nýburann.
Próun á virkniprófi til mælingar á lektinferli komplementkerfisins.
Áhrif þess að skrifa um líðan sína á Rauða úlfa (Lupus).
Athugun á prófræðilegum eiginleikum Social Phobia Scale Social Interaction Anxiety Scale og Post-event Processing Questionnaire í Úrtaki Fólks sem leitar til Göngugeðdeildar LSH.
Aðgerðir vegna lífraæxla á Íslandi, tíu ára uppgjör.
Lokun Arnarholts. Lífsgæði og líðan geðsjúkra eftir flutning frá stofnun yfir á sambyli.
Hvað einkennir notendahóp Hvítabandsins?
Bráðamál á Bugl.
Eftirfylgd við aðstandendur á líknardeild í Kópavogi.
Áfangaheimili - leið út í lífið.
Miltistökur á LSH 1993-2004.
Ljáðu mér eyra. Sérhæfð móttökustarfsemi fyrir fólk með erfiða reynslu af fæðingu.
Botnlangabólga á LSH 1992 – 2004.
Heilsutengdur lífstill og tíðni þunglyndis hjá ungu fólki með sykursýki á Íslandi.
Athugun á prófræðilegum eiginleikum fjögurra sálfræðiprófa og hæfni þeirra til að skima fyrir fæðingarþunglyndi og meta lífsgæði.
Gaumstol og heildarsamhengisáhrif ýfingar lita og staðsetningar í sjónleit.
Árangur sjúkrapjálfunar og lyfjameðferðar við áreynsluþvagleka.
Rannsókn á vísitandi sjálfssköðum árin 2000 – 2004 á Landspítala háskólasjúkrahúsi.
Innlagnir á unglingsgeðdeild (BUGL), LSH.
Fylgni vinnuálagseininga í hjúkrun og DRG vigta á skurð- og lyflækningasviðum Landspítala - háskólasjúkrahúss.
The lived -experience of Filipino patients at Landspítali - University Hospital in Iceland.
Hugræn atferlismeðferð í hálfopnum hóp við félagsfælni.
Svefnmælingar hjá 25 Parkinsonsjúklingum með REM hegðunarsvefn og stöðluðum samanburðarhópi.
Atferlismeðferð við kvíða: Kerfisbundin ónæming, (e. systematic desensitization), og tekist á við kvíðavekjandi aðstæður (e. exposure).
Tengsl ofheyrna við skýringastil og hugsanaskekkjur.
Hjúkrunarskráning á Landspítala-háskólasjúkrahúsi; Notkun flokkunarkerfa í klínísku starfi.
Hjúkrunarskráning á Landspítala-háskólasjúkrahúsi; Afturvirk rannsókn á gögnum úr gæðaúttekt.
Meinvarpaleit með segulómun.

Magnús Gottfreðsson

sérfræðingur í smitsjúkdómum

Áhugi minn á smitsjúkdómum og rannsóknum á því sviði kviknaði snemma í læknadeild Háskólans. Þá var ég svo heppinn að kynnst Sigurði Guðmundssyni, núverandi landlækni sem var tiltölulega nýkominn heim úr framhaldsnámi og Helgu Erlendsdóttur, lífeindafræðingi, sem unnu að rannsóknum á eftirverkun sýklalyfja í kjallara Borgarspítalans. Ég ákvað að bæta við mig einu ári í deildinni til að kynnst þessum rannsóknum betur. Þetta ágæta samstarfsfólk var mér bæði fyrirmynd og hvatning.

Þegar ég hélt til Bandaríkjanna í sérnám við Duke háskóla var ég einnig afar heppinn með leiðbeinanda, John R. Perfect prófessor, en hann opnaði fyrir mér nýjan heim rannsóknaverkefna og kynnti einnig fyrir mér nýjar aðferðir og hef ég haldið tengslum við hann eftir heimkomuna.

Hvert er rannsóknarsvið þitt?

Ég hef mikinn áhuga á smitsjúkdómum almennt, allt frá grunnrannsóknnum til klínískra rannsókna. Í sérnámi mínu fékkst ég aðallega við grunnrannsóknir, fyrst og fremst á alvarlegum sveppasýkingum. Eftir að heim var komið reyndi ég að halda rannsóknunum áfram. Í dag má segja að rannsóknasvið mitt sé þrískipt: Í fyrsta lagi grunnrannsóknir á eðli alvarlegra sýkinga, þ.m.t. sveppasýkinga. Í öðru lagi rannsóknir á alvarlegum bakteríusýkingum, sérstaklega heilahimnubólgu og blóðsýkingum. Í þriðja lagi er ég þátttakandi í samstarfsverkefni LSH, Íslenskrar erfðagreiningar og Bandarísku heilbrigðisstofnunarinnar (NIH), metnaðarfullu rannsóknaverkefni á mikilvægi erfðabáttá í tilurð ákveðinna smitsjúkdóma.

Hvers vegna hefur þú áhuga á þessu rannsóknarefni?

Smitsjúkdómar eru sérstaklega heillandi viðfangsefni í eðli sínu, þar takast á tveir heimar, - annars vegar sýkla og manna. Þarna er því um flókið samspil að ræða, því við þetta bætast síðan umhverfisþættir eins og með flesta sjúkdóma. Mikilvægi smitsjúkdóma er hins vegar gríðarlegt á heimsvísu, en talið er að þessi stóri sjúkdómaflokkur orsaki 25% af allri sjúkdómsbyrði í heiminum.

Það er óneitanlega mótsagnarkennt, að þrátt fyrir efnahagslega velmegun og tækniframfarir virðist mikilvægi smitsjúkdóma sífellt fara vaxandi, enda þótt forvarnir gegn þeim eða lækning sé oft ódýr. Samkvæmt ýmsum spám sem gefnar voru út fyrir 4 áratugum, þóttust menn sjá fyrir að fagið væri að deyja út, en allir sjá núna að því fer víðs fjarri og nægir að benda á ýmsa nýja smitsjúkdóma og vaxandi ónæmi gegn sýklalyfjum því til staðfestingar.

Hvernig er rannsóknarumhverfi þitt?

Ég starfa sem sérfræðingur við smitsjúkdómadeild LSH, en kenni auk þess læknanemum í Háskóla Íslands og leiðbeini þeim í rannsóknaverkefnum. Ég hef mikla ánægju af því starfi, en því er ekki að neita að þessi vinna bætist að verulegu leyti ofan á aðrar skyldur hér innan veggja spítalans. Aðstaða til grunnrannsókna mætti einnig vera betri, en þó er mikilvægast að viðurkennt sé að ástundun rannsókna sé ekki sérvískulegt áhugamál, heldur skynsamleg og arðbær starfsemi, þegar heildarmyndin er skoðuð. Almennt má segja að styrkjakerfið héraendis sé fremur veikt og þannig vitnisburður um ákveðna skammsýni eða misskilda ráðdeildarsemi. Stórauka þarf fram-lög í innlenda samkeppnissjóði að mínu áliti og viðurkenna betur þátt rannsókna sem hluta starfseminnar hér á spítalanum. Enda er það svo að gæði sjúkrahúsa haldast í hendur við blómlegar rannsóknir, þannig að hér er einnig um brýnt hagsmunamál fyrir sjúklinga að ræða.

Hvernig er samstarfshópur þinn?

Langflestar rannsóknir nú eru samvinnuverkefni margra aðila, þar sem hver og einn hefur sína styrkleika. Ég hef verið afar heppinn með samstarfsfólk, bæði hér innan spítalans sem hefur á að skipa frábæru starfsfólki, innan Háskólans, Íslenskrar erfðagreiningar og það sama má segja um erlenda samstarfsaðila beggja vegna Atlantshafsins.

Hverjar eru helstu niðurstöður rannsókna þinna og samstarfsaðila?

Það er nú af ýmsu að taka. Við höfum t.a.m. fengist við rannsóknir á heilahimnubólgu og sýnt fram á að hér hafa þróast bakteríustofnar í árunna rás sem virðast vera bundnir við Ísland. Þessir séríslensku stofnar virðast valda illvígari sýkingum en almennt gerist og séu menn svo óheppnir að fá sýkingu með slíkum stofnum tvöfaldast dánartíðnin. Þá stendur nú yfir DNA rannsókn á öllum sveppastofnum úr blóðsýkingum hér á landi og benda frumniðurstöður til að verulegan hluta þeirra megi rekja til faraldra sem menn höfðu ekki gert sér grein fyrir. Þetta getur augljóslega haft verulega þýðingu fyrir forvarnir gegn slíkum spítalasýkingum.

Þá má einnig nefna að við erum nú að vinna að rannsókn með vísindamönnum Íslenskrar erfðagreiningar á því hvort Spænska veikin sem hér geisaði 1918 hafi lagst þyngra á ákveðnar fjölskyldur og hvort ákveðnir erfðabættir geti skipt máli þar.

Í fyrra fékkst þú styrk frá NIH hverju hefur þessi styrkur breytt fyrir þig?

Það er rétt. Það verkefni fólst í að skoða tíðni síðkominna fylgikvilla hjá sjúklingum eftir heilahimnubólgu. Fyrri hlutanum er lokið. Ástæða þess að farið var út í þá rannsókn er sú að menn hafa haft áhyggjur af því að ákveðnar tegundir bólu efna geti hugsanlega valdið síðkomnum fylgikvillum og vilja nota þann einstaka efnivið sem hér er til að kanna hvort greina megi slíkan mun eftir náttúrulegar sýkingar. Okkar frumniðurstöður benda ekki til að svo sé og geta því vonandi styrkt frekari þróun á bólu efnum í framtíðinni, en ég vonast til að geta hafist handa við seinni hlutann síðar á þessu ári.

Með samstarfinu við NIH vonast ég til að frekari möguleikar til samstarfs skapist, enda er reynsla mín af samstarfi við þá afar ánægjuleg.

Inga Þórsdóttir forstöðumaður næringarstofu

Inga Þórsdóttir prófessor hefur leitt rannsóknir í næringarfræði hérlendis. Meðal verkefna hennar og samstarfsmanna eru rannsóknir á næringu barna, klínískar rannsóknir á næringarástandi sjúkra hér á spítalanum og á aðferðum til að hjálpa ungum fullorðnum að léttast, auk heilsufarsáhrifa af ýmsum efnum í matvælum. Það var forvitnilegt að heyra í Ingu um starfsemina.

Rannsóknasviðið er vítt, sem hentar því að mikilvægar spurningar í faginu eru margar og því að nemendur í meistara- og doktorsnámi í næringarfræði þurfa breytileg verkefni. Ég reyni að stýra eða taka þátt í mismunandi verkefnum, klínískum og lýðheilsufræðilegum, en í raun er oftast ekki erfitt að greina þarna algerlega á milli, þar sem niðurstöður úr t.d. klínískri næringarfræðirannsókn nýtast lýðheilsufræðinni.

Dæmi um þetta er Evrópusambandsverkefni sem við tökum þátt í sem prófar áhrif sjávarafurða á meðferð ungs fólks sem er of þungt og þarf að léttast. Áhrif á blóðþrýsting, blóðfitu, sykurþol, bólgubætti og fleira eru prófuð og niðurstöðurnar nýtast bæði í klínískri meðferð og í lýðheilsufræði og ráðleggingum til almennings.

Inga stýrir þessu verkefni sem fimm lönd taka þátt í, en það er eitt af 20 verkefnum í mjög stóru alþjóðlegu samstarfsneti um sjávarfang.

Annars vegar er mjög áhugavert að komast að því hvort sjávarfang hafi sérstöðu varðandi áhrif á ýmsa heilsufarsþætti, bæði vegna fitusýranna eins og eru í lýsinu og einnig vegna fiskpróteina, og hins vegar eru ungir fullorðnir mikilvægur hópur sjálfra sín og barna sinna vegna.

Það er ljóst að aukin tíðni offitu er alvarlegt framtíðarvandamál og verkefnið því áhugavert rannsóknarefni.

Offituvandinn hjá ungu fólki og börnum er meiri en við höfum áður þekkt. Áhugi vaknaði hjá mér á verkefnum á ungum fullorðnum í tengslum við niðurstöður fyrri rannsókna okkar sem sýna tengsl milli foreldra og barna hvað varðar mataræði og holdafar og mikilvægi næringar kvenna á meðgöngu fyrir komandi kynslóðir.

Það þarf að takast á við offituvandann. Auðvitað þýðir það ekki að allir eigi að verða þvengmjóir en allt sem hjálpar til þess að við getum bætt heilsufar og lífsskilyrði barna og foreldra þeirra með því að bæta umgengi við mat og koma í veg fyrir offitu og átröskun, það hjálpar. Þetta eru margir þættir þar á meðal skammtastærðir, máltíðamunstur, hreyfing, næring frá fósturskeiði og svo val á matvælum.

Næring mismunandi aldurshópa hlýtur að vera áhugaverð. Hvað sýna niðurstöður ykkar helst?

Í samstarfi við öldrunarlækningadeildir vinnum við með teymi hjúkrunarfræðinga og lækna að því að greina og meðhöndla lélegt næringarástand aldraðra. Það þarf að huga vel að næringarástandi elstu skjólstæðinga okkar, en allt að 60% aldraðra og sjúkra þurfa sértæka aðstoða til að bæta næringarástandið. Rannsóknir okkar á næringarástandi annarra sjúklingahópa sýna lægri tíðni vannæringar. Hluti vandans er sjúkdómsástandið sem slíkt, sem getur leitt til lysterleysis eða mikillar orkuþarfar sem ekki tekst að mæta nægilega með mat.

Nú er í gangi ný rannsókn á ungbörnum.

Rannsókn sem við gerðum fyrir um 10 árum sýndi lélegan járnþúskaþing við eins árs aldur og hún gaf m.a. þekkingu á því hvaða þættir á ungbarnaskeiði tengjast ofþyngd á skólaaldri. Nýja rannsóknin mun leiða í ljós hvort og hvernig foreldrar fylgja nýjum leiðbeiningum um meðal annars Stoðmjólk frá 6 mánaða til 1-2ja ára og það hvort tíðni járnskorts hafi minnkað meðal eins árs barna. Mikið prótein í fæðunni á ungbarnaskeiði og meðal eldri forskólabarna hefur fylgni við of mikla líkamsþyngd á skólaaldri, þetta hefur einnig sést í erlendum rannsóknum. Spennandi nýjar rannsóknaspurningar eru einnig til umfjöllunar í nýju rannsókninni á börnum og næringu.

Aðstaða rannsókna er á Landspítala við Hringbraut, á rannsóknastofu í næringarfræði á næringarstofu þar sem næringarráðgjafar vinna. Hvernig er rannsóknarumhverfi þitt?

Í raun finnst mér rannsóknarumhverfið gott það er mikill áhugi og stemning fyrir því að auka þekkingu með rannsóknunum, veita fræðslu og vinna gott starf í þjónustu við skjólstæðinga spítalans. Húsnæði er sem stendur allt of lítið en það stendur til bóta. Mest af rannsóknarfénu er frá erlendum samkeppnisjóðum, en einnig innlendum. Auðvitað er það ómæld vinna sem fer í umsóknir en það kennir manni líka að skipuleggja sig og samstarfsfólkið vel. Samstarf okkar er við marga starfsmenn Landspítala og mér finnst hugur í fólki þar á meðal yfirmönnum okkar á skurðsviði að bæta stöðu okkar. Það liggur í augum uppi að rannsóknir gera sig ekki sjálfar og mikið meira þarf en peninga eins og brennandi áhuga og skilning fólks. Samstarfshópur okkar er stór og spannar rannsóknasvið frá upphafi lífs til ellinnar, kvennadeild, barnadeild og öldrunarlækningadeild. Þetta þýðir í raun að hér eru stundaðar rannsóknir sem eru verkefni margra, líka þeirra sem vinna utan næringarstofu.

Í maí á síðastliðnu ári var Rannsóknastofa í næringarfræði formlega sett á stofn. Magnús Pétursson forstjóri LSH og þáverandi rektor Háskóla Íslands Páll Skúlason undirrituðu samstarfssamning um stofuna. Forsaga málsins var sú að fjölbreyttar rannsóknir sem heyrðu saman og höfðu sameiginlega verið kallaðar rannsóknastofa í næringarfræði, tilheyrðu engri formlegri einingu, þær þurftu því eitt heimili sem bæði tilheyrði H.Í. og LSH.

Menntamálaráðherra átti í raun hugmyndina að stofnun sjálfstæðrar stofu, sem svo var vissulega dyggilega studd af starfsmönnum LSH og H.Í., meðal annars bæði læknadeild og hjúkrunarfræðideild. Það er í takt við kröfur almennings og heilsufarsvanda samtímans að auka þátt næringarfræðinnar í menntun heilbrigðisstétta auk þeirra sem fást við matvælafræði og það fer tvímælalaust best á því að fræðsla og rannsóknir séu í sem nánustum tengslum við neytendur og þá sem veita og þiggja heilbrigðisþjónustu.

Vísindi á vordögum LSH 12 - 13 maí 2005

Dagskrá vísindadaga 2006

Vísindaráð Landspítala - háskólasjúkrahúss stendur fyrir vísindadögum LSH 18. og 19. maí n.k. með fyrirlestrum, veggspjaldakynningum á rannsóknaverkefnum starfsfólks sjúkrahússins og afhendingu vísindastyrkja og viðurkenninga fyrir vísindastörf. Fyrri daginn verður dagskrá í Hringisal þar sem aðalfyrirlesari er Hannes Pétursson, prófessor og sviðsstjóri á geðsviði LSH. Styrkjum úr Vísindasjóði LSH verður úthlutað, tilkynnt um vísindamann ársins á LSH og ungum vísindamanni á sjúkrahúsinu veitt viðurkenning. Seinni daginn verður veggspjaldasýning í K-byggingu. Allir eru velkomnir á viðburði vísindadaganna.

Fimmtudagur 18. maí - Hringisalur Fundarstjóri: Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir yfirlæknir

- Kl. 13:00 - 13:05 Setning Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir
- Kl. 13:05 - 13:15 Stutt ávarp Gíslis H. Sigurðsson, prófessor og yfirlæknir, formaður Vísindaráðs LSH
- Kl. 13:15 - 14:05 Fyrirlestur: Rannsóknir á geðrofssjúkdómum - Þróun, staða og horfur
Hannes Pétursson, prófessor og sviðsstjóri á geðsviði LSH
- Kl. 14:05 - 14:20 Ungur vísindamaður ársins á LSH tilnefndur og verðlaun afhent
Vísindamaðurinn heldur stutt erindi um rannsóknarverkefni sitt
- Kl. 14:20 - 14:40 Kaffihlé
- Kl. 14:40 - 15:20 Tilkynnt um vísindamann ársins á LSH
Stutt ágrip af starfsferilsskrá og afhending viðurkenningar
Vísindamaður ársins flytur fyrirlestur um niðurstöður rannsókna sinna
- Kl. 15:20 - 16:00 Úthlutun styrkja úr Vísindasjóði
Magnús Pétursson, forstjóri LSH og formaður stjórnar Vísindasjóðs LSH afhendir styrki úr sjóðnum

Fundarslit

Föstudagur 19. maí 2006 - K-bygging við Hringbraut Veggspjaldasýning

- Kl. 13:00 Setning Kristján Erlendsson, framkvæmdastjóri kennslu, vísinda og þróunar á LSH
- Kl. 13:00 - 16:00 Veggspjaldasýning
- Kl. 15:00 - 16:00 Höfundar veggspjalda verða á staðnum og kaffi á boðstólum

Einnig verður í K-byggingunni

Rafræn kynning á nýjum vísindavef og myndvef bókasafns- og upplýsingasviðs

Kynningarbás skrifstofu kennslu, vísinda og þróunar

Veggspjaldasýningin mun standa í nokkra daga í K-byggingunni

Allir velkomnir

Vísindaráð LSH og skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar

Veggspjöld á Vísindum á vordögum LSH 2005

- 1 Rannsóknastofukögun influensu veturna 2003/2004 og 2004/2005
Sigríður Elefsen, Þorgerður Árnadóttir, Ásgeir Ásgeirsson, Sigrún Guðnadóttir, Valgerður Sigurðardóttir, Yanzhong Xiao og Arthur Löve RLSH, rannsóknarstofa í veirufræði
- 2 PCR próf til greininga á öndunarferasýkingum af völdum respiratory syncytial veiru (RSV) og human metapneumovirus (hMPV)
Lóa Björk Óskarsdóttir og Einar G. Torfason Rannsóknastofu í veirufræði, Rannsóknastofnun LSH
- 3 Heildrænt mat sjúklinga í líknar meðferð
Valgerður Sigurðardóttir¹, Ingibjörg Hjaltadóttir², Guðrún Dóra Guðmannsdóttir³ og Pálmi V. Jónsson² Yfirlæknir líknardeildar lyflækninga- sviðs 2, 2sviðstjóri Öldrunarsviðs og 3hjúkrunarfræðingur á líknardeild Öldrunarsviðs, Landspítala háskólasjúkrahúss, Reykjavík
- 4 Þátttaka í fjölþjóðlegri rannsókn, RISE, með raförvun við útlægan alskaða á mænu
Páll E. Ingvarsson¹, Þórður Helgason², Vilborg Guðmundsdóttir¹, Sigrún Knútsdóttir¹ og Stefán Yngvason¹ Endurhæfingarsvið LSH að Grensási og 2Rannsóknar- og þróunarstofa, Heilbrigðis- tækni- og LSH
- 5 Augnlyf á duftformi
Sveinn Hákon Harðarson^{1,2}, Hákon Hrafn Sigurðsson³, Guðrún Eva Nielsdóttir³, Jón Valgeirsson⁴, Þorsteinn Loftsson³, Einar Stefánsson^{1,2} 1Augndeild LSH, 2Læknadeild H.Í., 3Lyflækningadeild H.Í., 4Actavis hf.
- 6 Sjálfvirk mæling á súrefnismettun í sjónhimnu
Sveinn Hákon Harðarson^{1,2}, Róbert Arnar Karlsson³, Jón Atli Benediktsson³, Gisli HreinHall- dórrsson³, Gunnar Már Zoega¹, James M. Beach⁴, Aðalbjörn Þorsteinsson⁵, Þór Eysteinnsson^{1,2}, Einar Stefánsson^{1,2} 1Augndeild LSH, 2Læknadeild H.Í., 3Verkfræðideild H.Í., 4Institute for Technology Development, Stennis Space Center, MS, 5Svæf- ingdeild, kvennasviði LSH
- 7 Þróun slysa í 30 ár
Bjarni Þ Eyvindsson, Gisli E Haraldsson og Brynjólfur Mogensen Slysa- og bráðasvið, Landspítala - Háskólasjúkrahúss
- 8 Framsýn langtímarannsókn á beintapi meðal sjötugra íslenskra kvenna
Sigríður Lára Guðmundsdóttir¹, Leifur Franzson², Diana Óskarsdóttir¹, Edda Halldórsdóttir¹, Guðrún A. Kristinsdóttir¹, Ólafur Skúli Indriðason³ og Gunnar Sigurðsson^{1,3} 1Beinþéttimælistofa Landspítalans, 2Rannsóknadeild og 3Lyflækningadeild LSH
- 9 Getur eðlilegur D-vítamínúskapur minnkað daglega kalkþörf verulega?
Örvar Gunnarsson¹, Laufey Steingrimsdóttir², Ólafur S Indriðason³, Leifur Franzson³, Edda Halldórsdóttir³ og Gunnar Sigurðsson³ 1Háskóli Íslands, læknadeild, 2Lýðheilsustöð, 3Landspítali - háskólasjúkrahúss, Reykjavík
- 10 Gagnanam – Sjónarhorn gagnanna
Þóra Jónsdóttir Krabbameinsmiðstöð LSH Ebbja Þóra Hvanberg, Tölvunarfræðideild Háskóla Íslands Sven Þ. Sigurðsson, Tölvunarfræðideild Háskóla Íslands Helgi Sigurðsson, Krabbameinsmið- stöð LSH
- 11 Faraldsfræði sjúklinga með vélindalokakrampa á Íslandi 1952-2002
Sigurbjörn Birgisson. Lyflækningadeild Landspítala háskólasjúkrahúss
- 12 Vefjameinafræði vöðvasýna frá sjúklingum með vélindalokakrampa
Sigurbjörn Birgisson¹, Jón Gunnlaugur Jónsson², Margrét Oddsdóttir³. Lyflækningadeild¹ og hand- lækningadeild³ Landspítala háskólasjúkrahúss, Rannsóknastofa HÍ í meinafræði²
- 13 Geislun blóðhluta Rannsókn á geislaskömmtum og geisladreifingu
Heiðar Þór Prastarson, María Sastre Padró, Garðar Myrdal geislaeðlisfræðideild
krabbameinslækninga
- 14 Háskammta krabbameinslyfjameðferð og ígræðsla eigin stofnfruma hjá sjúklingum með illkynja blóð- sjúkdóma
Sigrún Reykdal, Leifur Þorsteinsson, Þórunn Sævarsdóttir, Kristbjörn Orri Guðmundsson og Guðmundur Rúnarsson. Blóðlækningadeild og Blóðbanki, Landspítali Háskólasjúkrahúss
- 15 Sameiginlegir erfðabættir þarmabólgu og hryggiktur á Íslandi. Ættfræðirannsókn
Bjarni Þjóðleifsson¹, Sverrir Þorvaldsson³, Ingvar Bjarnason², Árni J Geirsson¹, Sigurður Björnsson¹, Valdimar B Hauksson³, Eva Halapi³, Ari Káranson³, Inga Reynisdóttir³, Kári Stefánsson³ og Hákon Hákonarson³ LYF-1, Landspítala Háskólasjúkra- húsi¹, Department of Medicine, Guy's, King's, St Thomas' Medical School, London, UK², Íslensk Erfðagreining, Reykjavík³
- 16 Helicobacter sýking og líkamshæð hjá fæðing- arárgöngum 1945-73 í Svíþjóð Eistlandi og Íslandi
Hulda Ásbjörnsdóttir¹, Rúna Sigurjónsdóttir¹, Davíð Gíslason², Christer Jansson⁴, Ísleifur Ólafsson³, Þórarinn Gíslason², Rain Jogi⁵, Bjarni Þjóðleifsson² Háskóli Íslands, Læknadeild.1, LYF-1, Landspítali Háskólasjúkrahúss. 2. Meinafræðideild Landspítali Háskólasjúkrahúss. Respiratory Medicine and Allergology. Akademiska sjukhuset Uppsala, Sweden. 4. Tartu University Lung Clinic, Estonia⁵
- 17 Ágrip: Samtöl um dauðann
Helga Hansdóttir, yfirlæknir, almennar öld- runarlækningadeildir, öldrunarvið LSH Sigríður Hall- dórsdóttir, prófessor í hjúkrunarfræði við Háskólann á Akureyri
- 18 Hjúkrun og lágmarksskráning vistunarupplýsinga á LSH
Ásta Thoroddsen^{1,2}, Guðrún Bragadóttir², Laura Sch. Thorsteinsdóttir^{1,3}, Lija Þorsteinsdóttir² 1 Hjúk- runarfræðideild, Háskóla Íslands 2 Landspítali- há- skólasjúkrahúss, þróunarskrifstofa hjúkrunarforstjóra 3 Landspítali-háskólasjúkrahúss, deild gæðamála og innri endurskoðunar
- 19 Helstu ástæður starfsmannaveltu hjúkrunarfræð- inga á LSH
Birna G. Flygenring, Háskóli Íslands, hjúkrunarfræð- deild; Hrafn Óli Sigurðsson, LSH, þróunarskrifstofu hjúkrunarforstjóra
- 20 Atvinnuþátttaka yngri hjúkrunarfræðinga á Íslandi
Anna Stefánsdóttir, MS, hjúkrunarforstjóri, Yfirstjórn Hrafn Óli Sigurðsson, PhD, hjúkrunarráðgjafi, Þróunarskrifstofu hjúkrunarforstjóra
- 21 Sálfélagsleg vanlíðan meðal sjúklinga og aðstand- enda og áhrif á útskrift
Jóhanna Bernharðsdóttir lektor, forstöðumað- ur fræðasviðs í geðhjúkrun, Ásta Snorradóttir hjúkrunarfræðingur og Rannveig Þóll Þórsdóttir hjúkrunarfræðingur
- 22 Næring sjúklinga með heilablóðfall: kerfisbundið yfirlit fræðilegs efnis
Dóróthea Bergs hjúkrunarfræðingur Msc*, og lektor HÍ, Katrín Björgvinsdóttir**, hjúkrunarfræðingur Msc, Marianne Klinke, hjúkrunarfræðingur Bsc**, Svanhildur Sigurjónsdóttir, hjúkrunarfræðingur Bsc**, Þóra Hafsteinsdóttir, hjúkrunarfræðingur Phd**¹, taugalækningadeild** og taugaend- urhæfingardeild*, Landspítali háskólasjúkrahúss, 1taugasvið, Háskólasjúkrahúsið í Utrecht, Hollandi
- 23 Ánægja foreldra á barnadeildum Barnaspítala Hringins LSH
Helga Bragadóttir, kennslu- og fræðasviði; Anna Ólafía Sigurðardóttir barnasviði, Auður Ragn- arsdóttir göngudeild barna, Herdís Gunnars- dóttir barnaskurðeild, Ragnheiður Sigurðardóttir, Vökudeild
- 24 Greining á einkennum hjúkrunar meðferðarinnar/ íhlutunarinnar Stuðningshöpur
Helga Bragadóttir, kennslu- og fræðasviði
- 25 Árnadóttir OT-ADL Neurobehavioral Evaluation
Guðrún Árnadóttir, lögjafallun, Grensás
- 26 Íslensk börn með ofvirkni-röskun (athyglisbrest með ofvirkni) – lýsing á nokkrum þáttum í meðgöngu og fæðingu
Margrét Valdimarsdóttir, Agnes Huld Hrafnadóttir, Páll Magnússon, Ólafur Ó. Guðmundsson. Barnaog Unglingageðdeild
- 27 Dánartíðni einstaklinga sem leituðu á bráðamóttöku Landspítala – háskólasjúkrahúss við Hringbraut á árunum 1995 til 2002
Oddný S. Gunnarsdóttir hjúkrunarfræðingur SKVP, Vilhjálmur Rafnsson prófessor læknadeild HÍ
- 28 Áhrif sértækrar málþroskaröskunar á vinnsluminni barna, sem greinst hafa með athyglisbrest með ofvirkni, blandaða gerð (ADHD-C)
Sólveig Jónsdóttir¹, Anke Bouma², Joseph A. Sergeant³, Erik J. A. Scherder³ 1 Sálfræðiþjónusta LSH, Endurhæfingarsviði Landspítala-háskólasjúkra- húss, 2 Department of Clinical and Developmental Psychology, Rijksuniversiteit Groningen, Gron- ingen, The Netherlands, 3 Department of Clinical Neuropsychology, Vrije Universiteit, Amsterdam, The Netherlands (Sólveig Jónsdóttir er doktorsnemi í klínískri taugasálfræði við Department of Clinical Neuropsychology, Vrije Universiteit, Amsterdam, Hollandi. Rannsóknin er hluti af doktorsverkefni)

- 29 Starfshæfni öndunarfæra sjúklinga með Parkinson sjúkdóm á bilinu 1-3 á Hoehn og Yahr kvarða
María Ragnarsdóttir, sjúkraljálfi MSc, sjúkraljálfi Hringbraut og Yoshimi Matsuo, sjúkraljálfi PhD, háskólasjúkrahúsi Osaka, Japan
- 30 Öndunarhreyfingar sjúklinga með hryggjakt mældar með nýrri aðferð og bornar saman við viðmið-unargildi
María Ragnarsdóttir1, Árni J. Geirsson2, Björn Guðbjörnsson2. 1. Sjúkraljálfi Hringbraut 2. Lyflækningsvið 1 Fossvogí LSH
- 31 2,8-Dihydroxyadenine-kristallar í þvagi
Bergljót Halldórsdóttir B. Sc, meinaeðknir, Steinunn Oddsóttir meinaeðknir, Blóðmeinafræðideild Landspítala Háskólasjúkrahúss, Hringbraut
- 32 Vasopressín í syklastóttarlosti: áhrif á blóðflæði í lífur og brisi
Samstarfsverkefni LSH - HI og UniBE
Gísli H Sigurðsson1 Vladimir Krejci 2 Luzius Hiltbrand3 1Svæfinga- og gjörgæsludeild, Landspítali háskólasjúkrahús og læknadeild HÍ, Reykjavík, Ísland 2Svæfinga- og gjörgæsludeild, Inselspital Háskólasjúkrahús í Bern, Sviss. 3Svæfingadeild, Washington University, St Louis, USA.
- 33 Áhrif æðaherpanði katekolamína á smáæðablóðflæði í brisi, lífur og þörmum í syklastóttarlosti
Samstarfsverkefni LSH - HI og UniBE
Gísli H. Sigurðsson1, Vladimir Krejci2, Luzius Hiltbrand2 1Svæfinga- og gjörgæsludeild, Landspítali háskólasjúkrahús, Reykjavík, Ísland og læknadeild HÍ 2Svæfinga- og gjörgæsludeild, Háskólasjúkrahús í Bern, Sviss
- 34 Áhrif NSAID lyfs á bráða og króníska liðbólgu í rottum
Sigrún L. Sigurðardóttir1,2, Jóna Freysdóttir3,4, Þóra Víkingisdóttir1, Helgi Valdimarsson1,2, Arnór Víkingsson 4,5 1Ónæmisfræðideild, Landspítali Háskólasjúkrahús, Hringbraut; 2Læknadeild Háskóla Íslands 3Rannsóknastofa í gígtsjúkdómum, LSH við Hringbraut 4Lyfjaþróun hf; 5Gigtaræild Landspítala Háskólasjúkrahús
- 35 Stökkbreytingagreining á L1MD1 geni í æxlum
Þórgunnur Eyfjörð Pétursdóttir1, Unnur Þorsteinsdóttir3, Jón Gunnlaugur Jónsson1,4, Páll Helgi Möller2, Jóhannes Björnsson1, Valgarður Egilsson1, Stefan Imreh5 og Sigurður Ingvarsson6 1Rannsóknarstofa í Meinafræði og 2Skurðeild, Landspítali Háskólasjúkrahús, Reykjavík. 3Íslensk Erfðagreining, Sturlugata 8, 101 Reykjavík 4Krabbameinsskrá, Krabbameinsfélag Íslands, Skógarhlíð 8, 105 Reykjavík 5Microbiology and Tumor Biology Center (MTC), Karolinska Institutet, S-17177 Stokkhólmur, Svíþjóð 6Tilraunastöð Háskóla Íslands í Meinafræði, Keldur v/Vesturlandsveg, 112 Reykjavík
- 36 The anti-inflammatory action of methotrexate is not mediated by lymphocyte apoptosis, but by the suppression of activation and adhesion molecules
Johnston A., Guðjónsson J.E., Sigmundsdóttir H., Luðvíksson B.R., and Valdimarsson H. Ónæmisfræðideild, Landspítali Háskólasjúkrahús, Hringbraut, 101 Reykjavík
- 37 Peripheral blood T cell responses to keratin peptides that share sequences with streptococcal M proteins are largely restricted to skin-homing CD8+T cells
Johnston A., Guðjónsson J.E., Sigmundsdóttir H., Löve T.J. and Valdimarsson H. Ónæmisfræðideild, Landspítali Háskólasjúkrahús, Hringbraut, 101 Reykjavík
- 38 Anti-CD28 upphæfur bólgueimjandi áhrif anti-TNF og TGF- 1 meðferðar á T-frumur
Brynja Gunnlaugsdóttir1,3, Sólrún Melkorka Maggadóttir2,3, Björn Rúnar Luðvíksson1,2,3 1Rannsóknarstofa í Gígtsjúkdómum 2 Læknadeild Háskóla Íslands og 3Ónæmisfræðideild Rannsóknarstofnunar, Landspítali – Háskólasjúkrahús
- 39 Gallað mannan bindilektín (MBL) getur stuðlað að rauðum úlfum (SLE) í íslenskum ættum
Sædis Sævarsdóttir1, Helga Kristjánsdóttir2, Gerður Gröndal2, Þóra Víkingisdóttir1, Kristján Steinsson2 og Helgi Valdimarsson1 Ónæmisfræðideild LSH1 og Rannsóknastofa í gígtsjúkdómum2
- 40 Getur mannan bindilektín gagnast við áhættumat á kransæðastíflu?
Sædis Sævarsdóttir1, Óskar Örn Óskarsson1, Thor Aspelund2, Þóra Víkingisdóttir1, Guðný Eiríksdóttir2, Vilmundur Guðnason2 og Helgi Valdimarsson1 Ónæmisfræðideild LSH1 og Hjartavernd2
- 41 Differential effects of interleukin 10 and interleukin 12 on superantigen-induced expression of cutaneous lymphocyte-associated antigen (CLA) and E 7 integrin (CD103) by CD8+T cells
Hekla Sigmundsdóttir, Andrew Johnston, Johann Eli Guðjónsson, and Helgi Valdimarsson. Ónæmisfræðideild, Landspítali Háskólasjúkrahús, Hringbraut, 101 Reykjavík
- 42 Tvíviður þátháður rafráttur til rannsókna á flóknum erfðaeftissýnum
Guðmundur Heiðar Gunnarsson1,2, Bjarki Guðmundsson2, Hans Guttormur Þormar1 og Jón Jóhannes Jónsson1,3 1Lífefna- og sameindalíffræðistofa læknadeildar H.Í., 2Lífend ehf., 3Erfða- og sameindalæknisfræðideild LSH
- 43 Bein einangrun erfðabreytilegra raða úr erfðamengjum með misþörunarskimun á samsvör-unum erfðamengja
Hans G. Þormar1,3, Bjarki Guðmundsson2, Guðmundur H. Gunnarsson1,2, Jón Jóhannes Jónsson1,3 1Lífefna- og sameindalíffræðistofa, læknadeild Háskóla Íslands, 2Lífend ehf., 3Erfða- og sameindalæknisfræðideild LSH
- 44 Einþátta DNA bútar einangarðir úr plasma hjá heilbrigðum einstaklingum
Jónína Jóhannsdóttir1,2, Árni Alfreðsson1, Guðmundur H. Gunnarsson1,3, Magnús Konráðsson1,2, Steinunn Kristjánsdóttir1, Julie Asmussen1, Jón Jóhannes Jónsson1,2. 1Erfða- og sameindalæknisfræðideild LSH, 2Lífefna- og sameindalíffræðistofa læknadeildar, HÍ. 3Lífend, Reykjavík, Ísland
- 45 Æxlisbælgennið Dlg7 er tjáð í stofnfrumum og hefur áhrif á vöxt og sérhæfingu þeirra
Kristbjörn Orri Guðmundsson*, Leifur Þorsteins-son*, Ólafur E. Sigurjónsson*, J. Jonathan R. Keller‡, Karl Ólafsson§, Torstein Egeland‡, Sveinn Guðmundsson* og Þórunn Rafnar¶ Frá *Blóð-banka, og §Kvænadeild – LSH; †ITI, University Hospital, Oslo, Norway; ‡Basic Research Program, SAIC-Frederick, Inc., Center for Cancer Research, National Cancer Institute-Frederick, MD, USA; UVS, Reykjavík, Iceland
- 46 Smíði skilyrtrar genaferju með “recombineering” aðferð til úrsláttar á umritunarþættinum POGZ1 í mús
Kristbjörn Orri Guðmundsson*, Yang Du†, Sveinn Guðmundsson*, Þórunn Rafnar‡ og Jonathan R. Keller§ Frá *Blóðbanka-LSH; †Mouse Cancer Genetics Program, National Cancer Institute Frederick, MD, USA. ‡UVS, Reykjavík, Iceland; §Basic Research Program, SAIC-Frederick, Inc., Center for Cancer Research, National Cancer Institute-Frederick, MD, USA
- 47 Yfirtjáning á umritunarþættinum POGZ1 eykur tjáningu HLA-DR sameinda í frumúlunum HeLa og MDA-MB-231
Kristbjörn Orri Guðmundsson*, Leifur Þorsteins-son*, Jonathan R. Keller‡, Torstein Egeland‡, Sveinn Guðmundsson* og Þórunn Rafnar‡ Frá *Blóðbanka – LSH; †Basic Research Program, SAIC-Frederick, Inc., Center for Cancer Research, National Cancer Institute-Frederick, MD, USA; ‡ITI, University Hospital, Oslo, Norway; §UVS, Reykjavík, Iceland
- 48 Svipgerð og virkni frumna í eitilvél nýfæddra mása - áhrif bóluasetningaleiða og ónæmisglæða
Þórunn Ásta Ólafsdóttir1,2, Sólveig G Hannesdóttir1, Giuseppe Del Giudice3, Emanuelle Trannoy4, Ingileif Jónsdóttir1,2 1Ónæmisfræðideild LSH, 2Læknadeild Háskóla Íslands, 3Chiron srl, Ítalíu, 4Sanofi Pasteur, Frakklandi
- 49 Nýtt prótein-tengd fjölskrubóluefni, Pnc6B-FHA, verndar nýfæddar mús gegn pneumókokkasýkingum
Brenda Ciervo Adarna1,2, Hávard Jakobsen1,2, Jean-Francois Haeuw3, Ultan F. Power3, Camille Loch4 og Ingileif Jónsdóttir1,2. 1Ónæmisfræðideild LSH og 2Læknadeild HÍ, 3Centre d’Immunologie Pierre-Fabre, Frakklandi, 4Institute Pasteur-Lille, Frakklandi
- 50 Ákvörðun boðefnamynsturs í milta og eitlum í nýburamúsam bólusetningu með próteintengdu fjölskrubóluefni gegn pneumókokkum
Sólveig G. Hannesdóttir1, Þórunn Ásta Ólafsdóttir1,2, Giuseppe Del Giudice3, Emanuelle Trannoy4 og Ingileif Jónsdóttir1,2 1 Ónæmisfræðideild LSH, 2Læknadeild HÍ, 3IRIS, Chiron Srl, Italia, 4 Sanofi Pasteur, Frakkland
- 51 Áhrif ónæmisglæða á ónæmisminni og myndun kímíðja í nýfæddum músam við bóluasetningu með próteintengdum pneumókokkafjölskrum
Stefanía P. Bjarnarson1,2, Maren Henneken1, Giuseppe Del Giudice3, Emanuelle Trannoy4, Claire- Anne Siegrist5 og Ingileif Jónsdóttir1,2 1 Ónæmisfræðideild LSH, 2Læknadeild HÍ, 3Chiron srl, Ítalíu, 4 Sanofi Pasteur, Frakklandi, 5 Genf-arháskóli, Sviss

Fræðasvið hjúkrunarfræðideildar HÍ

Fræðasvið í hjúkrunarfræði Skipulagsleg eining í stjórnun kennslu og rannsóknna í heilbrigðisvísindagreinum Háskóla Íslands. Innan hvers fræðasviðs eru minnst ein fræðigrein.
Fræðigrein í hjúkrunarfræði Skipulagsleg eining í stjórnun kennslu og rannsóknna í heilbrigðisvísindagreinum H.Í. Fræðigreinar eru minni fageiningar innan fræðasviða þar á meðal eiginlegar kennslugreinar innan heilbrigðisvísindadeilda H.Í.
Fræðasvið í hjúkrunarfræði
Fjölskylduhjúkrun: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, dósent Meðhöndlun heilbrigðisupplýsinga fyrir fjölskyldumeðlimi: Brynja Örlýgsdóttir, lektor Fjölskylduheilbrigði, forvarnir og heilsuefling Fjölskyldur sem fást við langvinn, bráð veikindi og/eða verða fyrir áföllum: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, dósent Fjölskyldur minnihlutahópa / þvermenningarlegar fjölskyldur Vanstarfsemi / ofbeldi í fjölskyldum
Geðvernd: Marga Thome, dósent
Fræðsla um geðheilbrigði (fagstéttir og almenning) Geðheilsugæsla samfélagsins: Jóhanna Bernharðsdóttir, lektor Konur / fjölskyldur á barnseignaskeiði sem glíma við sértæk sálfélagsleg heilbrigðis- /eða þroska viðfangsefni eða við geðrænn vandamál: Marga Thome, dósent Ungbörn með erfitt afferli (grátur, svefnvandamál, erfiðleikar við að nærast og dafna).
Heilsufar samfélagshópa
Heimahjúkrun: Kristín Björnsdóttir, dósent Hjúkrun sjúklinga með skerta starfsgetu Hjúkrun sem tengist húð og skynjun Heimilið, tækni og vellíðan Samstarf við aðstandendur: Kristín Björnsdóttir, dósent
Kynheilbrigði: Sóley S. Bender, dósent
Kynfræðsla Kynfræði Kynheilbrigðisþjónusta: Sóley S. Bender, dósent Frjósemisfræði
Skólahjúkrun
Umhverfisheilbrigði
Vinnuvernd
Barnahjúkrun: Guðrún Kristjánsdóttir, prófessor
Nýbura- og ungbarnahjúkrun Hjúkrun smá- og forskólabarna: Helga Lára Helgadóttir, lektor Hjúkrun skólabarna, unglinga og ungmenna: Guðrún Kristjánsdóttir, prófessor Hjúkrun foreldra barna Hjúkrun barna í gjörgæslu
Bráðahjúkrun
Endurhæfingarhjúkrun
Hjúkrun einstaklinga í endurhæfingu Hjúkrun fólks með taugasjúkdóma
Geðhjúkrun: Jóhanna Bernharðsdóttir, lektor
Áfalla-, kreppu- og bráðageðhjúkrun Hjúkrun einstaklinga með fiknisjúkdóma Barna- og unglingsgeðhjúkrun: Páll Biering, lektor Geðhjúkrunarráðgjöf og handleiðsla: Björg Guðmundsdóttir, lektor Geðheilbrigði kvenna og sérstakra áhættuhópa: Jóhanna Bernharðsdóttir, lektor Endurhæfingar- og öldrunargeðhjúkrun

Hjúkrun aðgerðasjúklinga: Herdís Sveinsdóttir, dósent
Kyngervi og heilbrigði: Herdís Sveinsdóttir, dósent Hjúkrun sjúklinga með sár: Ásta Thoroddsen, dósent Hjúkrun sjúklinga fyrir aðgerð Hjúkrun sjúklinga eftir aðgerð Fræðsla til sjúklinga við útskrift af sjúkrahúsi eftir aðgerð Hjúkrun vegna breyttrar líkamsmyndar Hjúkrun líffæraþega/gjafa Hjúkrun sjúklinga með bráða verki: Anna Gyða Gunnlaugsdóttir, lektor
Hjúkrun langveikra fullorðinna: Helga Jónsdóttir, prófessor
Viðbótarmeðferð í hjúkrun: Þóra Jenný Gunnarsdóttir, lektor Hjúkrun fólks með lungnasjúkdóma: Helga Jónsdóttir, prófessor Hjúkrun fólks með nýrna- og gigtarsjúkdóma Hjúkrun fólks með hjartasjúkdóma Hjúkrun fólks með húð- og kynsjúkdóma og sykingar Hjúkrun fólks með innkirtla- og meltingarsjúkdóma
Hjúkrunarstjórnun: Birna G. Flygenring, lektor
Stjórnun þekkingar og mannaúts: Birna G. Flygenring, lektor Forystuhlutverk í hjúkrun: Helga Bragadóttir, lektor
Gæðastjórnun: Laura Scheving Thorsteinsson
Krabbameinshjúkrun: Sigríður Gunnarsdóttir, lektor
Sálfélagslegar þarfir sjúklinga með illkynja sjúkdóma og aðstandenda þeirra: Sigríður Gunnarsdóttir, lektor Einkenni og aukaverkanir tengdar illkynja sjúkdómum og meðferð þeirra. Mat og meðferð Líknandi meðferð
Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun
Upplýsingatækni í hjúkrun: Ásta St. Thoroddsen, dósent
Framsetning þekkingar (Knowledge representation): Ásta Thoroddsen, dósent Stýring þekkingar (Knowledge management) Uppgötvun þekkingar (Knowledge discovery): Connie Delaney, prófessor/Brynja Örlýgsdóttir, lektor
Öldrunarhjúkrun: Ingibjörg Hjaltadóttir, lektor
Hjúkrun aldraðra á stofnunum: Ingibjörg Hjaltadóttir, lektor Hjúkrun aldraðra með heilabilun Hjúkrunarendurhæfing aldraðra
Fræðasvið í ljósmóðurfræði
Meðgönguvernd: Helga Gottfreðsdóttir, lektor Heilsuefling og ljósmóðurmeðferð á meðgöngu: Helga Gottfreðsdóttir, lektor Foreldrafræðsla Fósturrannsóknir og ráðgjöf
Fæðingarhjálp: Ólöf Ásta Ólafsdóttir, lektor
Yfirseta ljósmæðra í fæðingu: Ólöf Ásta Ólafsdóttir, lektor Menning og þekkingarþróun í fæðingahjálp Heimafæðingar
Umönnun í sængurlegu: Hildur Sigurðardóttir, lektor
Umönnun sængurkonu og nýbura: Hildur Sigurðardóttir, lektor Brjóstgaffarráðgjöf Foreldrahlutverk og aðlögun fjölskyldu
Fræðasvið í grunngreinum
Félagsvísindi Heilsufélagsfræði: Rúnar Vilhjálmsson, prófessor Raunvísindi Lífðlisfræði: Jón Ólafur Skarphéðinsson, prófessor Fósturfræði: Guðrún Pétursdóttir, dósent Næringarfræði: Inga Þórsdóttir, prófessor

Fræðasvið læknisfræðideildar HÍ

1.	liffærafræði (fræðigreinar: liffærafræði, frumuliffæði) (tengt klínisku þjónustusviði LSH), Hannes Blöndal, forstöðumaður forsvarsmáður liffærafræði: Hannes Blöndal, prófessor forsvarsmáður frumuliffæði: Helga M. Ögmundsdóttir, prófessor
2.	lifefna- og sameindaliffæði (fræðigreinar: lifefnafræði, meinafræði, sameindaliffæði, erfðalækisfræði) (tengt rannsóknasviði LSH), Jón Jóhannes Jónsson, forstöðumaður forsvarsmáður lifefnafræði: Jón Jóhannes Jónsson, dósent forsvarsmáður meinafræði: Jón Jóhannes Jónsson, dósent forsvarsmáður sameindaliffæði: Eiríkur Steingrímsson, rannsóknaprófessor forsvarsmáður erfðalækisfræði: Reynir Arngrímsson, dósent
3.	lifedlisfræði/eðlisfræði (fræðigreinar: lifedlisfræði, læknisfræðileg eðlisfræði) (tengt Lífedlisfræðistofnun í HÍ og klínisku þjónustusviði LSH), Stefán B. Sigurðsson, forstöðumaður. forsvarsmáður lifedlisfræði: Stefán B. Sigurðsson, prófessor forsvarsmáður læknisfræðilegrar eðlisfræði: Brynjar Karlsson, dósent
4.	meinafræði (fræðigreinar: liffærameinafræði, réttarlækisfræði) (tengt klínisku þjónustusviði LSH), Jóhannes Björnsson, forstöðumaður forsvarsmáður liffærameinafræði: Jóhannes Björnsson, prófessor forsvarsmáður réttarlækisfræði: Gunnlaugur Geirsson, prófessor
5.	myndgreining (tengt klínisku þjónustusviði LSH), Ásbjörn Jónsson, forstöðumaður/forsvarsmáður
6.	lyfja- og eiturefnafræði (fræðigreinar: lyfjafræði, eiturefnafræði) (tengt Lyfjafræðistofnun í HÍ og lyflækningasviði I á LSH), Magnús Jóhannsson, forstöðumaður forsvarsmáður lyfjafræði: Magnús Jóhannsson, prófessor forsvarsmáður eiturefnafræði: Jakob Kristinsson, dósent
7.	sýklafræði (fræðigreinar: sýklafræði, veirufraði) (tengt rannsóknasviði LSH), Karl Kristinsson, forstöðumaður forsvarsmáður sýklafræði: Karl Kristinsson, prófessor forsvarsmáður veirufraði: Arthúr Löve, prófessor
8.	ónæmisfræði (tengt rannsóknasviði LSH), Helgi Valdimarsson, forstöðumaður forsvarsmáður ónæmisfræði: Helgi Valdimarsson, prófessor
9.	handlækisfræði (fræðigreinar: almenn handlækisfræði, háls-, nef og eyrnalækisfræði, þvagfæralækisfræði, bæklunarlækisfræði, hjarta- og lungnaskurðlækisfræði, æðaskurðlækisfræði, heila- og taugaskurðlækisfræði) (tengt skurðlækningasviði LSH), Jónas Magnússon, forstöðumaður. forsvarsmáður almennrar handlækisfræði: Jónas Magnússon, prófessor forsvarsmáður háls- nef og eyrnalækisfræði: Hannes Petersen, dósent forsvarsmáður þvagfæralækisfræði: Guðmundur Vikar Einarsson, dósent. forsvarsmáður bæklunarlækisfræði: Halldór Jónsson, prófessor forsvarsmáður hjart- og lungnaskurðlækisfræði: Bjarni Torfason, dósent forsvarsmáður æðaskurðlækisfræði: Stefán E. Matthíasson, dósent forsvarsmáður heila- og taugaskurðlækisfræði:
10.	augnlækisfræði (tengt skurðlækningasviði LSH), Einar Stefánsson, forstöðumaður/forsvarsmáður
11.	svæfinga- og gjörgæslulækisfræði (tengt svæfinga-, gjörgæslu- og skurðstofusviði LSH), Gísli H. Sigurðsson forstöðumaður/forsvarsmáður

12.	bráðalækisfræði (tengt slysa- og bráðasviði LSH), Brynjólfur Mogensen forstöðumaður/forsvarsmáður
13.	almenn lyflækisfræði (fræðigreinar: hjartalækisfræði, smit-sjúkdómalækisfræði, gígatlarlækisfræði, nýrnalækisfræði, meltingarlækisfræði, innkirtlalækisfræði, lungnalækisfræði, húð- og kynsjúkdómalækisfræði) (tengt lyflækningasviði I LSH), Þórður Harðarson, forstöðumaður forsvarsmáður hjartalækisfræði: Þórður Harðarson, prófessor forsvarsmáður blóðfræði: Páll Torfi Önundarson, dósent forsvarsmáður smit-sjúkdómalækisfræði: Magnús Gottfreðsson, dósent forsvarsmáður gígatlarlækisfræði: Helgi Jónsson, dósent forsvarsmáður nýrnalækisfræði: Runólfur Pálsson, dósent forsvarsmáður meltingarlækisfræði: Bjarni Þjóðleifsson, prófessor forsvarsmáður innkirtlalækisfræði: Gunnar Sigurðsson, prófessor forsvarsmáður lungnalækisfræði: Steinn Jónsson, dósent forsvarsmáður húð- og kynsjúkdómalækisfræði: Jón Hjaltalín Ólafsson, dósent
14.	taugasjúkdómafræði (tengt lyflækningasviði I LSH), Elías Ólafsson forstöðumaður/forsvarsmáður
15.	krabbameinslækisfræði (fræðigreinar: krabbameinslækisfræði) (tengt lyflækningasviði II á LSH), Helgi Sigurðsson forstöðumaður/forsvarsmáður
16.	heilbrigðis- og faraldsfræði, Vilhjálmur Rafnsson forstöðumaður/forsvarsmáður
17.	heimilislækisfræði, Jóhann Ág. Sigurðsson forstöðumaður/forsvarsmáður
18.	geðsjúkdómafræði (fræðigreinar: sálarfræði, barna- og unglíngageðlækisfræði, almenn geðlækisfræði) (tengt geðsviði LSH), Hannes Pétursson forstöðumaður forsvarsmáður almennrar geðlækisfræði: Hannes Pétursson, prófessor forsvarsmáður sálarfræði: Jón Friðrik Sigurðsson, dósent forsvarsmáður barna- og unglíngageðlækisfræði:
19.	barnalækisfræði (fræðigreinar: almenn barnalækisfræði, nýburafraði) (tengt barnasviði LSH), Ásgeir Haraldsson, forstöðumaður. forsvarsmáður almennrar barnalækisfræði: Ásgeir Haraldsson, prófessor forsvarsmáður nýburafraði: Atli Dagbjartsson, dósent
20.	fæðinga- og kvensjúkdómafræði (fræðigreinar: fæðinga- og meðgöngufræði, kvensjúkdómafræði) (tengt kvennasviði LSH), Reynir Tómas Geirsson, forstöðumaður forsvarsmáður fæðinga- og meðgöngufræði: Reynir Tómas Geirsson, prófessor forsvarsmáður kvensjúkdómafræði: Jens A. Guðmundsson, dósent
21.	öldrunarlækisfræði (tengt öldrunarviði LSH), Pálmi V. Jónsson forstöðumaður/forsvarsmáður
22.	endurhæfingalækisfræði/sjúkraþjálfun (fræðigreina: læknisfræðileg endurhæfing, sjúkraþjálfun) (tengt endurhæfingarsviði): Ella Kolbrún Kristinsdóttir, forstöðumaður forsvarsmáður sjúkraþjálfunar: Ella Kolbrún Kristinsdóttir, dósent forsvarsmáður læknisfræðilegrar endurhæfingar: Gísli Einarsson, lektor

Breytt 05.04.2006.

Augnlæknisfræði

Forstöðumaður: Einar Stefánsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Augnsjúkdómar í sykursýki, þróun augnlyfja, súrefnisbúskapur sjóntauga og sjónhimnu í mönnum og dýrum. Lífeðlisfræði sléttra vöðva í sjónhimnuæðum.

Hrönnun í augnbotnum. Faraldsfræði og erfðafræði augnsjúkdóma. Reykjavíkurannsóknin. Brottnám augna og gerviaugu. Mýs með stökkbreytingar í microphthalmia geni. Aldursbundin hrönnun í augnbotnum á Íslandi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Súrefnismælingar í augnbotnum. Einar Stefánsson prófessor, Sveinn Hákon Harðarson meistaranemi.

Nýsköpunarsjóður námsmanna

Aldursbundin hrönnun í augnbotnum. Haraldur Sigurðsson klíniskur dósent, Ásbjörg Geirsdóttir.

Rannsókn á bilun á innþekjufrumum hornhimnu hjá Íslendingum 50 ára og eldri. Friðbert Jónasson yfirlæknir, Gunnar Már Zoega læknir.

Rannsóknarsjóður HÍ

Súrefnibúskapur í sjónhimnu. Einar Stefánsson prófessor.

Rannís styrkir

Súrefnismælingar í augnbotnum. Einar Stefánsson (öndvegisstyrkur).

Súrefnismælingar í augnbotnum. Tækniþróunarsjóður. Nanótækni í augnlyfjum. Lýsi í augnlyfjum.

Doktorsnemar

Augnsjúkdómar í sykursýki. Eydis Ólafsdóttir. Háskóla Íslands. Faraldsfræði gláku. Ársæll Arnarsson. Háskóla Íslands.

Meistararnemar

Súrefnismælingar í sjónhimnu. Sveinn Hákon Harðarson. Háskóla Íslands.

Blóðþurrð í sjónhimnu. Sindri Traustason. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands lyfjafræðideild og verkfræðideild, Kaupmannahafnarháskóli, Indiana háskóli, Bandaríkjunum, Kanasawaháskóli Japan, Duke háskóli Bandaríkjunum, Háskólinn í Erlangen, Þýskalandi, University of Colorado. Moorfields Eye Hospital, Háskólinn í Ottawa, Umhverfisstofnun, Pharmaco hf., Merck Inc., Íslensk erfðagreining.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Alfreð Harðarson, Einar Stefánsson, Haraldur Sigurðsson, Ingimundur Gíslason. Aðgerðir við gati í makúlu (miðgróf) augans. Læknablaðið 2005;91(3):243-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Eysteinnsson T, Jonasson F, Arnarsson A, Sasaki H, Sasaki K. Relationships between ocular dimensions and adult stature among participants in the Reykjavik Eye Study. Acta Ophthalmol Scand 2005;83(6):734-8.

Gudmundsdóttir E, Arnarsson A, Jonasson F. Five-year refractive changes in an adult population: Reykjavik Eye Study. Ophthalmology 2005;112(4):672-7.

Gudnadóttir GS, Magnusson KP, Stefansson E, Jonasson F, Helgadóttir G, Sigurdsson H. The time pattern of bilateral exudative age-related macular degeneration. Acta Ophthalmol Scand 2005;83(3):333-6.

Gudnadóttir GS, Magnusson KP, Stefansson E, Jonasson F, Helgadóttir G, Sigurdsson H. The time pattern of bilateral exudative age-related macular degeneration. Acta Ophthalmol Scand 2005;83(3):333-6.

Heijl A, Algvere PV, Alm A, Andersen N, Bauer B, Carlsson JO, Ehinger B, Eide N, Fledelius H, Foerster M, Hjortdal J, Holmstrom G, Hovding G, Kivela T, la Cour M, Lindblom B, Moller-Pedersen T, Nikoskelainen E, Prause JU, Riise R, Rosenberg T, Seregard S, Stefansson E, Tarkkanen A, Tervo T, Tornqvist K, Zetterstrom C. Nordic research in ophthalmology. Acta Ophthalmol Scand 2005;83(3):278-88.

Jonasson F, Arnarsson A, Peto T, Sasaki H, Sasaki K, Bird AC. 5-year incidence of age-related maculopathy in the Reykjavik Eye Study. Ophthalmology 2005;112(1):132-8.

Jonsson O, Damji KF, Jonasson F, Arnarsson A, Eysteinnsson T, Sasaki H, Sasaki K. Epidemiology of the optic nerve grey crescent in the Reykjavik Eye Study. Br J Ophthalmol 2005;89(1):36-9.

Pedersen DB, Koch Jensen P, la Cour M, Kiilgaard JF, Eysteinnsson T, Bang K, Wiencke AK, Stefansson E. Carbonic anhydrase inhibition increases retinal oxygen tension and dilates retinal vessels. Graefes Arch Clin Exp Ophthalmol 2005;243(2):163-8.

Rafnsson V, Ólafsdóttir E, Hrafnkelsson J, Sasaki H, Arnarsson A, Jonasson F. Cosmic radiation increases the risk of nuclear cataract in airline pilots: a population-based case-control study. Arch Ophthalmol 2005;123(8):1102-5.

Saari KM, Nelimarkka L, Ahola V, Loftsson T, Stefansson E. Comparison of topical 0.7% dexamethasone-cyclodextrin with 0.1% dexamethasone sodium phosphate for postcataract inflammation. Graefes Arch Clin Exp Ophthalmol 2005:1-7.

Sigurdsson HH, Stefansson E, Gudmundsdóttir E, Eysteinnsson T, Thorsteinsdóttir M, Loftsson T. Cyclodextrin formulation of dorzolamide and its distribution in the eye after topical administration. *J Control Release* 2005;102(1):255-62.

Stefansson E, Pedersen DB, Jensen PK, la Cour M, Kiilgaard JF, Bang K, Eysteinnsson T. Optic nerve oxygenation. *Prog Retin Eye Res* 2005;24(3):307-32.

Zoega GM, Gunnarsdóttir T, Björnsdóttir S, Hreiðarsson AB, Viggosson G, Stefansson E. Screening compliance and visual outcome in diabetes. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83(6):687-90.

Önnur ritverk

II-28 Viðtal við Einar Stefánsson í *Ocular Surgery News*. January 2005. Noninvasive assessment of retinal oxygen content moving closer to clinical reality.

II-31 Viðtal við Einar Stefánsson í *Ocular Surgery News*. Maí 2005. Noninvasive assessment of retinal oxygen content moving closer to clinical reality. *Ocular Surgery News* 2005;16(5):9.

Sigurdsson H. Oculofacial plastic surgery face. Lacriam system and orbit. [Book review]. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83(5):636.

Stefansson E, Landers MB, 3rd, Wolbarsht M. Retinal vessel caliber and diabetic retinopathy. *Arch Ophthalmol* 2005;123(5):709.

Stefansson E. A Nordic academy of ophthalmology. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83 (1):5-6.

Stefansson E. Acta in colour. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83(6):641.

Stefansson E. Scientific contributions and citations. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83(3):275-7.

Stefansson E. This issue of Acta. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83(4):405-6.

Stefansson E. This issue of Acta. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83(5):521-2.

Stefansson E. This issue of Acta. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83(6):639-40.

Fyrirlestrar hérlendis voru 22 þar af 3 boðsfyrirlestrar.

Fyrirlestrar erlendis voru 21, þar af 17 boðsfyrirlestrar, auk þess tvisvar sinnum stjórnun umræðna.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 2.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 12.

Barnalæknisfræði

Forstöðumaður: Ásgeir Haraldsson prófessor

Almenn barnalæknisfræði, forsvarsmáður: Ásgeir Haraldsson
Nýburafraeði, forsvarsmáður: Atli Dagbjartsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Á Barnaspítala Hringins eru stundaðar margs konar rannsóknir sem tengjast sjúkdómum í börnum og meðferð þeirra. Einkum hafa rannsóknirnar beinst að tilurð og algengi sjúkdóma í börnum, meðferðarmöguleikum og árangri meðferðar. Rannsóknirnar eru því oft klínískar. Grunnrannsóknir eru einnig stundaðar á sviðinu eða með samstarfsaðilum og tengjast m.a. erfðafræði, krabbameinslækningum og ónæmisfræði.

Vísindasjóður LSH

Meðfæddur skortur á skjaldkirtilhormónum hjá íslenskum börnum í 25 ár, 1979 – 2004. Árni V. Þórsson sérfræðingur, Ísleifur Ólafsson yfirlæknir, Ragnar Bjarnason sérfræðingur, Hanna B. Torp læknanemi.

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arfgerðabreytingar. Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur, Hákon Hákonarson dr. med., Krisleifur Kristleifsson dr. med., Vilmundur Guðnason læknir, Lennart Hammerström læknir, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Ingunn Þorsteinsdóttir sérfræðingur.

Ómega fjölómétaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartskurðaðgerð.

Ólafur Indriðason sérfræðingur, Davíð Ottó Arnar yfirlæknir, Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðingur, Runólfur Pálsson yfirlæknir, Gizur Gottskálksson yfirlæknir, Guðrún Valgerður Skúladóttir vísindamaður, Bjarni Torfason yfirlæknir.

Fjölskyldumiðuð meðferð fyrir ofþung og offeit börn á Íslandi. Ragnar Bjarnason sérfræðingur, Árni V. Þórsson yfirlæknir, Þrúður Gunnarsdóttir meistaranemi í sálfræði, Gabriela Sigurðardóttir lektor.

Er ofnæmismyndun ungra barna háð RS veirusýkingu?

Sigurður Kristjánsson sérfræðingur, Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur, Stefania Bjarnarson líffræðingur, Þorgerður Árnadóttir líffræðingur, Göran Wennergren, Ásgeir Haraldsson sviðsstjóri.

Þróun in-vitro frumáreitisprófs til greiningar á fæðuofnæmi.

Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur, Michael Valur Clausen sérfræðingur, Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Davíð Gíslason sérfræðingur.

Erfðir nýrnasteina: Faraldsfræði, efnaskipta svipgerð og meingenaleit. Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðingur, Runólfur Pálsson yfirlæknir, Ólafur Skúli Indriðason sérfræðingur, Kristleifur Kristjánsson sérfræðingur, Ingunn Þorsteinsdóttir sérfræðingur, Guðjón Haraldsson sérfræðingur, Ólafur Kjartansson yfirlæknir, Hákon Hákonarson aðstoðarforstjóri, John Asplin MD, David Goldfarb, MD.

Meistararnemi

Fjölskyldumiðuð meðferð fyrir ofþung og offeit börn á Íslandi. Þrúður Gunnarsdóttir. Sálfræði Háskóla Íslands

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins, ýmsar stofnanir á Íslandi og erlendis, m.a. í Svíþjóð, Hollandi, Englandi og Bandaríkjunum.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Gestur I. Pálsson, Valdís Finnsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Sigurður Ingvarsson. Tvístæða litnings nr. 11 frá föður hjá sjúklingi með Beckwith-Wiedemann heilkenni. Fyrsta greining á Íslandi: sjúkratilfelli. Læknablaðið 2005;91(11):837-40.

Sólrún Björk Rúnarsdóttir, Atli Dagbjartsson, Gestur Pálsson, Hörður Bergsteinsson, Sveinn Kjartansson, Þórður Þórkelsson. Árangur meðferðar með hátíðniöndunarvél hjá nýburum með alvarlega öndunarbílun. Læknablaðið 2005;91(11):813-9.

Þórður Þórarinn Þórðarson, Ásgeir Haraldsson, Halldór Jónsson, Richard G. Chola, Geir Gunnlaugsson. Þekjun bólusetningar barna við Monkey Bay, Malaví. Læknablaðið 2005;91(9):649-54.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Arnadóttir M, Laxdal T, Halldorsdóttir B. 2,8-dihydroxyadeninuria: are there no cases in Scandinavia? Scand J Urol Nephrol 2005;39(1):82-6.

Edvardsson V, Elidóttir H, Indriðason OS, Pálsson R. High incidence of kidney stones in Icelandic children. Pediatr Nephrol 2005;20(7):940-4.

Frost BM, Forestier E, Gustafsson G, Nygren P, Hellebostad M, Jonmundsson G, Kanerva J, Schmiegelow K, Larsson R, Lonnerholm G. Translocation t(1;19) is related to low cellular drug resistance in childhood acute lymphoblastic leukaemia. Leukemia 2005;19(1):165-9.

Gunnarsson BS, Thorsdóttir I, Pálsson G. Iron status in 6-y-old children: associations with growth and earlier iron status. Eur J Clin Nutr 2005;59(6):761-7.

Helgason H, Johansson M, Soderberg B, Eriksson P. Sizing of atrial septal defects in adults. Cardiology 2005;104(1):1-5.

Hernandez-Andrade E, Hellstrom-Westas L, Thorngren-Jerneck K, Jansson T, Liuba K, Lingman G, Marsal K, Oskarsson G, Werner O, Ley D. Perinatal adaptive response of the adrenal and carotid blood flow in sheep fetuses subjected to total cord occlusion. J Matern Fetal Neonatal Med 2005;17(2):101-9.

Hesdorffer DC, Tian H, Anand K, Hauser WA, Ludvigsson P, Olafsson E, Kjartansson O. Socioeconomic status is a risk factor for epilepsy in Icelandic adults but not in children. Epilepsia 2005;46(8):1297-1303.

Jarfelt M, Lannering B, Bosaeus I, Johannsson G, Bjarnason R. Body composition in young adult survivors of childhood acute lymphoblastic leukaemia. Eur J Endocrinol 2005;153(1):81-9.

Kristjánsson S, Bjarnarson SP, Wennergren G, Palsdóttir AH, Arnadóttir T, Haraldsson A, Jonsdóttir I. Respiratory syncytial virus and other respiratory viruses during the first 3 months of life promote a local TH2-like response. J Allergy Clin Immunol 2005;116(4):805-11.

Lie SO, Abrahamsson J, Clausen N, Forestier E, Hasle H, Hovi L, Jonmundsson G, Mellander L, Siimes MA, Yssing M, Zeller B, Gustafsson G. Long-term results in children with AML: NOPHO-AML Study Group—report of three consecutive trials. Leukemia 2005;19(12):2090-100.

Luethviksson BR, Arason GJ, Thorarensen O, Ardal B, Valdimarsson H. Allergic diseases and asthma in relation to serum immunoglobulins and salivary immunoglobulin A in pre-school children: a follow-up community-based study. Clin Exp Allergy 2005;35(1):64-9.

Olafsson E, Ludvigsson P, Gudmundsson G, Hesdorffer D, Kjartansson O, Hauser WA. Incidence of unprovoked seizures and epilepsy in Iceland and assessment of the epilepsy syndrome classification: a prospective study. Lancet Neurol 2005;4(10):627-34.

Palle J, Frost BM, Forestier E, Gustafsson G, Nygren P, Hellebostad M, Jonsson OG, Kanerva J, Schmiegelow K, Larsson R, Lonnerholm G. Cellular drug sensitivity in MLL-rearranged childhood acute leukaemia is correlated to partner genes and cell lineage. Br J Haematol 2005;129(2):189-98.

Sigurs N, Gustafsson PM, Bjarnason R, Lundberg F, Schmidt S, Sigurbergsson F, Kjellman B. Severe respiratory syncytial virus bronchiolitis in infancy and asthma and allergy at age 13. Am J Respir Crit Care Med 2005;171(2):137-41.

Thorarinsdóttir HK, Ludviksson BR, Vikingsdóttir T, Leopoldsdóttir MO, Ardal B, Jonsson T, Valdimarsson H, Arason GJ. Childhood levels of immunoglobulins and mannan-binding lectin in relation to infections and allergy. Scand J Immunol 2005;61(5):466-74.

Thors VS, Kolka R, Sigurdardottir SL, Edvardsson VO, Arason G, Haraldsson A. Increased frequency of C4B*Q0 alleles in patients with Henoch-Schonlein purpura. *Scand J Immunol* 2005;61(3):274-8.

Tollin M, Bergsson G, Kai-Larsen Y, Lengqvist J, Sjøvall J, Griffiths W, Skuladottir GV, Haraldsson A, Jorvall H, Gudmundsson GH, B. A. Vernix caseosa as a multi-component defence system based on polypeptides, lipids and their interactions. *Cell Mol Life Sci* 2005;62(19-20):2390-9.

Tomasson G, Gudnason T, Kristinsson KG. Dynamics of pneumococcal carriage among healthy Icelandic children attending day-care centres. *Scand J Infect Dis* 2005;37(6-7):422-8.

Tryggvason G, Indridason OS, Thorsson AV, Hreidarsson AB, Pálsson R. Unchanged incidence of diabetic nephropathy in Type 1 diabetes: a nation-wide study in Iceland. *Diabet Med* 2005;22(2):182-7.

Zeller B, Gustafsson G, Forestier E, Abrahamsson J, Clausen N, Heldrup J, Hovi L, Jonmundsson G, Lie SO, Glomstein A, Hasle H. Acute leukaemia in children with Down syndrome: a population-based Nordic study. *Br J Haematol* 2005;128(6):797-804.

Zeller B, Rajantie J, Hedlund-Treutiger I, Tedgard U, Wesenberg F, Jonsson OG, Henter JJ, Rosthoj S. Childhood idiopathic thrombocytopenic purpura in the Nordic countries: Epidemiology and predictors of chronic disease. *Acta Paediatr* 2005;94(2):178-84.

Önnur ritverk

Reynir T. Geirsson, Guðrún Garðarsdóttir, Gestur Pálsson, Ragnheiður I. Bjarnadóttir, Skýrsla frá fæðingaskráningunni fyrir árið 2004. Ársskýrsla um fæðingar og burðarmálsaðauða á Íslandi. Kvennadeild og Barnspítali Hringins, Landspítala-háskólasjúkrahúsi. 2005.

Fyrirlestrar hérlendis voru 9.

Fyrirlestrar erlendis voru 2 þar af 1 boðsfyrirlestur.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 7.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 16.

Blóðfræði

Forsvarsmaður: Páll Torfi Önundarson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Blæðingásjúkdómar, blóðþyning og meðhöndlun blæðinga. Illkynjaðir blóðsjúkdómar. Týrósin kínasar og krabbamein. Verkefni er lúta að hlutverki og stjórnun týrósin kínasa æxlisgena. Þróun örflögutækni til sjúkdómsgreiningar á krabbameinsvef. Stofnfrumur og krabbamein. Þrívíð frumuræktunarlíkön til að auka skilning á líffræði stofnfruma í brjóstkirtil og brjóstakrabbameini. MDS.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Áhrif sprouty-genafjölskyldunnar á virkni PDGFR-tengdra æxlisgena. Magnús Karl Magnússon sérfræðingur.

Áhrif TGF-1 á þroskunarferli óþroskaðra T-frumna. Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Brynja Gunnlaugsdóttir líffræðingur, Kristján Steinsson yfirlæknir, Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Þórarinn Guðjónsson líffræðingur.

Viðbrögð þekjuvefjar lungna við mekanísku álagi. Sigurbergur Kárason sérfræðingur, Valþór Ásgrímsson líffræðingur, Ólafur Baldursson sérfræðingur, Þórarinn Guðjónsson líffræðingur, Guðmundur Hrafn Guðmundsson prófessor.

Verðlaunasjóður Árna Kristinssonar og Þórðar Harðarsonar

Magnús Karl Magnússon sérfræðingur.

Tækniþróunarsjóður

Sjúkdómsgreining á krabbameini með örflögutækni. Magnús Karl Magnússon sérfræðingur.

Rannís styrkir

Meingenaleit í hypereosinophilic syndrome. Magnús Karl Magnússon sérfræðingur.

Sjálfvirkur hárpípuaðgreinir. Jón J. Jónsson, Eiríkur Steingrímsson, Ingibjörg Harðardóttir, Magnús Karl Magnússon, Guðmundur H. Gunnarsson.

Þekjuvefur brjóstkirtils: þroskun og sérhæfing. Magnús Karl Magnússon, Þórarinn Guðjónsson.

Rannsóknasjóður Háskólans

Þekjuvefur brjóstkirtils: þroskun og sérhæfing. Þórarinn Guðjónsson líffræðingur.

European Science Foundation

EuroSTELL Stem Cell Tool box from basic biology to regenerative medicine. Þórarinn Guðjónsson líffræðingur.

Markáætlun um erfðafræði í þágu heilbrigðis og örtækni. Náttúrulegar varnir lungna í sýkingum og krabbameinsmyndun. Þórarinn Guðjónsson líffræðingur.

Markáætlun um erfðafræði í þágu heilbrigðis og örtækni. Stjórn genatjáningar í fósturvísni manna. Þórarinn Guðjónsson líffræðingur.

Meistararnemar

Prevalence and causes of bleeding diathesis and menorrhagia in Icelandic teenagers. Brynja R. Guðmundsdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Rannsókn á Bernard-Soulier sjúðómi á Íslandi. Elisabet Rós Birgisdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Hlutverk sprouty proteina í stjórnun týrósin kínasa í æxlisfrumum. Silja Dögg Andradóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Endothelial cells in breast morphogenesis. Valgarður Sigurðsson. Læknadeild Háskóla Íslands.

Effects of azithromycin on human airway epithelial cells. Valþór Ásgrímsson. Læknadeild Háskóla Íslands.

Characterization of a epithelial cell line derived from patient with a strong family history of breast cancer: modeling tumor progression in vitro. Þórhallur Halldórsson. Læknadeild Háskóla Íslands.

Tjáning á bakterídrepanði peptíðinu LL37 í brjóstskirtli. Bjarki Jóhannesson. Raunvísindadeild Háskóla Íslands.

Aðrir nemar

Þróun aðferða til ræktunar á stofnfrumum. Sæmundur Oddsson. Verkefni styrkt af Nýsköpunarsjóði stúdenta.

Sameindaerfðafræði GIST-æxla. Ragnar Pálsson, læknadeild HÍ. Verkefni styrkt af Nýsköpunarsjóði stúdenta.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Urður Verðandi Skuld, Nimblegen Ísland, Hjartavernd, Rannsóknarstofa í meinafræði og skurðeild LSH. Nordic Hemophilia Council, Hemophilia Center, Skejby sygehus, Árósum, Danmörku.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Arnadóttir M, Laxdal T, Halldorsdóttir B. 2,8-dihydroxyadeninuria: Are there no cases in Scandinavia? Scand J Urol Nephrol 2005;39(1):82-6.

Fridriksdóttir AJ, Villadsen R, Gudjonsson T, Petersen OW. Maintenance of cell type diversification in the human breast. J Mammary Gland Biol Neoplasia 2005;10(1):61-74.

Gudjonsson T, Magnusson MK. Stem cell biology and the cellular pathways of carcinogenesis. Apmis 2005;113(11-12):922-9.

Rubner Fridriksdóttir AJ, Gudjonsson T, Halldorsson T, Bjornsson J, Steinarsdóttir M, Johannsson OT, Ogmundsdóttir HM. Establishment of three human breast epithelial cell lines derived from carriers of the 999del5 BRCA2 Icelandic founder mutation. In Vitro Cell Dev Biol Anim 2005;41(10):337-42.

Seggewiss R, Lore K, Greiner E, Magnusson MK, Price DA, Douek DC, Dunbar CE, Wiestner A. Imatinib inhibits T-cell receptor-mediated T-cell proliferation and activation in a dose-dependent manner. Blood 2005;105(6):2473-9.

Tryggvason G, Gislason HG, Magnusson MK, Jonasson JG. Gastrointestinal stromal tumors in Iceland, 1990-2003: the Icelandic GIST study, a population-based incidence and pathologic risk stratification study. Int J Cancer 2005;117(2):289-93.

Fyrirlestrar hérlendis voru 22.

Fyrirlestrar erlendis voru 3.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 4.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 5.

Bráðalæknisfræði

Forstöðumaður: Brynjólfur Mogensen dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Slysavarnir, áverkar og forvarnir. Eitranir. Hópslys og forvarnir. Greining á áhættuþáttum hjarta og æðasjúkdóma. Áhrif persónuleika á áhættu hjarta- og æðasjúklinga. Þýðing á greiningartæki fyrir Persónuleika D á íslensku og staðfærsla þess. Erfðafræði gáttatífs og meðferð. Sleglatakttruflanir með uppruna í Purkinje kerfi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Áhrif hjartahnoðs á grúfu á þrýsting í brjóstholi borið saman við hjartahnoð á baki. Hjalti Már Björnsson deildarlæknir, Jón Baldursson yfirlæknir, Gísli E. Haraldsson deildarlæknir.

Árangur endurlífgunartilrauna utan sjúkrahúsa á höfuðborgarsvæðinu og áhrif reynslu neyðarbíslæknis á árangurinn. Hjalti Már Björnsson deildarlæknir, Gestur Þorgeirsson yfirlæknir, Sigurður Marelsson deildarlæknir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins, Erasmus Universiteit Rotterdam Hollandi, University of Pavia, Pavia, Ítalíu auk Evrópusamstarfs. University of Iowa, Iowa City, Bandaríkjunum.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Davíð O. Arnar, Gizur Gottskálksson. Frýsting aukaleiðslubrauta – nýjung í meðferð hjartsláttartruflana. Læknablaðið 2005;91:665-8.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnar DO, Xing D, Martins JB. Overdrive pacing of early ischemic ventricular tachycardia: evidence for both reentry and triggered activity. Am J Physiol Heart Circ Physiol 2005;288(3):H1124-30.

Hakonarson H, Thorvaldsson S, Helgadóttir A, Gudbjartsson D, Zink F, Andresdóttir M, Manolescu A, Arnar DO, Andersen K, Sigurdsson A, Thorgeirsson G, Jonsson A, Agnarsson U, Bjornsdóttir H, Gottskalksson G, Einarsson A, Gudmundsdóttir H, Adalsteinsdóttir AE, Gudmundsson K, Kristjánsson K, Hardarson T, Kristinsson A, Topol EJ, Gulcher J, Kong A, Thorgeirsson G, Stefansson K. Effects of a 5-lipoxygenase-activating protein inhibitor on biomarkers associated with risk of myocardial infarction - A randomized trial. JAMA 2005;293(18):2245-56.

Sigurs N, Gustafsson PM, Bjarnason R, Lundberg F, Schmidt S, Sigurbergsson F, Kjellman B. Severe respiratory syncytial virus bronchiolitis in infancy and asthma and allergy at age 13. Am J Respir Crit Care Med 2005;171(2):137-41.

Önnur ritverk

Brynjólfur Mogensen. Afleiðingar umferðaslysa. Morgunblaðið 10. júlí 2005.

Brynjólfur Mogensen, Sigurður Guðmundsson. Bráðaflokkun í slysum, hryðjuverkum, stríði og hamförum. Læknablaðið 2005;91:259.

Gísli E. Haraldsson, Bergur Stefánsson, Birgir Finnsson, Guðmundur Jónsson, Jón Magnús Kristjánsson, Kristinn Guðmundsson, Þórhallur Ólafsson, Brynjólfur Mogensen. Neyðarsímsvörur 112 árið 2004. Læknablaðið 2005;9: 265.

Fyrirlestrar hérlendis voru 14.

Fyrirlestrar erlendis voru 5.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 2.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 2.

Endurhæfingarlæknisfræði/sjúkraþjálfun

Forstöðumaður: Ella Kolbrún Kristinsdóttir dósent
Sjúkraþjálfun, forsvarsmáður: Ella Kolbrún Kristinsdóttir dósent
Forsvarsmáður læknisfræðilegrar endurhæfingar: Gísli Einarsson lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Mælingar á öndunarhreyfingum með mælitækinu Andra sem hefur verið í þróun undanfarin ár. Rannsóknir á breytingum öndunarmynstra og styrk öndunarvöðva hjá ýmsum sjúklingahópum. Rannsóknir á árangri þjálfunar sem beinist að skyni í neðri útlimum og jafnvægiskerfi innra eyra hjá öldruðum einstaklingum sem hafa skert jafnvægi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Mynstur öndunarhreyfinga hjá sjúklingum með nýgreitt heilablóðfall. Guðbjörg Þóra Andrésdóttir sjúkraþjálfari, María Ragnarsdóttir forstöðusjúkraþjálfari, Elías Ólafsson sérfræðingur, Haukur Hjaltason sérfræðingur.

Bridging the gap between body functions and occupation. Validation of a unique assessment method. Guðrún Árnadóttir dósent.

Greining á jafnvægisviðbrögðum hjá konum með nýleg og langvarandi einkenni frá efri háls hrygg eftir bílákeyrslur. Guðrún Gestsdóttir sjúkraþjálfari, Hannes Petersen yfirlæknir, Eyþór Kristjánsson sjúkraþjálfari.

RISE Rannsókn með raförvun við útlægan alskaða á mænu. Páll E. Ingvarsson sérfræðingur, Vilborg Guðmundsdóttir sjúkraþjálfari, Þórður Helgason heilbrigðisverkfræðingur, Sigrún Knútsdóttir sjúkraþjálfari, Stefán Yngvason sviðsstjóri.

Meistaraneinar

Effectiveness of a specific neck treatment intervention and modified vestibular rehabilitation on balance performance at the early and the late stage of whiplash associated disorders. Bergþóra Baldursdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Mynstur öndunarhreyfinga hjá sjúklingum með nýgreint heilablóðfall. Guðbjörg Þóra Andrésdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands og ýmsar deildir innan LSH. ÖNH afdeling, Lunds Universitetssjukhus, Lundi, Svíþjóð.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Helgason T, Gargiulo P, Johannesdóttir F, Ingvarsson P, Knutsdóttir S, Guðmundsdóttir V, Yngvason S. Monitoring muscle growth and tissue changes induced by electrical stimulation of denervated degenerated muscles with CT and stereolithographic 3D modeling. *Artif Organs* 2005;29(6):440-3.

Jonsdóttir S, Bouma A, Sergeant JA, Scherder EJ. The impact of specific language impairment on working memory in children with ADHD combined subtype. *Arch Clin Neuropsychol* 2005;20(4):443-56.

Nordell E, Kristinsoóttir EK, Jarnlo G-B, Magnusson M, Thorngren K-G. Older patients with distal forearm fracture. A challenge to future fall and fracture prevention. *Aging Clin Exp Res* 2005;17(2):90-5.

Fyrirlestrar hérlendis voru 2.

Fyrirlestrar erlendis voru 4.

Veggspjald/útdráttur hérlendis var 1.

Fæðinga- og kvensjúkdómafræði

Forstöðumaður: Reynir Tómas Geirsson prófessor
Meðgöngu- og fæðingafraeði, forsvarsaður: Reynir Tómas Geirsson prófessor
Kvensjúkdómafræði, forsvarsaður: Jens A. Guðmundsson dósent

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Könnun á tíðni neurologískra brottfallseinkenna eftir fæðingu á fæðingadeild Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Aðalbjörn Þorsteinsson yfirlæknir, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, Þóra Steingrimsdóttir læknir, Ástríður Jóhannesdóttir læknir, Haukur Hjaltason læknir, Guðmundur Geirsson læknir.

Lágsæt og fyrirsæt fylgja við 19 vikna meðgöngulengd. Afdrif þungana. Ragnheiður Oddný Árnadóttir deildarlæknir, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, María Hreinsdóttir deildarstjóri.

Brottnám legs. Breytingar á algengi, ástæðum og aðferðum á Íslandi s.l. 20 ár. Jens A. Guðmundsson sérfræðilæknir, Hrefna K Guðmundsdóttir læknanemi, Auður Smith sérfræðingur.

Sig á grindarholslíffærum kvenna. Jens A. Guðmundsson sérfræðingur, Jón Ívar Einarsson sérfræðingur, Hafsteinn Pétursson cand. med.

Gæðastyrkur Heilbrigðisráðuneytis

Fæðingarskráning. Margrét I. Hallgrímsson sviðsstjóri, Gróa Margrét Jónsdóttir gæðastjóri, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, Lilja Þorsteinsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Krabbameinsfélag Íslands, Háskólarnir í Oxford, Bretlandi, Houston BNA, Aachen Þýskalandi. Samstarfshópur um ofbeldi gegn konum á Norðurlöndum, lyfjafræðideild, hjúkrunarfræðideild, raunvísindadeild og tannlæknadeild í HÍ, barnalækningar, lyflæknisfræði (efnskiptasjúkdómafræði, taugasjúkdómafræði), erfða- og sameindalæknisfræði, sýklafræði á LSH, ART Medica Kópavogi, fyrirtækin Meditronic í BNA (flögugel við blöðrusigsaðgerðir) og Essure í Frakklandi (ný leglæg getnaðarvörn). Karolinska Institutet, Stokkhólmi.

Meðgöngu- og fæðingafraeði, forsvarsaður: Reynir Tómas Geirsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Háþrýstingur í meðgöngu og afleiðingar hans til langs tíma, unglingsþunganir, aðferðir við framköllun fæðinga, tvíburþunganir, faraldsfræði þungana, snemmskimun í þungun, fóstureyðingar og getnaðarvarnir, fylgjustaðsetning og útkoma þungunar, keisaraskurðir og burðarmálsaðauði.

Doktorsnemi

Erfðir og faraldsfræði háþrýstings í meðgöngu. Sigrún Hjartardóttir, læknir. Háskóla Íslands.

Meistararnemi

Pelvic floor muscle strength before and after first childbirth. Þorgerður Sigurðardóttir, sjúkráþjálfari. Háskóla Íslands.

Aðrir nemar

Notkun monocaprin-hlaups til sykjavarnar í leggöngum þungaðra kvenna. Arndís Arnfinnsdóttir, deildarlæknir. Háskóla Íslands

Verkefni um tvíburapunganir, samanburður á börnum eftir tækniþrjúgvun og eðlilegan getnað. Ólöf Kristjana Bjarnadóttir, læknanemi. Háskóla Íslands.

Verkefni um keisaraskurði og burðarmálsaða. Guðný Jónsdóttir, læknanemi. Háskóla Íslands.

Ritverk –bókakafli

Geirsson RT. Mid-pregnancy problems. In: Steer PJ, James DK, eds. High-risk pregnancy. Elsevier Science, 2005. Bls.125-37.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnadóttir GA, Geirsson RT, Arngrimsson R, Jonsdóttir LS, Olafsson O. Cardiovascular death in women who had hypertension in pregnancy: a case-control study. BJOG 2005;112(3):286-92.

Önnur ritverk

Reynir Tómas Geirsson. Blæðing eftir fæðingu getur orðið lífshættuleg: um alþjóðlegt frumkvæði FIGO og ICM til að koma í veg fyrir asablæðingu eftir burð. Læknablaðið 2005;91(5):441-3 og Ljósmeðrablaðið 2005;83(1)38-9.

Anna S. Vernharðsdóttir. Nýburagula. Hlutverk ljósmæðra við forvarnir, mat og meðferð. Ljósmeðrablaðið 2005;83(1):28-34.

Kristbjörg Magnúsdóttir, Ólöf Á. Ólafsdóttir. Umönnun og meðferð á þriðja stigi fæðingar. Ljósmeðrablaðið 2005;83(1)35-7.

Árdís Ólafsdóttir. Samfeld ljósmæðraþjónusta – raunhæfur valkostur í barneignarferlinu. Ljósmeðrablaðið 2005;83(2):6-11.

Birna Ólafsdóttir. Mænurótardeyfing í fæðingu. Ljósmeðrablaðið 2005;83(2):18-22.

Geirsson RT. Book review. Acta Obstet Gynecol Scand 2005;84:1027.

Reynir Tómas Geirsson, Gestur Pálsson, Guðrún Garðarsdóttir, Ragnheiður I. Bjarnadóttir. Skýrsla frá Fæðingaskráningunni á Íslandi 2004. LSH 2005.

Hildur Harðardóttir, Guðlaug Torfadóttir, Jón Jóhannes Jónsson, María Hreinsdóttir, Kristín Rut Haraldsdóttir, Ragnheiður Baldursdóttir. Fósturskimun og fósturgreining. Skýrsla frá Fæðingaskráningunni á Íslandi 2004. LSH 2005.

Fyrirlestrar hérlendis voru 5.

Fyrirlestrar erlendis voru 8 þar af 3 boðsfyrirlestrar.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 3.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 3.

Kvensjúkdómafræði, forsvarsmaður: Jens A. Guðmundsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á árangri ýmissa aðgerða við kvensjúkdómum, ss. brotnámi legs og legsgsaðgerða og á líðan kvenna við kviðsjáraðgerðir. Rannsóknir á faraldsfræði fjölbliðru eggjastokkaheilkennis. Rannsóknir á blæðingaeinkennum og asatíðum.

Doktorsnemi

Adolescent pregnancy. Sóley S. Bender hjúkrunarfræðingur MSc. Háskóla Íslands.

Meistararnemi

Prevalence and causes of bleeding diathesis and menorrhagia in Icelandic teenagers. Brynja R. Guðmundsdóttir lfeindafræðingur. Háskóla Íslands.

Önnur nemaverkefni

Faraldsfræði og erfðir legslímuflakks. Jón Torfi Gylfason deildarlæknir. Háskóla Íslands.

Brottnám legs og sig á grindarholslíffærum kvenna. Hafsteinn Pétursson cand. med. Háskóla Íslands.

Ritverk –bókakafli

Sóley S Bender. Adolescent pregnancy [Doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóli Íslands, 2005.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Einarsson JI, Heno G, Young AE. Topical analgesia for endometrial biopsy: a randomized controlled trial. Obstet Gynecol 2005;106(1):128-30.

Einarsson JI, Michel S, Young AE. Delayed spontaneous expulsion of a cervical ectopic pregnancy, a case report. J Minim Invasive Gynecol 2005;12(2):165-7.

Gylfason JT, Dang D, Petursdóttir V, Benediksdóttir KR, Geirsson RT, Poindexter A, Mitchell-Leef D, Buster JE, Carson SA, Simpson JL, Bischoff FZ. Quantitative DNA perturbations of p53 in endometriosis: analysis of American and Icelandic cases. Fertil Steril 2005;84(5):1388-94.

Magnúsdóttir EV, Thorsteinsson T, Thorsteinsdóttir S, Heimisdóttir M, Ólafsdóttir K. Persistent organochlorines, sedentary occupation, obesity and human male subfertility. Hum Reprod 2005;20(1):208-15.

Önnur ritverk

Geirsson RT. Introduction of EC in Iceland leads to reduction in teenage pregnancy. Emergency Contraception Newsletter 2005;9(2):3.

Reynir Tómas Geirsson, Sóley S. Bender. Getnaðarvarnir. Leiðbeiningar. Landlæknisembættið, Reykjavík 2005.

Fyrirlestrar hérlendis voru 3.

Fyrirlestur erlendis var 1..

Veggsþjöld/útdrættir hérlendis voru 4

Veggsþjöld/útdrættir erlendis voru 3.

Geðsjúkdómafræði- sálfræði

Forstöðumaður: Hannes Pétursson prófessor

Almenn geðlæknisfræði, forsvarsmaður: Hannes Pétursson prófessor

Sálfræði, forsvarsmaður: Jón Friðrik Sigurðsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Erfðaþættir og svipgerð geðklofa, geðhvarfa og annarra geðrofssjúkdóma, erfðaþættir og svipgerð kvíðaraskana, erfðaþættir og svipgerð einhverfu og athyglisbrests. Notkun geðlyfja, meðferðarvilji í fíknisjúkdómum, rannsóknir á hugrænni atferlismeðferð. Félagslegir þættir og lífsgæði í geðklofasjúkdómi. Bætt greiningartæki í barna- og unglingageðlækningum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Rannsókn á vísitandi sjálfssköðum árin 2001 - 2004 á LSH. Guðrún Geirsdóttir deildarlæknir, Sigurlaug Karlsdóttir geðlæknir, Sigurður Páll Pálsson geðlæknir, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir.

Hugræn atferlismeðferð í almennri heilsugæslu. Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Agnes Agnarsdóttir sálfræðingur, Margrét Halldórsdóttir sálfræðingur, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Engilbert Sigurðsson geðlæknir.

Algengi geðraskana á Ísland. Jón G. Stefánsson yfirlæknir, Eiríkur Lindal sálfræðingur.

Rannsókn á samspili áhættuþátta sjálfsviga og sjálfsvítilrauna á Íslandi. Sigurður Páll Pálsson sérfræðingur, Eydís Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson sálfræðingur, Óttar Guðmundsson sérfræðingur, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir.

Rannsókn á hugrænni atferlismeðferð við svefnleysi. Þórður Sigmundsson yfirlæknir, Emil Sigurðsson yfirlæknir, Hjördís Tryggvadóttir sálfræðingur, Ingunn Hansdóttir sálfræðingur, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri, Íslensk erfðagreining, Institute of Psychiatry, King's College, University of London, Ríkislögreglustjóri, Fangelsismálastofnun, Barnahús.

Ritverk –bókakafli

Wright P, Sigmundsson T. Organic psychiatry and epilepsy. In: Phelan M, Wright P, Stern J, editors. Core Psychiatry. 2nd ed. Edinburgh: Elsevier; 2005.

Wright P, Sigmundsson T, Lucey JV. Electroencephalography and neuroimaging. In: Phelan M, Wright P, Stern J, editors. Core Psychiatry. 2nd ed. Edinburgh: Elsevier; 2005.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Margrét Valdimarsdóttir, Agnes Huld Hrafnisdóttir, Páll Magnússon, Ólafur Ó. Guðmundsson. Orsakir óvirkniroskunar: yfirlitsgrein. Læknablaðið 2005;91(5):409-14.

Sigurlaug María Jónsdóttir, Guðlaug Þorsteinsdóttir, Jakob Smári. Próffræðilegir eiginleikar Íslenskrar gerðar Bulimia Text-Revised (BULIT-R) prófsins. Læknablaðið 2005;91(12):923-8.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum.

Bengtsson-Tops A, Hansson L, Sandlund M, Bjarnason O, Korkeila J, Merinder L, Nilsson L, Sorgaard KW, Vinding HR, Middelboe T. Subjective versus interviewer assessment of global quality of life among persons with schizophrenia living in the community: a Nordic multicentre study. Qual Life Res 2005;14(1):221-9.

Magnusson A, Partonen T. The diagnosis, symptomatology, and epidemiology of seasonal affective disorder. CNS Spectr 2005;10(8):625-34; quiz 1-14.

Önnur ritverk

Briánn Á. Bjarnason. Lyfjameðferð við geðhvarfasjúkdómi. Geðvernd 2005;34(1):29-34.

Björg Karlsdóttir. Félagsleg meðferð og stuðningur félagsráðgjafa við fólk með geðhvarfasjúkdóma. Geðvernd 2005;34(1):39-40

Dagbjörg B. Sigurðardóttir. Greining og meðferð geðhvarfasjúkdóms hjá börnum og unglingum. Geðvernd 2005;34(1):13-7.

Engilbert Sigurðsson, Hreinn Stefánsson. Hvað er nýtt í rannsóknum á erfðafræði geðhvarfa? Geðvernd 2005;34(1):43-7.

Ólafur Ó. Guðmundsson, Bertrand Lauth. Barna-og unglingageðlækningar á Íslandi eru langt í frá að deyja út. Læknablaðið 2005;91:190-2.

Sigurður Páll Pálsson. Greining geðhvarfasjúkdóma. Geðvernd 2005;34(1):6-12.

Tomasson H, Helgason T, Zoega T. Suicide and antidepressant sales- [Reply]. Br J Psychiatry 2005;186:446.

Fyrirlestrar hérlendis voru 28.

Fyrirlestrar erlendis voru 5.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 1.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 10.

Sálfræði

Forsvarsmáður: Jón Friðrik Sigurðsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Hugræn atferlismeðferð, meðgöngu- og fæðingarþunglyndi, óvirkni og athyglibrestur, bæði meðal barna og fullorðinna, einhverfa, heilsa og þroski barna, sjálfsvíg, manndráp, kynferðisleg misnotkun, afleiðingar dauðaslysa og algengi geðraskana. Útkomurannsóknir og mat á greiningartækjum, sálfræðiþrófum og greiningarviðtölum.

Doktorsnemar

Taugasálfræði geðklofa með tilliti til áhættuafgerðarinnar Neuregulin 1. Björk Magnúsdóttir. King's College, University of London.

Áhrif kynferðislegrar misnotkunar í æsku á líðan og hegðun ungmenna: Mikilvægi afhjúpunar. Bryndís Björk Ásgeirsdóttir. Institute of Psychiatry, King's College, University of London.

Meistararnemar

False confessions and the relationship with offending behaviour and personality among Danish adolescents. Gunnþóra Steingrimsdóttir. Háskólanum í Árósum.

False confessions and the relationship with offending behaviour and personality among Danish adolescents. Hrafnhildur Hreinsdóttir. Háskólanum í Árósum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Rannsókn á samspili áhættuþátta sjálfsvíga og sjálfsvístílauna á Íslandi. Sigurður Páll Pálsson sérfræðingur, Eydis Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson sálfræðingur, Óttar Guðmundsson sérfræðingur, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir.

Algengi geðraskana á Íslandi. Eiríkur Línal sálfræðingur, Jón G. Stefánsson yfirlæknir.

Hugræn atferlismeðferð í almennri heilsugæslu. Bætur hún árangur meðferðar sjúklinga með almennar tilfinningaraskanir í heilsugæslunni? Agnes Agnarsdóttir sálfræðingur, Engilbert Sigurðsson yfirlæknir, Hafrún Kristjánsdóttir sálfræðingur, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson sálfræðingur, Margrét Halldórsdóttir sálfræðingur, Chris Evans geðlæknir.

Rannsókn á vísitandi sjálfssköðum árin 2001 - 2004 á LSH. Guðrún Geirsdóttir deildarlæknir, Sigurlaug Karlsdóttir geðlæknir, Sigurður Páll Pálsson geðlæknir, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir.

Rannsókn á hugrænni atferlismeðferð við svefnleysi. Þórður Sigmundsson yfirlæknir, Emil Sigurðsson yfirlæknir, Hjördís Tryggvadóttir sálfræðingur, Ingunn Hansdóttir sálfræðingur, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur.

Aðrir vísindasjóðir innan LSH

Heilsa, hegðun og þroski 5 ára barna. Bertrand Lauth sérfræðingur, Evald Sæmundsen sálfræðingur, Eydis Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri hjúkrunar, Geir Gunnlaugsson sérfræðingur, Gísli Baldursson sérfræðingur, Ingibjörg Sigmundsdóttir hjúkrunarfræðingur, Ólafur Ó. Guðmundsson yfirlæknir, Páll Magnússon sálfræðingur, Sólveig Sigurðardóttir sérfræðingur, Steingerður Sigurbjörnsdóttir sérfræðingur.

Tengsl ofvirkniroskunar við ýmsa þætti á meðgöngu og í bernsku. Agnes Hulð Hrafnisdóttir sálfræðingur, Margrét Valdimarsdóttir læknir, Ólafur Ó. Guðmundsson yfirlæknir, Páll Magnússon sálfræðingur.

Íslensk aðlögun á algengum sálfræðilegum matskvörðum: mælifræðilegir eiginleikar og réttmæti í klínisku þýði unglunga. Bertrand Lauth sérfræðingur, Sigurður Rafn A. Levy sálfræðingur, Hafdís Rósa Sæmundsdóttir, Monika Sóley Skarphéðinsdóttir, Jakob Smári prófessor, Páll Magnússon sálfræðingur.

Rannís styrkir

Meðgöngu- og fæðingarþunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra, notkun á geðvirkum efnum og tengsl þess við þroska barna þeirra. Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson, Linda Bára Lýðsdóttir og Urður Njarðvík sálfræðingar, Arnar Hauksson yfirlæknir, Marga Thome prófessor.

Heilsa, hegðun og þroski 5 ára barna. Bertrand Lauth sérfræðingur, Evald Sæmundsen sálfræðingur, Eydis Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri hjúkrunar, Geir Gunnlaugsson sérfræðingur, Gísli Baldursson sérfræðingur, Ingibjörg Sigmundsdóttir hjúkrunarfræðingur, Ólafur Ó. Guðmundsson yfirlæknir, Páll Magnússon sálfræðingur, Sólveig Sigurðardóttir sérfræðingur, Steingerður Sigurbjörnsdóttir sérfræðingur.

Vísindasjóður Wyeth

Rannsókn á samspili áhættuþátta og verndandi þátta í sjálfsvígum og sjálfsvígstilraunum á Íslandi. Brynjar Emilsson sálfræðingur, Eydis Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri hjúkrunar, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Högni Óskarsson geðlæknir og fulltrúi Landlækniseimbættisins, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson sálfræðingur, Sigurður Páll Pálsson geðlæknir.

Meðgöngu- og fæðingarþunglyndi íslenskra kvenna, félagslegar aðstæður þeirra, notkun á geðvirkum efnum og tengsl þess við þroska barna þeirra. Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson, Linda Bára Lýðsdóttir og Urður Njarðvík sálfræðingar, Arnar Hauksson yfirlæknir, Marga Thome prófessor.

Hugræn atferlismeðferð í almennri heilsugæslu. Bætir hún árangur meðferðar sjúklinga með almennar tilfinningaraskanir í heilsugæslunni? Agnes Agnarsdóttir sálfræðingur, Engilbert Sigurðsson yfirlæknir, Hafrún Kristjánsdóttir sálfræðingur, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur,

Pétur Tyrfingsson sálfræðingur, Margrét Halldórsdóttir sálfræðingur, Chris Evans geðlæknir.

Rannsóknarstyrkur Sigurðar Axels Einarssonar

Algengi geðraskana á Íslandi. Eiríkur Lindal sálfræðingur, Jón G. Stefánsson yfirlæknir.

Hugræn atferlismeðferð í almennri heilsugæslu. Bætir hún árangur meðferðar sjúklinga með almennar tilfinningaraskanir í heilsugæslunni? Agnes Agnarsdóttir sálfræðingur, Engilbert Sigurðsson yfirlæknir, Hafrún Kristjánsdóttir sálfræðingur, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson sálfræðingur, Margrét Halldórsdóttir sálfræðingur, Chris Evans geðlæknir.

Íslensk erfðagreining

Rannsókn á samspili áhættuþátta og verndandi þátta í sjálfsvígum og sjálfsvígstilraunum á Íslandi. Brynjar Emilsson sálfræðingur, Eydis Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Högni Óskarsson geðlæknir, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson sálfræðingur, Sigurður Páll Pálsson geðlæknir.

Nýsköpunarsjóður námsmanna

Forprófun á þremur kvörðum sem meta þunglyndi og aðlögunarhæfni íslenskra unglunga. Guðmundur Skarphéðinsson, Sigurgrímur Skúlason.

Rannsóknarsjóður um erfðir kvíða og skyldra sjúkdóma

Rannsókn á samspili áhættuþátta og verndandi þátta í sjálfsvígum og sjálfsvígstilraunum á Íslandi. Brynjar Emilsson sálfræðingur, Eydis Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir, Högni Óskarsson geðlæknir, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson sálfræðingur, Sigurður Páll Pálsson geðlæknir.

Barnavinafélagið Sumargjöf

Heilsa, hegðun og þroski 5 ára barna. Bertrand Lauth sérfræðingur, Evald Sæmundsen sálfræðingur, Eydis Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri hjúkrunar, Geir Gunnlaugsson sérfræðingur, Gísli Baldursson sérfræðingur, Ingibjörg Sigmundsdóttir hjúkrunarfræðingur, Ólafur Ó. Guðmundsson yfirlæknir, Páll Magnússon sálfræðingur, Sólveig Sigurðardóttir sérfræðingur, Steingerður Sigurbjörnsdóttir sérfræðingur.

Actavis

Heilsa, hegðun og þroski 5 ára barna. Bertrand Lauth sérfræðingur, Evald Sæmundsen sálfræðingur, Eydis Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri hjúkrunar, Geir Gunnlaugsson sérfræðingur, Gísli Baldursson sérfræðingur, Ingibjörg Sigmundsdóttir hjúkrunarfræðingur, Ólafur Ó. Guðmundsson yfirlæknir, Páll Magnússon sálfræðingur, Sólveig Sigurðardóttir sérfræðingur, Steingerður Sigurbjörnsdóttir sérfræðingur.

Simons Foundation, USA

Faraldsfræði og erfðir einhverfu og skyldra raskana á Íslandi. Bertrand Lauth, Evald Sæmundsen, Gyða Björnsdóttir, Kristleifur Kristjánsson, Ólafur Ó. Guðmundsson, Ragnheiður Fossdal, Stefán Hreiðarsson, Þorgeir Þorgeirsson.

Framkvæmdasjóður fatlaðra

Algengi einhverfu og skyldra raskana meðal Reykjavíkinga með þroskahömlun á aldrinum 16-67 ára. Halldór Kr. Júlíusson, Evald Sæmundsen, Páll Magnússon, Sólrún Hjaltested, Thelma Gunnarsdóttir, Stefán Hreiðarsson.

Rannsóknarráð umferðaröryggismála

Sálfræðilegar afleiðingar dauðaslysa og áhrif þeirra á umferðaröryggi. Eiríkur J. Lindal í samstarfi við Valdimar Briem sálfræðing, Lunds Universitet, Svíþjóð, Sjóvá og Rannsóknarráð umferðaröryggismála.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Heilsugæslan á höfuðborgarsvæðinu og heilbrigðisstofnanirnar á Ísafirði og Egilsstöðum, Íslensk erfðagreining, Greiningarstöð ríkisins, Miðstöð mæðraverndar, Námsmatsstofnun, Barnahús, Landlæknisembættið, Fangelsismálastofnun ríkisins, Rannsóknarráð umferðaröryggismála, Sjóvá, Institute of Psychiatry, King's College, University of London, Háskólinn í Lundi, Háskólinn í Árósum.

Ritverk - bókaflar

Daníel Þór Ólafson, Guðmundur Á. Skarphéðinsson, Jóhanna E. Jónsdóttir, Mikael Mikaelsson, Sigurður J. Grétarsson (2005). Spilahegðun og algengi spilavanda hjá reykvískum unglingum á aldrinum 13-15 ára: Mat á hugsanlegum áhættuþáttum spilavanda unglunga. Í: Björn Þorsteinsson, Margrét Björnsdóttir, Dagný Kristjánsdóttir (ritstj.). Ungir Íslendingar í ljósi vísindanna. Reykjavík: Háskólaútgáfan; bls. 143-51.

Ragnar P. Ólafsson, Ragnhildur S. Georgsdóttir, Jakob Smári (2005). Spurningalisti um tilfinningahæði (SUMT): Próffræðilegir eiginleikar og tengsl við aðrar hugsmíðar. Í: Úlfur Hauksson (ritstj.). Rannsóknir í Félagsvísindum VI. Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands; bls. 475-86.

Ritverk - vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Margrét Valdimarsdóttir, Agnes Huld Hrafnisdóttir, Páll Magnússon, Ólafur Ó. Guðmundsson. Orsakir ofvirkniröskunar: yfirlitsgrein. Læknablaðið 2005;91(5):409-14.

Önnur ritverk

Sóley Dröfn Davíðsdóttir. Huglæg atferlismeðferð við geðhvörfum. Geðvernd; 34(1) : 35-38.

Fyrirlestrar héraendis voru 18.

Fyrirlestrar erlendis voru 11.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 5.

Sálfræði vefrænna deilda

Forsvarsmaður: Eiríkur Örn Arnarson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á forvörnum við þunglyndi og gerð margmiðlunardisks því tengdu. Þunglyndi, kvíði og heilsutengd lífsgæði auk ýmissa matsvarða. Heilabilun og vitræn skerðing. Hugræn starfsemi aldraðra. Áhrif rafrænnar örvunar gegnum húð á vitræna starfsemi, hegðun og svefngæði og áhrif taugasálfræðilegra fylgikvilla á ADHD.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Hugur og heilsa. Eiríkur Örn Arnarson forstöðusálfræðingur.

Aðstoðarmannasjóður H.Í.

Hugur og heilsa. Eiríkur Örn Arnarson forstöðusálfræðingur.

Rannsóknarsjóður H.Í.

Hugur og heilsa. Eiríkur Örn Arnarson forstöðusálfræðingur.

Jólagjafasjóður Guðmundar Andréssonar

Væg vitræn skerðing og æðasjúkdómar í heila. María K. Jónsdóttir, Aðalheiður Sigfúsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Ólafur Kjartansson.

Upp úr skúffunum.

Eiríkur Örn Arnarson hlaut fyrstu verðlaun í samkeppninni, hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands fyrir verkefnið Hug og heilsu.

Styrkur LSH til ungra vísindamanna.

Sólveig Jónsdóttir barna- og taugasálfræðingur hlaut viðurkenningu fyrir vísindastörf, sem veitt voru ungum vísindamönnum á LSH á ráðstefnunni Vísindi á vordögum.

Cand-psych nemar

Áhrif námskeiðsins Betri líðan á líðan hjartasjúklinga sem hafa farið í kransæðavíkkun. Sóley Jökulrós Einarsdóttir. Háskóla Íslands.

Áhrif skrifa á sjúklinga með langvinna gigtarsjúkdóma. Herdís Finnbogadóttir. Háskóla Íslands.

Skilar hugarþjálfun árangri? Rannsókn á leikmönnum í körfubolta. Hafrún Kristjánsdóttir. Háskóla Íslands.

Tengsl tímamats, minnis og stýringar í AGES öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Eva María Ingbórsdóttir. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Department of Psychology, University of Colorado, USA, Krabbameinsmiðstöð LSH, Sálfræðiskor H.Í., Hjartavernd, Department of Clinical Neuropsychology, Vrije Universiteit, Amsterdam, Hollandi. Department of Clinical and Developmental Psychology og Institute of Human Movement Sciences, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen Hollandi.

Ritverk –bókakaflar

Eiríkur Örn Arnarson. Áhrif hugsana á líðan. Í dag : um lífið, tilveruna og trúna. Skálholtsútgáfan, 2005; bls. 101.

Eiríkur Örn Arnarson. Þunglyndi ungmenna og forvarnir. Í: Ungir Íslendingar í ljósi vísindanna. Ritsstj. Páll Skúlason og Þórhildur Línadal. Háskólaútgáfan: Reykjavík, 2005; 53-9.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Sigurjón Arnlaugsson, Björn Ragnarsson, Árni Þórðarson, Berglind Jóhannsdóttir, Karl Örn Karlsson, Eiríkur Örn Arnarson, Þórður Eydal Magnússon. Tannvegsástand, munnhirða og munnhirðuvenjur 16-18 ára unglíngja í Reykjavík. Tannlæknablaðið 2005;23(1):8-15.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Craighead WE, Sheets ES, Bjornsson AS, Arnarson EO. Specificity and nonspecificity in psychotherapy. Clin Psychol - Sci Pract 2005;12(2):189-93.

Depp C, Woodruff-Borden J, Meeks S, Gretarsdottir E, DeKryger N. The phenomenology of non-clinical panic in older adults in comparison to younger adults. J Anxiety Disord 2005;19(5):503-19.

Jonsdottir S, Bouma A, Sergeant JA, Scherder EJ. The impact of specific language impairment on working memory in children with ADHD combined subtype. Arch Clin Neuropsychol 2005;20(4):443-56.

Önnur ritverk

Eiríkur Ö. Arnarson, Inga Hrefna Jónsdóttir, Hulda Sólrún Guðmundsdóttir, Lára Halldórsdóttir, Hafdís Kjartansdóttir, Arnfríður Kjartansdóttir, Brynjólfur Brynjólfsson, Drífa Jónasdóttir, W.E. Craighead. Hugur og heilsa – forvarnarverkefni meðal unglíngja. Ráðstefnurit, Málþing Endurhæfingarsviðs LSH í safnaðarheimili Neskirkju, 18.feb. 2005.

Eiríkur Örn Arnarson, Sjöfn Ágústsdóttir, W.E. Craighead. Forvörn þunglyndis meðal unglíngja; margmiðlunarverkefni. Ráðstefnurit, Málþing Endurhæfingarsviðs LSH í safnaðarheimili Neskirkju, 18.feb. 2005.

Eiríkur Örn Arnarson, W.E. Craighead, Prevention of Depression among Adolescents. Proceedings 35th Annual Congress of the EABCT: CBT- The Art of an Integrative Science, 21st – 24th September 2005. Greece, bls. 173-174.

Eiríkur Örn Arnarson, W.E. Craighead. Depression and its Prevention. Proceedings 8th Nordic Public Health Conference, 9-11 October 2005, Reykjavík.

Jónas Halldórsson, Kjell M Flekköy, Kristinn Guðmundsson, Guðmundur B. Arnelsson, Eiríkur Ö. Arnarson. Tíðni höfuðáverka barna og unglíngja. Ráðstefnurit, Málþing Endurhæfingarsviðs LSH í safnaðarheimili Neskirkju, 18.feb. 2005.

Erla Grétarsdóttir. Skörun kvíða og líkamlegrar vanheilsu hjá eldra fólki: Raunvísindaleg nálgun að hagkvæmri aðgreiningu. Ráðstefnurit, Málþing Endurhæfingarsviðs LSH í safnaðarheimili Neskirkju, 18.feb. 2005.

Sólveig Jónsdóttir var ráðgjafi við gerð bæklingisins Áfengi, vímuefni og meðganga, sem gefinn er út 2005 af Lýðheilsustöð í samvinnu við Landlæknisembættið og Miðstöð mæðraverndar.

Fyrirlestrar hérlendis voru 24,

Fyrirlestrar erlendis voru 2.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 2.

Handlæknisfræði

Forstöðumaður: Jónas Magnússon prófessor
Almenn handlæknisfræði, forsvarsmaður: Jónas Magnússon prófessor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Könnun á tíðni neurologískra brottfallseinkenna eftir fæðingu á fæðingadeild Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Aðalbjörn Þorsteinsson yfirlæknir, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, Hulda Steingrimsdóttir læknir, Ástríður Jóhannesdóttir læknir, Haukur Hjaltason læknir, Guðmundur Geirsson læknir.

Renal cell carcinoma in young adults. Small renal carcinoma cell and the impact of size on survival. Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Sverrir Harðarson meinafræðingur, Vigdís Pétursdóttir meinafræðingur, Jónas Magnússon yfirlæknir, Tómas Guðbjartsson sérfræðingur.

Kviðsjáraðgerðir vegna æxla í nýrnahettum á LSH. Bergþór Björnsson deildarlæknir, Margrét Oddsdóttir yfirlæknir.

Miltistökur á LSH 1994 – 2004. Bergþór Björnsson deildarlæknir, Margrét Oddsdóttir yfirlæknir, Guðjón Birgisson sérfræðingur.

Aðgerðir við sáraristilbólgu á LSH á tímabilinu 1980 – 2004. Hannes Jón Lárusson deildarlæknir, Trygvi Stefánsson sérfræðingur, Tómas Jónsson sérfræðingur, Sigurður Björnsson sérfræðingur.

Botnlangabólga á sjúkrahúsum í Reykjavík 1992 – 2004. Páll Helgi Möller sérfræðingur, Sigurður Blöndal sérfræðingur, Bergþór Björnsson deildarlæknir, Jón G. Jónsson meinafræðingur, Halla Viðarsdóttir læknanemi.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson sérfræðingur, Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Jónas Magnússon sérfræðingur, Sverrir Harðarson sérfræðingur, Vigdís Pétursdóttir sérfræðingur.

Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómsferli krabbameina. Þórgunnur E. Pétursdóttir náttúrufræðingur, Valgarður Egilsson yfirlæknir, Jóhannes Björnsson yfirlæknir, Jón G. Jónsson sérfræðingur, Páll H. Möller yfirlæknir, Unnur Þorsteinsdóttir forstöðumaður, Sigurður Ingvarsson forstöðumaður.

Gæðastyrkur Heilbrigðisráðuneytis

Könnun á öryggi og hagkvæmni notkunar sjúklinga á eigin lyfjum á tveimur deildum á Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Rannveig Einarisdóttir yfirlyfjafræðingur, Þórunn K. Guðmundsdóttir lyfjafræðingur, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir lyfjafræðingur, Elín María Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Guðrún Friðjónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Sigurður G. Þorsteinsson yfirlæknir, Páll Helgi Möller yfirlæknir, Valgarður Sigurðardóttir yfirlæknir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Meltingarlæknisfræði LSH, Háskóli Íslands auk samstarfs við ýmis Evrópulönd.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Halla Viðarsdóttir, Páll Helgi Möller, Geir Tryggvason, Sigurgeir Kjartansson, Jón Gunnlaugur Jónsson. Strómaæxli í meltingarvegi: sjúkratilfelli. Læknablaðið 2005;91(2):177-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Guðbjartsson T, Hardarson S, Petursdóttir V, Thoroddsen A, Magnusson J, Einarsson GV. Renal oncocyoma: a clinicopathological analysis of 45 consecutive cases. BJU Int 2005;96(9):1275-9.

Guðbjartsson T, Hardarson S, Petursdóttir V, Thoroddsen A, Magnusson J, Einarsson GV. Histological subtyping and nuclear grading of renal cell carcinoma and their implications for survival: a retrospective nation-wide study of 629 patients. Eur Urol 2005;48(4):593-600.

Guðbjartsson T, Thoroddsen A, Petursdóttir V, Hardarson S, Magnusson J, Einarsson GV. Effect of incidental detection for survival of patients with renal cell carcinoma: results of population-based study of 701 patients. Urology 2005;66(6):1186-91.

Leifsson BG, Gislason HG. Laparoscopic Roux-en-Y gastric bypass with 2-metre long biliopancreatic limb for morbid obesity: technique and experience with the first 150 patients. Obes Surg 2005;15(1):35-42.

Tryggvason G, Gislason HG, Magnusson MK, Jonasson JG. Gastrointestinal stromal tumors in Iceland, 1990-2003: the Icelandic GIST study, a population-based incidence and pathologic risk stratification study. Int J Cancer 2005;117(2):289-93.

Wang XP, Li ZJ, Magnusson J, Brunicardi FC. Tissue MicroArray analyses of pancreatic duodenal homeobox-1 in human cancers. World J Surg 2005;29(3):334-8.

Wang XP, Norman M, Yang J, Liu SH, Magnusson J, DeMayo FJ, Brunicardi FC. The effect of global SSTR5 gene ablation on the endocrine pancreas and glucose regulation in aging mice. J Surg Res 2005;129(1):64-72.

Önnur ritverk

Fjalar Elvarsson, Tómas Jónsson, Páll Helgi Möller. Úrnám bugaristils með aðstoð kviðsjár á Landspítala 1999-2003. Læknablaðið 2005;91:271.

Halla Viðarsdóttir, Páll Helgi Möller, Jakob Jóhannsson, Jón Gunnlaugur Jónsson. Krabbamein í daus á Íslandi 1987-2003. Læknablaðið 2005;91:266.

Halla Viðarsdóttir, Páll Helgi Möller, Sigurgeir Kjartansson, Geir Tryggvason, Jón Gunnlaugur Jónsson. Strómaæxli í daus. Læknablaðið 2005;91:259-60.

Hrafnhildur Stefánsdóttir, Páll Helgi Möller, Tryggvi B. Stefánsson, Friðbjörn Sigurðsson. Aðgerðir vegna ristilkrabbameins á Landspítala 1994-1998. Læknablaðið 2005;91:270.

Kristín Ólína Kristjánsdóttir, Páll Helgi Möller, Tómas Jónsson, Jakob Jóhannsson, Tryggvi Stefánsson. Staðbundin endurkoma krabbameins í endaparmi. Læknablaðið 2005;91:262-3.

Tryggvi B. Stefánsson, Páll H. Möller, Friðbjörn Sigurðsson, Eiríkur Steingrímsson, Bjarki Jónsson Eldon. Fjölskyldutengsl sem áhættuþáttur krabbameins í ristli eða endaparmi meðal Íslendinga. Eru mismunandi orsakir fyrir krabbameini í ristli og endaparmi? Læknablaðið 2005;91:267.

Fyrirlestrar hérlendis voru 4.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 3.

Bæklunarlæknisfræði

Forsvarismaður: Halldór Jónsson jr. prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Afleiðingar hálsþnykks við bilárekstra, faraldsfræði áverka og sjúkdóma ístoðkerfinu og gæðaeftirlitsrannsóknir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Ræsing og ferill bráðra bólguviðbragða með liðskiptaaðgerðir sem módel. Björn Guðbjörnsson sérfræðingur, Guðbjörn L. Björnsson líffræðinemi, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Halldór Jónsson jr. yfirlæknir, Leifur Franzson lyfjafræðingur, auk starfsmanna Rannsóknarstofnunar í gigtarsjúkdómum.

Breyting á heilsutengdum lífsgæðum við liðskiptaaðgerð. Elin J.G. Hafsteinsdóttir sviðsstjóri, Halldór Jónsson jr. yfirlæknir, Berit Þórhallsdóttir hjúkrunarfræðingur, Jóna Sigrún Hjartardóttir hjúkrunarfræðingur, Theodóra Hauksdóttir hjúkrunarfræðingur, Ingibjörg Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Jónína Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Marta Sigurgeirsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Doktorsnemi

The effectiveness of a special physical treatment program in the early whiplash syndrome. Harpa Helgadóttir sjúkrapjálfari. Háskóla Íslands.

Meistaraneimar

Progression of a movement sense deficit during acute stage of whiplash associated disorder. Harpa Helgadóttir sjúkrapjálfari. University of Florida, USA.

Quality of life evaluation of patients with severe intractable low back pain before and after lumbo-sacral fusion. Edda J. Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur. Háskóla Íslands og Háskólanum í Oslo.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

The University of Queensland, the Division of Physiotherapy, School of Health and Rehabilitation Sciences, St Lucia, Brisbane, Queensland. Háskóli Íslands og ýmsar fræðigreinar innan LSH.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Siggeirsdóttir K, Olafsson Ö, Jonsson jr H, Iwarsson S, Gudnason V, Jonsson BY. Short hospital stay augmented with education and home-based rehabilitation improves function and quality of life after hip replacement. Acta Orthop Scand 2005;76(4):555-62.

Halldin K, Zoega B, Lind B, Cederlund CG. Clinical application of a new three-dimensional radiological classification of lumbar disc herniations. Ups J Med Sci 2005;110(2):159-65.

Halldin K, Zoega B, Nyberg P, Karrholm J, Lind BI. The effect of standard lumbar discectomy on segmental motion: 5-year follow-up using radiostereometry. Int Orthop 2005;29(2):83-7.

Fyrirlestrar hérlendis voru 5.

Fyrirlestrar erlendis voru 2.

Hjarta- og lungnaskurðlækningar

Forsvarsmaður: Bjarni Torfason dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Meðfæddir gallar og áunnir sjúkdómar eru meðal viðfangsefna sérgreinarinnar. Lögð er áhersla á rannsóknir á hugsanlegum fylgikvillum skurðaðgerða á hjarta og lungum og einnig á árangri af fyrirbyggjandi aðgerðum gegn aukaverkunum. Rannsóknir á áhrifum bringubeinsskurðar á öndun hafa þegar skilað árangri. Bólguvörun líkamans í og eftir hjartaskurðaðgerð hefur einnig verið til rannsóknar um nokkurra ára skeið og hefur nú náðst marktækur árangur á því rannsóknarsviði. Rannsóknir á gróningu sára hófust á síðasta ári og þá sérstaklega áhrif blóðflöguhlaps á sárgróninguna hjá sjúklingum með skerta hæfni til gróningu sára. Erfðir lungnakrabbameins eru meðal sérstakra áhugasviða sérgreinarinnar og hafa verið til rannsóknar í víðu samstarfi um margra ára skeið. Loftbrjóst er nú enn og aftur til rannsóknar, svo og meðfæddir gallar á lungum og brjóstakassa og hjarta og þá sérstaklega nýjar leiðir til að fást við greiningu og skipulagningu meðferðar, svo sem með þvíddarmódelum og nýjum tæknilegum lausnum. Nýir sjúklingahópar hafa einnig vakið áhuga sérgreinarinnar varðandi rannsóknir eins og sjúklingar með hjartatíf og sjúklingar með hjartabilun á alvarlegu stigi, þar sem hjálparhjörtu koma jafnvel til greina við meðferð.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Árangur ósæðalokunaraðgerða á LSH á tímabilinu 1. nóvember 2001 - 1. ágúst 2004. Magnús Konráðsson deildarlæknir, Bjarni Torfason yfirlæknir, Þórarinn Arnórsson sérfræðingur.

Afdrif sjúklunga sem gengust undir brotnám á lunga eða lungnahluta vegna lungnakrabbameins á árunum 1989 – 1999. Eypór Björnsson sérfræðingur, Berglind Þóra Árnadóttir aðstoðarlæknir, Helgi J. Ísaksson meinafræðingur, Bjarni Torfason brjóstholsskurðlæknir, Sigurður Böðvarsson krabbameinslæknir.

Ómega fjölómettaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaskurðaðgerð.

Ólafur Indriðason sérfræðingur, Davíð Ottó Arnar yfirlæknir, Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðingur, Runólfur Pálsson yfirlæknir, Gizur Gottskálksson yfirlæknir, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason yfirlæknir.

Stereolithographie. Þórður Helgason forstöðumaður, Bjarni Torfason yfirlæknir, Páll E. Ingvarsson sérfræðingur, Þorgeir Pálsson rafmagnsverkfræðingur, Geir Guðmundsson verkefnisstjóri.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson sérfræðingur, Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Jónas Magnússon sérfræðingur, Sverrir Harðarson sérfræðingur, Vigdís Pétursdóttir sérfræðingur.

Doktorsnemi

Renal Cell Carcinoma in Iceland. Incidence, prognosis, inheritance and treatment. Tómas Guðbjartsson sérfræðingur. Háskóla Íslands.

Meistararnemi

Vöðvaþrýstingur, augnþrýstingur og bólga í kjölfar hjartaskurðaðgerða með hjáveitu. Líney Símonardóttir. Háskóla Íslands.

Önnur nema verkefni

Meðfætt þindarslit í Lundi og Reykjavík. Zora Topan læknanemi. Háskólasjúkrahúsið í Lundi, Svíþjóð.

Meðfæddur lungnahluti (pulmonary sequester). Andreas Pikwer, læknanemi. Háskólasjúkrahúsið í Lundi, Svíþjóð.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Flestar fræðigreinar innan LSH s.s. augnlæknisfræði, barnalæknisfræði, endurhæfingarlæknisfræði/sjúkraþjálfun, handlæknisfræði, lyflæknisfræði, krabbameinslæknisfræði, meinafræði, myndgreining, ónæmisfræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði, Rannsóknar- og þróunarstofa auk Heilbrigðistæknisviðs LSH, Háskóli Íslands og Reykjalundur. Thoraxkirurgiska klinikken, háskólasjúkrahúsinu, Lundi í Svíþjóð. Medtronic Bakken Research Center.

Doktorsritgerð

Guðbjartsson T. Renal Cell Carcinoma in Iceland. Incidence, prognosis, inheritance and treatment. Faculty of Medicine, University of Iceland: Reykjavík. 2005.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Guðbjartsson T, Hardarson S, Petursdóttir V, Thoroddsen A, Magnusson J, Einarsson GV. Renal oncocytoma: a clinicopathological analysis of 45 consecutive cases. *BJU Int* 2005;96(9):1275-9.

Guðbjartsson T, Hardarson S, Petursdóttir V, Thoroddsen A, Magnusson J, Einarsson GV. Histological subtyping and nuclear grading of renal cell carcinoma and their implications for survival: a retrospective nation-wide study of 629 patients. *Eur Urol* 2005;48(4):593-600.

Guðbjartsson T, Thoroddsen A, Petursdóttir V, Hardarson S, Magnusson J, Einarsson GV. Effect of incidental detection for survival of patients with renal cell carcinoma: results of population-based study of 701 patients. *Urology* 2005;66(6):1186-91.

Fyrirlestrar hérlendis voru 9.

Fyrirlestrar erlendis voru 9.

Þvágfæraskurðlækningar

Forsvarsmáður: Guðmundur Víkar Einarsson dósent / Guðmundur Geirsson, settur dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á erfðafræði krabbameins í blöðruhálskirtli og carcinoma í nýrum, rannsókn neurogen blöðruöskun.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Renal cell carcinoma in young adults. Small renal carcinoma cell and the impact of size on survival. Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Sverrir Harðarson meinafræðingur, Vigdís Pétursdóttir meinafræðingur, Jónas Magnússon yfirlæknir, Tómas Guðbjartsson sérfræðingur.

Nýrnafrumkrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson sérfræðingur, Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Jónas Magnússon sérfræðingur, Sverrir Harðarson sérfræðingur, Vigdís Pétursdóttir sérfræðingur.

Próteintjáning í nýrnavef. Stöðlun SELDI tækninnar og rannsókn á áhrifum blóðþurrðar á próteintjáningu í eðlilegum nýrnavef og nýrnakrabbameinum. Vigdís Pétursdóttir sérfræðingur, Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Hrefna Guðmundsdóttir sérfræðingur, Rósa Björk Barkardóttir sameindalíffræðingur, Sverrir Harðarson sérfræðingur, Tómas Guðbjartsson sérfræðingur, Vilmundur Guðnason yfirlæknir.

Styrkur frá Evrópusambandinu

Rannsókn á krabbameini í blöðruhálskirtli.

Meistararnemi

Árangur sjúkraþjálfunar við áreynsluþvagleka. Halldóra Eyjólfsdóttir sjúkraþjálfari. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Urður Verðandi Skuld, Íslensk erfðagreining, Háskóli Íslands og Pfizer á Englandi.

Doktorsritgerð

Guðbjartsson T. Renal Cell Carcinoma in Iceland. Incidence, prognosis, inheritance and treatment. Faculty of Medicine, University of Iceland: Reykjavík. 2005.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Guðbjartsson T, Hardarson S, Petursdóttir V, Thoroddsen A, Magnusson J, Einarsson GV. Renal oncocytoma: a clinicopathological analysis of 45 consecutive cases. BJU Int 2005;96(9):1275-9.

Guðbjartsson T, Hardarson S, Petursdóttir V, Thoroddsen A, Magnusson J, Einarsson GV. Histological subtyping and nuclear grading of renal cell carcinoma and their implications for survival: a retrospective nation-wide study of 629 patients. Eur Urol 2005;48(4):593-600.

Guðbjartsson T, Thoroddsen A, Petursdóttir V, Hardarson S, Magnusson J, Einarsson GV. Effect of incidental detection for survival of patients with renal cell carcinoma: results of population-based study of 701 patients. Urology 2005;66(6):1186-91.

Fyrirlestrar hérlendis voru 2.

Æðaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Stefán E. Matthíasson / Helgi H. Sigurðsson yfirlæknir

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Jón Örn Friðriksson, Jón Guðmundsson, Karl Logason. Samanburður á tár-handleggs-hlutfalli (THH) og ökkla-handleggs-hlutfalli (ÖHH) við mat á alvarleika blóðþurrðar í ganglim. Læknablaðið 2005;91(10):749-53.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Danielsson G, Eklof B, Kistner RL. Association of venous volume and diameter of incompetent perforator veins in the lower limb—implications for perforator vein surgery. Eur J Vasc Endovasc Surg 2005;30(6):670-3.

Háls-, nef og eyrnalæknisfræði

Forsvarsmáður: Hannes Petersen dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á miðeyrum með aðstoð dýramóðels (rottur) þar sem sýking er framkölluð í miðeyra dýranna með aðgerð um háls að kúpubotni þar sem aðgangur fæst að miðeyra án þess að skaða hljóðhimnu. Rannsóknir á kæfisvefni, meintilurð er tengist mjúka góm og hvaða aðgerðarúrræði gagnast. Jafnvægisrannsóknir er tengjast aðlögunarhæfni stöðustjórnunar. Þetta tengist rannsóknum á sjóveiki en einnig tengist þetta rannsóknum á sjúkdómum í innra eyra. Að auki eru rannsóknir á starfsemi innra eyra (heyrn og jafnvægi) hjá börnum er meðhöndluð hafa verið með lyfjum eða geislum vegna illkynja sjúkdóms.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Nýir meðferðarvalkostir við kæfisvefn. Hannes Petersen yfirlæknir, Sigurður Júlíusson sérfræðingur, Þórarinn Gíslason yfirlæknir.

Rannsóknánámssjóður Háskóla Íslands

Greining á jafnvægisviðbrögðum hjá konum með nýleg og langvarandi einkenni frá efri háls hrygg eftir bilákeyrslur. Guðrún Gestsdóttir sjúkráþjálfari, Hannes Petersen yfirlæknir, Eyþór Kristjánsson sjúkráþjálfari.

Doktorsnemi

Effect of paediatric cancer treatment on hearing and balance. Einar J. Einarsson. Læknadeild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Læknar háls-, nef- og eyrnadeildarinnar eru í samstarfi við eftirfarandi stofnanir og aðila: Lungnadeild, Sýkladeild, Hjartavernd, AGES Reykjavík, Íslenska erfðagreiningu.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Birgir Briem, Anna Björk Magnúsdóttir. Tungurótarskjaldkirtill (lingual thyroid): sjúkratilfelli: kona með fyrirferð í tungurót. Læknablaðið 2005;91(9):661-3.

Inga Sif Ólafsdóttir, Sædis Sævarsdóttir, Kolbrún Pálsdóttir, Hannes Petersen, Ólafur Baldursson. Afstaða unglækna og læknanema til sérfræðináms á Íslandi. Læknablaðið 2005;91(6):511-4.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Kristinsson KG, Magnusdóttir AB, Petersen H, Hermansson A. Effective treatment of experimental acute otitis media by application of volatile fluids into the ear canal. J Infect Dis 2005;191(11):1876-80.

Fyrirlestrar hérlendis voru 4.

Krabbameinslæknisfræði

Forstöðumaður: Helgi Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Gagnreynd læknisfræði, klínískar leiðbeiningar og aukin gæði heilsufarsupplýsinga. Sameindaerfðafræðileg faraldsfræði krabbameina (molecular epidemiology). Samtenging heilsufarsupplýsinga við líffræðilegar breytur og þar með skapa nákvæmari aðferðir við að mat á sjúkdómsáhættu og horfum sjúklunga, ennfremur bæta árangur meðferðar meðal annars með því að stuðla að einstaklingsmiðaðri meðferð. Þátttaka í rannsóknum á líftæknilyfjum og öðrum lyfjum sem geta nýst krabbameinssjúklingum. Ástæður fyrir notkun krabbameinssjúklunga á óhefðbundinni meðferð. Sálfélagslegir þættir og áhrif þeirra á krabbamein: sjúkdómsáhættu, velferð sjúklunga, vinnugetu, lífsgæði og árangur meðferðar þar með talið fyrir óhefðbundna meðferð.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Aðgerðir við sárarastilbólgu á LSH á tímabilinu 1980 – 2004. Hannes Jón Lárusson deildarlæknir, Tryggvi Stefánsson sérfræðingur, Tómas Jónsson sérfræðingur, Sigurður Björnsson sérfræðingur.

Meinvarpaleit með segulómun. Hildur Einarsdóttir sérfræðingur, Ásbjörn Jónsson sviðsstjóri, Pétur Hannesson sérfræðingur, Steinn Jónsson sérfræðingur, Ásgerður Sverrisdóttir sérfræðingur.

Könnun á ættlægni mergfrumuæxlis /góðkynja einstofna mótefnahækkunar (MGUS) í 8 íslenskum fjölskyldum. Hlíf Steingrimsdóttir yfirlæknir, Helga Ögmundsdóttir yfirlæknir, Laufey Tryggvadóttir framkvæmdastjóri krabbameinsskrár, Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri, Þórunn Rafnar framkvæmdastjóri.

Afdrif sjúklunga sem gengust undir bottnám á lunga eða lungnahluta vegna lungnakrabbameins á árunum 1989 – 1999. Eyþór Björnsson sérfræðingur, Berglind Þóra Árnadóttir aðstoðarlæknir, Helgi J. Ísaksson meinafræðingur, Bjarni Torfason brjóstholsskurðlæknir, Sigurður Böðvarsson krabbameinslæknir.

Health and Organisation among University Physicians in four European countries The HOUPE study. Linn O. Getz trúnaðarlæknir, Lilja Sigrún Jónsdóttir sérfræðingur, Kristinn Tómasson yfirlæknir, Matthías Halldórsson aðstoðarlandlæknir, Guðmundur Sigurðsson heilsugæslulæknir, Jóhanna Jónasdóttir heilsugæslulæknir, Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri, Katrín Fjeldsted heilsugæslulæknir, Óskar Einarsson sérfræðingur, Haukur Hjaltason sérfræðingur, Ólöf Sigurðardóttir sérfræðingur, Þorvaldur Ingvartsson lækningaforstjóri, Guðbjörg L. Rafnsdóttir félagsfræðingur, Vilhjálmur Rafnsson prófessor, Þorgerður Einarsdóttir lektor.

Kortlagning brenglana í erfðamengi brjóstæxla með hjálp örflögutækni. Rósa Björk Barkardóttir yfirnáttúrufræðingur, Aðalgeir Arason líffræðingur, Bjarni Agnarsson sérfræðingur, Haukur Gunnarsson líffræðingur, Óskar Þór Jóhannsson sérfræðingur.

Evrópsk rannsókn á lyfjaerfðafræði ópíóíða. Valgerður Sigurðardóttir yfirlæknir, Sigríður Gunnarsdóttir, Pál Klepstad MD, Stein Kaasa MD, Ola Dale, MD, Frank Skorpen, Nathan Cherný MD, Geoffrey Hanks MD. o.fl.

Mónóklónal gammopátía á Íslandi o.fl. Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri, Guðmundur M. Jóhannesson sérfræðingur, Helga M. Ögmundsdóttir yfirlæknir, Hlíf Steingrímsdóttir yfirlæknir, Ísleifur Ólafsson yfirlæknir, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Vilmundur Guðnason yfirlæknir.

Norræn almenn gagnastök. Þóra Jónsdóttir eðlisfræðingur, Ebba Þóra Hvannberg dósent, Jón Margeir Hróðmarsson tölvunarfræðingur, Laufey Tryggvadóttir framkvæmdastjóri, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Jan-Eric Litton prófessor, fulltrúi frá Íslenskri málstöð, Guðrún Kr. Guðfinnsdóttir verkefnisstjóri, Ásta Thoroddsen dósent, Anna Björg Haukdal kerfisfræðingur, Guðný Eiríksdóttir framkvæmdastjóri, Hólmfríður Gunnarsdóttir sérfræðingur.

Gæðastyrkur Heilbrigðisráðuneytis

Könnun á öryggi og hagkvæmni notkunar sjúklinga á eigin lyfjum á tveimur deildum á Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Rannveig Einarsdóttir yfirlyfjafræðingur, Þórunn K. Guðmundsdóttir lyfjafræðingur, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir lyfjafræðingur, Elin María Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Guðrún Friðjónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Sigurður G. Þorsteinsson yfirlæknir, Páll Helgi Möller yfirlæknir, Valgerður Sigurðardóttir yfirlæknir.

Nýsköpunarsjóður námsmanna

Norræn almenn gagnastök – undirbúningur. Þóra Jónsdóttir, Ebba Þóra Hvannberg, Guðmundur Örn Jóhannsson, Jóhann Þórsson, Jón Margeir Hróðmarsson tölvunarfræðingur, Laufey Tryggvadóttir framkvæmdastjóri Krabbameinsskrárinnar, Jón Gunnlaugur Jónasson, fulltrúi frá Íslenskri málstöð, Jan-Eric Litton prófessor Institution för medicinsk epidemiologi och biostatistik, Karolinska Institutet Stocholm, Guðrún Kr. Guðfinnsdóttir verkefnisstjóri, Ásta Thoroddsen dósent, Anna Björg Haukdal kerfisfræðingur, Guðný Eiríksdóttir framkvæmdastjóri, Hólmfríður Gunnarsdóttir sérfræðingur.

Doktorsnemar

Snemmkomnar aukaverkanir af adjuvant hormónameðferð premenopausal kvenna með brjóstakrabbamein. Ásgerður Sverrisdóttir krabbameinlæknir. Karolinska Institutet, Institutionen för Onkologi/Patologi, Svíþjóð.

Epidemiology of lung cancer in Denmark. Halla Skúladóttir. Læknadeild Kaupmannahafnar háskóla.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Rannsóknarstofa í meinafræði og ýmsar deildir einkum innan handlæknisfræði. Íslensk erfðagreining, lyfjafyrirtæki, Krabbameinsskrá og rannsóknarstofa KÍ. Háskóli Íslands læknadeild, hjúkrunarfræðideild, félagsvísindadeild, tölvunarfræðideild. Háskólinn á Akureyri heilbrigðisdeild. Rannsóknarstofa í vinnuvernd, rannsókn- og heilbrigðisdeild Vinnueftirlitsins. Landlæknisembættið,

Hjartavernd, Radiumhospitalet i Oslo. Finniska vinnuálastofnunin: Työhyvinvointi ja HUSin Syöpätautien klinikka. Kræftens Bekæmpelse, Psykosocial enhed Karolinska Universitetssjukhuset, Stokkhólmi, Svíþjóð. Human interface design, Hamborg, Þýskalandi. Resulture ApS, Glostrup, Danmörku.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Guðrún Sigmundsdóttir, Sigmundur Magnússon, Rögnvaldur Ingólfsson, Ingibjörg Rósa Þorvaldsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Davíð Gíslason. Krífiskieitrun á íslenskum veitingastað. Læknablaðið 2005;91(3):251-3.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum

tímaritum Ogmundsdóttir HM, Haraldsdóttir V, Jóhannesson GM, Olafsdóttir G, Bjarnadóttir K, Sigvaldason H, Tulinius H. Familiality of benign and malignant paraproteinemias. A population-based cancer-registry study of multiple myeloma families. Haematologica 2005;90(1):66-71.

Önnur ritverk

Sigrún Júlíusdóttir, Nanna K. Sigurðardóttir. Réttur barna við skilnað foreldra. Um lýðræðishugsun og hagsmuni. Tímarit lögfræðinga 2005;55(2):183-96.

Fyrirlestrar hérlendis voru 11

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 2

Lífefna- og sameindalíffræði

Forstöðumaður: Jón Jóhannes Jónsson dósent

Forsvarsmenn fræðigreina:

Lífefnafræði og meinafræði: Jón Jóhannes Jónsson

Sameindalíffræði: Eiríkur Steingrímsson rannsóknarprófessor

Erfðalæknisfræði: Reynir Arngrímsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Sameindalíffræði Cystatin C. Sameindaerfðafræði eingena sjúkdóma þ.m.t. hemókrómatósis. Bygging og eiginleikar erfðafnis og nýting þeirrar þekkingar við þróun aðferða til að greina flókin kjarnsýrusýni. Genalækningar – þróun genaferju byggðri á mæðivisnuveiru. Lífefnafræði beinþynningar. Týrósin kínasar og krabbamein. Verkefni er lúta að hlutverki og stjórnun týrósin kínasa æxlisgena. Þróun örflögutækni til sjúkdómsgreiningar. Klínísk lífefnafræði hvala. Meðfæddir litningagallar og áunnar litningabrenslanir í æxlum. Konur og læknisfræði. Starfsumhverfi lækna.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Meðfæddur skortur á skjaldkirtilhormónum hjá íslenskum börnum í 25 ár, 1979 – 2004. Árni V. Þórsson sérfræðingur, Ísleifur Ólafsson yfirlæknir, Ragnar Bjarnason sérfræðingur, Hanna B. Torp læknanemi.

Ræsing og ferill bráðra bólguviðbragða með liðskiptaaðgerðir sem módel. Björn Guðbjörnsson sérfræðingur, Guðbjörn L. Björnsson líffræðinemi, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Halldór Jónsson jr. yfirlæknir, Leifur Franzson lyfjafræðingur, auk starfsmanna Rannsóknarstofnunar í gigtarsjúkdómum.

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arfgerðabreytingar. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur, Hákon Hákonarson dr. med., Kristleifur Kristleifsson dr. med., Vilmundur Guðnason læknir, Lennart Hammerström læknir, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Ingunn Þorsteinsdóttir sérfræðingur.

Fimm ára framskyggn rannsókn á sjötugum konum með tilliti til beintapa í mjöðm og hugsanlegra meðvirkandi orsaka. Gunnar Sigurðsson yfirlæknir, Leifur Franzson lyfjafræðingur, Ólafur Skúli Indriðason sérfræðingur, Dána Óskarsdóttir geislafræðingur.

Stökkbreytiskimun á genum með tvívíðum rofháðum rafdrætti. Jón Jóhannes Jónsson yfirlæknir, Guðmundur H. Gunnarsson lífefnafræðingur, Bjarki Guðmundsson sameindalíffræðingur.

Health and Organisation among University Physicians in four European countries, The HOUPE study. Linn O. Getz trúnaðarlæknir, Lilja Sigrún Jónsdóttir sérfræðingur, Kristinn Tómasson yfirlæknir, Matthías Halldórsson aðstoðarlandlæknir, Guðmundur Sigurðsson heilsugæslulæknir, Jóhanna Jónasdóttir heilsugæslulæknir, Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri, Katrín

Fjeldsted heilsugæslulæknir, Óskar Einarsson sérfræðingur, Haukur Hjaltason sérfræðingur, Ólöf Sigurðardóttir sérfræðingur, Þorvaldur Ingvarsson lækningaforstjóri, Guðbjörg L. Rafnsdóttir félagsfræðingur, Vilhjálmur Rafnsson prófessor, Þorgerður Einarsdóttir lektor.

Erfðir nýrnasteina: Faraldsfræði, efnaskipta svipgerð og meingenaleit. Runólfur Pálsson yfirlæknir, Ólafur Skúli Indriðason sérfræðingur, Kristleifur Kristjánsson sérfræðingur, Ingunn Þorsteinsdóttir sérfræðingur, Guðjón Haraldsson sérfræðingur, Ólafur Kjartansson yfirlæknir, Hákon Hákonarson aðstoðarforstjóri IE, John Asplin MD, David Goldfarb MD.

Mónóklónal gammopatía á Íslandi o.fl. Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri, Guðmundur M. Jóhannesson sérfræðingur, Helga M. Ögmundsdóttir yfirlæknir, Hlíf Steingrímisdóttir yfirlæknir, Ísleifur Ólafsson yfirlæknir, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Vilmundur Guðnason yfirlæknir.

Áhrif sprouty-genafjölskyldunnar á virkni PDGFR-tengdra æxlisgena. Magnús Karl Magnússon sérfræðingur, Silja Dögg Andradóttir líffræðingur, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Geir Tryggvason deildarlæknir.

Verðlaunasjóður Árna Kristinssonar og Þórðar Harðarsonar
Magnús Karl Magnússon sérfræðingur.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Þekjuvefur brjóstkirtils: þroskun og sérhæfing. Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Bein einangrun á erfðabreytilegum röðum í erfðamengi mannsins. Jón J. Jónsson, Guðmundur H. Gunnarsson, Hans G. Þormar.

Expression profiles and instability related to changes in BRCA genes. Jórunn Eyfjörð og starfsmenn lífefna- og sameindalíffræði.

Frá áhrifum BRCA galla til sértækra krabbameinssprotalyfja. Jórunn Eyfjörð og starfsmenn lífefna- og sameindalíffræði.

Rannís styrkir

Sjúkdómsgreining á krabbameini með örflögutækni. Magnús Karl Magnússon sérfræðingur.

Litningaóstöðugleiki í brjóstæxlum. Sigríður Klara Böðvardsdóttir, Margrét Steinarsdóttir, Jón Gunnlaugur Jónasson, Þorvaldur Jónsson.

Afbrigðileg geislaskaut og frumuskaun í myndun brjóstakrabbameins. Helga M. Ögmundsdóttir, Þórarinn Guðjónsson, Margrét Steinarðóttir, o.fl.

Arfgengar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Helga M. Ögmundsdóttir, Margrét Steinarsdóttir.

Þekjuvefur brjóstkirtils: þroskun og sérhæfing. Magnús Karl Magnússon sérfræðingur, Þórarinn Guðjónsson líffræðingur.

Áhrif sprouty-genafjölskyldunnar á virkni PDGFβR-tengdra æxlisgena. Magnús Karl Magnússon sérfræðingur.

Meingenaleit í hypereosinophilic syndrome. Magnús Karl Magnússon sérfræðingur.

Stökkbreytiskimun á genum með tvívíðum rofháðum rafdrætti. Jón Jóhannes Jónsson yfirlæknir.

Mispörunarskimun á samsvörunum erfða- og umritunarmengja. Jón Jóhannes Jónsson yfirlæknir.

Hámörkun á gæðum sýna til notkunar við örflögurannsóknir á genatjáningu. Jón Jóhannes Jónsson yfirlæknir.

CopyQuant örflögur til ákvörðunar á sameindalitningagerð. Jón Jóhannes Jónsson yfirlæknir.

Sjálfvirkur hárpípuaðgreinir (tækjastyrkur). Jón Jóhannes Jónsson, Eiríkur Steingrímsson, Ingibjörg Harðardóttir, Magnús Karl Magnússon, Guðmundur H. Gunnarsson.

Meistaraneimar

Hlutverk sprouty proteina í stjórnun týrósin kínasa í æxlisfrumum. Silja Dögg Andradóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Rannsókn á Bernard-Soulier sjúkdómi á Íslandi. Elísabet Rós Birgisdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Rannsókn á umhverfu á litningi 8 með flúrljómun (Fluorescent in situ hybridization): Tengsl við felmtursröskun (panic disorder) á Íslandi. Sóley Björnsdóttir.

Doktorsneimar

Greining flókinna kjarnsýrusýna með tvívíðum rafdrætti. Guðmundur H. Gunnarsson. Læknadeild Háskóla Íslands.

Gerð samsvarana erfðamengis mannsins. Hans Guttormur Þormar. Læknadeild Háskóla Íslands.

Smíði genaferju byggðri á mæði- visnuveiru. Helgu Bjarnadóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Litningaóstöðugleiki í brjóstaæxlum. Sigríður Klara Böðvarsdóttir. Háskóla Íslands.

Önnur nemaverkefni

Analyzing migration behaviour of cloned non-polymorphic Alu Repeat 3' flanks in 2D-CDE. Lokaverkefni Silvia Boccioli við lyfjafræðideild Rómarháskóla.

Krabbalíki á Íslandi 1985-1994. Faraldsfræði, staðsetning æxla og heilkenni. Þórhildur Halldórsdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

β-CrossLaps og total procollagen type 1 amino-terminal propeptid. Analyse på Islandske Kvinder. Lifeindafræðiverkefni Lykke Klæstrup Jørgensen við Bioanalytikeruddannelsen København CVU.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Tölvunarfræðiskor Háskóla Íslands, Keldur, Rannsóknarstofa í meinafræði, skurðeild LSH, Urður Verðandi Skuld.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Gerður Leifsdóttir, John Benediktz, Guðjón Jóhannesson, Jón Jóhannes Jónsson, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir. Spennuvisnun (Dystrophia Myotonica): almennt yfirlit og algengi á Íslandi. Læknablaðið 2005;91(11):829-34.

Gestur I. Pálsson, Valdis Finnsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Sigurður Ingvarsson. Tvístæða litnings nr. 11 frá föður hjá sjúklingi með Beckwith-Wiedemann heilkenni. Fyrsta greining á Íslandi: sjúkratilfelli. Læknablaðið 2005;91(11):837-40

Snorri Laxdal Karlsson, Ólafur Skúli Indriðason, Leifur Franzson, Gunnar Sigurðsson. Algengi og orsakir afleidds kalkvakaðhófs meðal fullorðinna á höfuðborgarsvæðinu. Læknablaðið 2005;91(2):161-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bjarnadóttir H, Jonsson JJ. A rapid real-time qRT-PCR assay for ovine beta-actin mRNA. J Biotechnol 2005;117(2):173-82.

Gudjonsson T, Magnusson MK. Stem cell biology and the cellular pathways of carcinogenesis. Apmis 2005;113(11-12):922-9.

Gudmundsdóttir SL, Indridason OS, Franzson L, Sigurdsson G. Age-related decline in bone mass measured by dual-energy X-ray absorptiometry and quantitative ultrasound in a population-based sample of both sexes: identification of useful ultrasound thresholds for osteoporosis screening. J Clin Densitom 2005;8(1):80-6.

Indridason OS, Franzson L, Sigurdsson G. Serum osteoprotegerin and its relationship with bone mineral density and markers of bone turnover. Osteoporos Int 2005;16(4):417-23.

Olafsdóttir IS, Gislason T, Thjodleifsson B, Olafsson I, Gislason D, Jogi R, Janson C. C reactive protein levels are increased in non-allergic but not allergic asthma: a multicentre epidemiological study. Thorax 2005;60(6):451-4.

Rafnsson AT, Johannsson M, Olafsson I, Dallongeville J, Erfurth EM, Berg AL, Arnadóttir M. Effects of different doses of adrenocorticotrophic hormone on the serum lipoprotein profile in healthy subjects. Basic Clin Pharmacol Toxicol 2005;97(2):86-90.

Rubner Fridriksdóttir AJ, Gudjonsson T, Halldorsson T, Bjornsson J, Steinarsdóttir M, Johannsson OT, Ogmundsdóttir HM. Establishment of three human breast epithelial cell lines derived from carriers of the 999del5 BRCA2 icelandic founder mutation. In Vitro Cell Dev Biol Anim. 2005;41(10):337-42.

Seggewiss R, Lore K, Greiner E, Magnusson MK, Price DA, Douek DC, Dunbar CE, Wiestner A. Imatinib inhibits T-cell receptor-mediated T-cell proliferation and activation in a dose-dependent manner. Blood 2005;105(6):2473-9.

Steingrimsdóttir L, Gunnarsson O, Indridason OS, Franzson L, Sigurdsson G. Relationship between serum parathyroid hormone levels, vitamin D sufficiency, and calcium intake. JAMA 2005; 294: 2336-41.

Útdráttur úr þessari grein hefur birst í eftirfarandi tímaritum:

- 1) Evidence level II-3. Ensure adequate levels of vitamin D to maintain calcium homeostasis. The North American Menopause Society (NAMS). First to know. January 23, 2006, 1-2.
- 2) Vitamin D is the key to healthy calcium homeostasis. BMJ 2005; 331:1165-6. p. 4.
- 3) Adequate serum vitamin D levels were more important than calcium intake in maintaining low serum parathyroid hormone levels .... J Clin Endocrinol Metab 2005;90(12):17a.

Tryggvason G, Gislason HG, Magnusson MK, Jonasson JG. Gastrointestinal stromal tumors in Iceland, 1990-2003: the Icelandic GIST study, a population-based incidence and pathologic risk stratification study. Int J Cancer 2005;117(2):289-93.

Önnur ritverk

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 173. Læknablaðið 2005;91:207.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 174. Læknablaðið 2005;91:303.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 175. Læknablaðið 2005;91:387.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 176. Læknablaðið 2005;91:471.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 177. Læknablaðið 2005;91:565.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 178. Læknablaðið 2005;91:621.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 179. Læknablaðið 2005;91:697.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 180. Læknablaðið 2005;91:781.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 181. Læknablaðið 2005;91:877.

Jóhann Heiðar Jóhannsson. Íðorðasafn lækna 182. Læknablaðið 2005;91:963.

Matthías Kjeld. Undarlegar tilhneigingar í heilbrigðisgeiranum. Læknablaðið 2005;91:465-6.

Matthías Kjeld. Vísindi á vordögum. Læknablaðið 2005;91:766-9.

Matthías Kjeld. Má ætla að menn trúí hverju sem er? Læknablaðið 2005;91:940-1.

Matthías Kjeld. Hátæknisjúkrahús. Morgunblaðið 10.10.2005.

Karin Kynde, Gitte Henriksen, Tomas Lindahl, Ulf Örnemar, Gunnar Nordin, Elisabeth Nilsson, Ingunn Torsteinsdóttir, Anja Pakkanen, Minna Loikkannen, Anne Stavelin, Heidi Steensland. EQAnord Report August 2005: Measurement of P-Coagulation, Tissue Factor-induced; Relative Time Expressed as International Normalized Ratio (INR) - A Nordic comparison.

Fyrirlestrar hérlendis voru 20.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Veggspjöld/útdráttir hérlendis voru 20.

Veggspjöld/útdráttir erlendis voru 2.

Lyflæknisfræði

Forstöðumaður: Þórður Harðarson prófessor

Gigtarlæknisfræði

Forsvarsmaður: Helgi Jónsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Áherslur eru á öllum helstu gigtarsjúkdómum. Sérstök áhersla er þó á rannsóknir þar sem sérstaða Íslands og íslensku þjóðarinnar nýtast, en það á við á sviðum faraldsfræði, erfðafræði, ónæmisfræði og víðar þar sem vel skilgreindir sjúklingahópar og mikil þekking á gigtarsjúkdómum er nauðsynleg.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Lágskammta aspirínmeðferð í liðagigt. Arnór Víkingsson sérfræðingur, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur, Eggert Gunnarsson dýralæknir.

Mat á ónæmisfræðilegum viðbrögðum sjúklinga við penisillín gjöf. Arnór Víkingsson sérfræðingur, Guðrún Björk Reynisdóttir lækni, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur, Már Kristjánsson yfirlæknir, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur.

Rannsóknir á líffærasértækum ónæmissjúkdómum með heilkenni Sjögrens sem móðelsjúkdóm. Björn Guðbjörnsson sérfræðingur, Prof Olle Kämp DM, PhD, Uppsalaháskóla í Svíþjóð, Kristín Jóhannsdóttir BSc. líffræðingur.

Liðbólgur sem fylgigigt við sarklíki sjúkdómsbirtung og horfur. Björn Guðbjörnsson sérfræðingur, Þórarinn Gislason yfirlæknir, Sigríður Ó. Haraldsdóttir sérfræðingur, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Dýrleif Pétursdóttir læknanemi.

Ræsing og ferill bráðra bólguviðbragða með liðskiptaaðgerðir sem módel. Björn Guðbjörnsson sérfræðingur, Guðbjörn L. Björnsson líffræðinemi, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Halldór Jónsson jr. yfirlæknir, Leifur Franzson lyfjfræðingur, auk starfsmanna rannsóknarstofu í gigtarsjúkdómum.

Áhrif TGF-1 á þroskunarferli óproskaðra T-frumna. Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Brynja Gunnlaugsdóttir líffræðingur, Kristján Steinsson yfirlæknir, Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Þórarinn Guðjónsson sérfræðingur.

Rauðir úlfar - B.L.I.P.S. Gagnagrunnur. Gerður Gröndal sérfræðingur, Helga Kristjánsdóttir líffræðingur, Kristján Steinsson yfirlæknir.

Algengi og magn sjálfsöfnæmismótefna í fjölskyldum með aukna tíðni af rauðum úlfum. Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Sædis Sævardóttir deildarlæknir, Kristján Steinsson yfirlæknir, Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur.

Áhrif plöntuefna á boðefndmyndun angafrumna og T- eitifrumna. Jóna Freysdóttir sérfræðingur, Arnór Víkingsson sérfræðingur.

Sjálfsöfnæmissjúkdómar í fjölskyldum með ættlæga rauða úlfa og iktsýki m.t.t. faraldsfræði og erfðafræði. Kristján Steinsson yfirlæknir, Helga Kristjánsdóttir líffræðingur, Gerður Gröndal sérfræðingur, Kristján Erlendsson sviðsstjóri.

Áhrif NSAID lyfja á bráða og króníska liðbólgu. Sigrún Laufey Sigurðardóttir náttúrufræðingur, Arnór Víkingsson sérfræðingur, Þóra Víkingdóttir náttúrufræðingur, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur.

Hlutverk mannan-bindilektíns MBL við hreinsun mótefnafléttna úr blóði einstaklinga með langvinna bólgusjúkdóma. Sædis Sævarsdóttir deildarlæknir, Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Kristján Steinsson yfirlæknir, Kristján Erlendsson sviðsstjóri, Kristín Traustadóttir náttúrufræðingur, Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur.

Vísindasjóður Félags íslenskra gigtækna

Áhrif NSAID lyfja á slímhúðarbólusetningu gegn liðagigt í rottum. Arnór Víkingsson, Jóna Freysdóttir, Þóra Víkingdóttir, Sigrún L Sigurðardóttir.

Algengi og birtingarmynd sóragigtar á Íslandi, Björn Guðbjörnsson, Þorvarður J. Löve, Jóhann E Guðjónsson og Helgi Valdimarsson.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Rannsóknir á líffærasértækum ónæmissjúkdómum með heilkenni Sjögrens sem móðelsjúkdóm. Björn Guðbjörnsson.

Skamm- og langtímaáhrif TGFβ á ræsingaleiðir og efnatog T-fruma. Björn Rúnar Lúðvíksson, Brynja Gunnlaugsdóttir.

Rannís styrkir

Ónæmisfræðileg áhrif náttúruafna á angafrumur manna og liðagigt í rottum. Arnór Víkingsson.

PD-1 í fjölskyldum með ættlægan SLE og RA. Tengsl við einkenni sjálfsöfnæmis- og gigtarsjúkdóma og áhrif á virkni T-fruma. Kristján Steinsson.

Doktorsnemar

Chemotactic activity and regulation of immunological synapse formation in Th 1 and Th2 like autocommune diseases. Brynja Gunnlaugsdóttir líffræðingur. Læknadeild Háskóla Íslands.

PD-1 í fjölskyldum með ættlægan SLE og RA. Tengsl við einkenni sjálfsöfnæmis- og gigtarsjúkdóma og áhrif á virkni T- fruma. Helga Kristjánsdóttir líffræðingur. Erfðafræðideild Uppsala háskóla Svíþjóð.

Öndunarhreyfingamælir Áreiðanleiki og klínískt notagildi. María Ragnarsdóttir sjúkrapjálvari. Læknadeild Háskóla Íslands.

Guðlaug Kristjánsdóttir líffræðingur. Erfðafræðideild Uppsala háskóla Svíþjóð

Meistararnemar

Áhrif piroxicams á bráðar og krónískar liðbólgu. Sigrún L Sigurðardóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Áhrif samfallsbrota vegna beinþynningar á lífsgæði íslenskra kvenna. Kolbrún Albertsdóttir hjúkrunarfræðingur. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Rannsóknastofa í ónæmisfræði, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd Læknisfræðileg myndgreining (Domus Medica), læknadeild Háskólans Uppsólu Svíþjóð. SLE International Collaborating clinics (SLICC) og samstarf sérfræðinga í SLE frá 24 háskólastofnunum.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bernatsky S, Boivin JF, Joseph L, Manzi S, Ginzler E, Urowitz M, Gladman D, Fortin P, Gordon C, Barr S, Edworthy S, Bae SC, Petri M, Sibley J, Isenberg D, Rahman A, Steinsson K, Aranow C, Dooley MA, Alarcon GS, Hanly J, Sturfelt G, Nived O, Pope J, Ensworth S, Rajan R, El-Gabalawy H, McCarthy T, St Pierre Y, Clarke A, Ramsey-Goldman R. Race/ethnicity and cancer occurrence in systemic lupus erythematosus. Arthritis Rheum 2005;53(5):781-4.

Bernatsky S, Boivin JF, Joseph L, Rajan R, Zoma A, Manzi S, Ginzler E, Urowitz M, Gladman D, Fortin PR, Petri M, Edworthy S, Barr S, Gordon C, Bae SC, Sibley J, Isenberg D, Rahman A, Aranow C, Dooley MA, Steinsson K, Nived O, Sturfelt G, Alarcon G, Senecal JL, Zimmer M, Hanly J, Ensworth S, Pope J, El-Gabalawy H, McCarthy T, St Pierre Y, Ramsey-Goldman R, Clarke A. An international cohort study of cancer in systemic lupus erythematosus. Arthritis Rheum 2005;52(5):1481-90.

Bernatsky S, Ramsey-Goldman R, Rajan R, Boivin JF, Joseph L, Lachance S, Cournoyer D, Zoma A, Manzi S, Ginzler E, Urowitz M, Gladman D, Fortin PR, Edworthy S, Barr S, Gordon C, Bae SC, Sibley J, Steinsson K, Nived O, Sturfelt G, St Pierre Y, Clarke A. Non-Hodgkin's lymphoma in systemic lupus erythematosus. Ann Rheum Dis 2005;64(10):1507-9.

Gunnlaugsdóttir B, Maggadóttir SM, Ludvíksson BR. Anti-CD28-induced co-stimulation and TCR avidity regulates the differential effect of TGF-beta1 on CD4+ and CD8+ naive human T-cells. Int Immunol 2005;17(1):35-44.

Omarsdóttir S, Freysdóttir J, Barsett H, Smestad Paulsen B, and Olafsdóttir ES. Effects of lichen heteroglycans on proliferation and IL-10 secretion by rat spleen cells and IL-10 and TNF- α secretion by rat peritoneal macrophages in vitro. *Phytomedicine* 2005;12:461-7.

Sigurdsson S, Nordmark G, Goring HH, Lindroos K, Wiman AC, Sturfelt G, Jonsen A, Rantapaa-Dahlqvist S, Moller B, Kere J, Koskenmies S, Widen E, Eloranta ML, Julkunen H, Kristjansdóttir H, Steinsson K, Alm G, Ronnblom L, Syvanen AC. Polymorphisms in the tyrosine kinase 2 and interferon regulatory factor 5 genes are associated with systemic lupus erythematosus. *Am J Hum Genet* 2005;76(3):528-37.

Steinsson K, Alarcon-Riquelme ME. Genetic aspects of rheumatic diseases. *Scand J Rheumatol* 2005;34(3):167-77.

Fyrirlestrar hérlendis voru 26.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 18.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 11.

Hjartalækni sfræði

Forsvarsmáður: Þórður Harðarson prófessor
Sviðstjóri: Guðmundur Þorgeirsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Bráðir kransæðasjúkdómar og meðferð þeirra, áhættuþættir hjarta- og æðasjúkdóma, hjartabilun, raflífeðlisfræði- og hjartsláttartruflanir, áhættuþættir blóðfitu, háþrýstingur og grunnrannsóknir á æðabæli. Boðkerfi í æðabæli, faraldsfræði hjarta- og æðasjúkdóma, klíniskar rannsóknir á hjarta- og æðasjúkdómum. Skyndidauði – faraldsfræði, endurlífugun - árangur. Kransæðasjúkdómar- áhættuþættir, meðferð.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Árangur endurlífugunarilauna utan sjúkrahúsa á höfuðborgarsvæðinu og áhrif reynslu neyðarbíslækni á árangurinn. Hjalti Már Björnsson deildarlæknir, Gestur Þorgeirsson yfirlæknir, Sigurður Marelsson deildarlæknir.

Áhrif kransæðavíkkunar á heilsutengd lífsgæði. Karl Andersen sérfræðingur, Álfhildur Þórðardóttir hjúkrunarfræðingur, Magnús Ólason yfirlæknir, Kristján Eyjólfsson yfirlæknir.

Ómega fjölómættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatif eftir opna hjartskurðaðgerð. Ólafur Indriðason sérfræðingur, Davíð Ottó Arnar yfirlæknir, Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðingur, Runólfur Pálsson yfirlæknir, Gizur Gottskálksson yfirlæknir, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason yfirlæknir. Virkjun AMPkínasa og eNOS. Guðmundur Þorgeirsson sviðsstjóri, Haraldur Halldórsson lífefnafræðingur.

Rannsóknarsjóður HÍ

Boðkerfi í æðabæli. Virkjun AMP kínasa og eNOS. Guðmundur Þorgeirsson, Haraldur Halldórsson.

Rannís styrkir

Boðkerfi í æðabæli. Hlutverk kinasanna Akt og AMPK. Guðmundur Þorgeirsson.

Doktorsnemi

Boðkerfi í æðabæli. Brynhildur Thors. Læknadeild Háskóla Íslands.

Meistaraneemi

The role of the complement system in the pathogenesis of cardiovascular disease. Perla Þorbjörnsdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Erasmus Medical Centre, Rotterdam og aðrir erlendir samstarfsaðilar auk ýmissa fræðigreina innan LSH.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Davíð O. Arnar, Gizur Gottskálksson. Frýsting á aukaleiðsluböndum: nýjung í meðferð hjartsláttartruflana. *Læknablaðið* 2005;91(9):665-8.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Hakonarson H, Thorvaldsson S, Helgadóttir A, Gudbjartsson D, Zink F, Andresdóttir M, Manolescu A, Arnar DO, Andersen K, Sigurdsson A, Thorgeirsson G, Jonsson A, Agnarsson U, Björnsdóttir H, Gottskálksson G, Einarsson A, Gudmundsdóttir H, Adalsteinsdóttir AE, Gudmundsson K, Kristjánsson K, Harðarson T, Kristinsson A, Topol EJ, Gulcher J, Kong A, Thorgeirsson G, Stefansson K. Effects of a 5-lipoxygenase-activating protein inhibitor on biomarkers associated with risk of myocardial infarction - A randomized trial. *Jama* 2005;293(18):2245-56.

Jonasson T, Ohlin AK, Gottsater A, Hultberg B, Ohlin H. Plasma homocysteine and markers for oxidative stress and inflammation in patients with coronary artery disease—a prospective randomized study of vitamin supplementation. *Clin Chem Lab Med* 2005;43(6):628-34.

Pedersen TR, Faergeman O, Kastelein JJ, Olsson AG, Tikkanen MJ, Holme I, Larsen ML, Bendixsen FS, Lindahl C, Szarek M, Tsai J, [Gestur Thorgeirsson co-investigator IDEAL-study group]. High-dose atorvastatin vs usual-dose simvastatin for secondary prevention after myocardial infarction: the IDEAL study: a randomized controlled trial. *Jama* 2005;294(19):2437-45.

Thorbjörnsdóttir P, Kolka R, Gunnarsson E, Bambir SH, Thorgeirsson G, Kotwal GJ, Arason GJ. Vaccinia Virus Complement Control Protein Diminishes Formation of Atherosclerotic Lesions: Complement Is Centrally Involved in Atherosclerotic Disease. *Ann N Y Acad Sci* 2005;1056:1-15.

Thorgeirsson G, Thorgeirsson G, Sigvaldason H, Witteman J. Risk factors for out-of-hospital cardiac arrest: the Reykjavik Study. *Eur Heart J* 2005;26(15):1499-1505.

Thrainsdóttir IS, Aspelund T, Hardarson T, Malmberg K, Sigurdsson G, Thorgeirsson G, Gudnason V, Ryden L. Glucose abnormalities and heart failure predict poor prognosis in the population-based Reykjavik Study. *Eur J Cardiovasc Prev Rehabil* 2005;12(5):465-71.

Thrainsdóttir IS, Aspelund T, Thorgeirsson G, Gudnason V, Hardarson T, Malmberg K, Sigurdsson G, Ryden L. The association between glucose abnormalities and heart failure in the population-based Reykjavik study. *Diabetes Care* 2005;28(3):612-6.

Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði

Forsvarsmaður: Jón Hjaltalín Ólafsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir í faraldsfræði, erfðum og áhættuþáttum sortuæxla, óreglulegra fæðingarbletta og annarra húðæxla. Rannsóknir á sveppa- og bakteríusýkingum í húð og kynfærum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Sortuæxli og óreglulegir fæðingarblettir hjá íslenskum flugáhafnarmedlimum. Þýðing skimunar. Gunnþórunn Sigurðardóttir aðstoðarlæknir, Jón Hjaltalín Ólafsson yfirlæknir, Bárður Sigurgeirsson sérfræðingur.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining, Össur, Geislavarnir ríkisins, Nordic

Occupational Skin Questionnaire research group. Sérfræðingar í húðsjúkdómum auk samstarfsaðila á LSH.

Innkirtlalæknisfræði

Forsvarsmaður: Gunnar Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræðilegar og erfðafræðilegar rannsóknir á sykursýki. Algengi meðgöngusykursýki og áhrif hreyfingar á blóðsykursstjórnun. Faraldsfræði skjaldkirtilsjúkdóma, sérstaklega skjaldvakaofeitrunar. Erfðafræði beinþynningar á Íslandi. Aldursbundnar breytingar á kalk- og beinabúskap og D-vítamíni. Ýmsar lyfjarannsóknir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Fimm ára framskyggn rannsókn á sjötugum konum með tilliti til beintaps í mjóðm og hugsanlegra meðvirkandi orsaka. Gunnar Sigurðsson yfirlæknir, Leifur Franzson lyfjafræðingur, Ólafur Skúli Indriðason sérfræðingur, Díana Óskarsdóttir geislafræðingur.

Áhrif erfðabreytileika í geninu KChIP1 á starfsemi betafrumna briss in vivo. Rafn Benediktsson sérfræðingur, Vilmundur Guðnason sérfræðingur, Gunnar Sigurðsson yfirlæknir, Struan Grant o.fl. hjá Íslenskri erfðagreiningu.

Meistararnemi

Notkun kvarða er mæla liðan og þekkingu fólks með sykursýki til að bæta og aðlaga þjónustu. Árún K. Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining auk samstarfsaðila á Íslandi. Sahlgrenska sjúkráhusið, Gautaborg, Karolinska stofnunin, Stokkhólmi, Árósarháskóli, Andrew Feinberg Laboratory, Baltimore USA.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Anna Margrét Jónsdóttir, Thor Aspelund, Gunnar Sigurðsson, Vilmundur Guðnason, Rafn Benediktsson. Mótefnatengd sykursýki af tegund 2 á Íslandi: algengi, svipgerð og skyldleiki einstaklinga. *Læknablaðið* 2005;91(12):909-14.

Snorri Laxdal Karlsson, Ólafur Skúli Indriðason, Leifur Franzson, Gunnar Sigurðsson. Algengi og orsakir afleidds kalkvakaóhófs meðal fullorðinna á höfuðborgarsvæðinu. *Læknablaðið* 2005;91(2):161-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Arason GJ, Kolka R, Hreidarsson AB, Gudjonsson H, Schneider PM, Fry L, Arnason A. Defective prevention of immune precipitation in autoimmune diseases is independent of C4A*Q0. *Clin Exp Immunol* 2005;140(3):572-9.

Gudmundsdóttir SL, Indriðason OS, Franzson L, Sigurdsson G. Age-related decline in bone mass measured by dual-energy X-ray absorptiometry and quantitative ultrasound in a population-based sample of both sexes: identification of useful ultrasound thresholds for osteoporosis screening. *J Clin Densitom* 2005; 8: 80-6.

Indridason OS, Franzson L, Sigurdsson G. Serum osteoprotegerin and its relationship with bone mineral density and markers of bone turnover. *Osteoporos Int* 2005; 16: 417-23.

Steingrimsdóttir L, Gunnarsson O, Indridason OS, Franzson L, Sigurdsson G. Relationship between serum parathyroid hormone levels, vitamin D sufficiency, and calcium intake. *JAMA* 2005; 294: 2336-41.

Útdráttur úr þessari grein hefur birst í eftirfarandi tímaritum:

- 1) Evidence level II-3. Ensure adequate levels of vitamin D to maintain calcium homeostasis. The North American Menopause Society (NAMS). First to know. January 23, 2006, 1-2.
- 2) Vitamin D is the key to healthy calcium homeostasis. *BMJ* 2005; 331:1165-6. p. 4.
- 3) Adequate serum vitamin D levels were more important than calcium intake in maintaining low serum parathyroid hormone levels .... *J Clin Endocrinol Metab* 2005;90(12):17a.

Thrainsdóttir IS, Aspelund T, Hardarson T, Malmberg K, Sigurdsson G, Thorgeirsson G, Gudnason V, Ryden L. Glucose abnormalities and heart failure predict poor prognosis in the population-based Reykjavik Study. *Eur J Cardiovasc Prev Rehabil* 2005; 12: 465-71.

Thrainsdóttir IS, Aspelund T, Thorgeirsson G, Gudnason V, Hardarson Th, Malmberg K, Sigurdsson G, Ryden L. The association between glucose abnormalities and heart failure in the population-based Reykjavik Study. *Diabetes Care* 2005; 28: 612-6.

Tryggvason G, Indridason OS, Thorsson AV, Hreidarsson AB, Palsson R. Unchanged incidence of diabetic nephropathy in Type 1 diabetes: a nation-wide study in Iceland. *Diabet Med* 2005;22(2):182-7.

Valdimarsson O, Sigurdsson G, Steingrimsdóttir L, Karlsson MK. Physical activity in the post-pubertal period is associated with maintenance of pre-pubertal high bone density – a 5-year follow-up. *Scand J Med Sci Sports* 2005; 15: 280-6.

Zoega GM, Gunnarsdóttir T, Bjornsdóttir S, Hreidarsson AB, Viggoesson G, Stefansson E. Screening compliance and visual outcome in diabetes. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83(6):687-90.

Önnur ritverk

Snorri Laxdal Karlsson, Gunnar Sigurðsson, Ólafur Skúli Indriðason. Orsakir afleidds kalkvakaóhófs í fullorðnum Íslendingum. *Læknaneminn* 2005;56(1): 77.

Fyrirlestrar hérlendis voru 10.

Veggsþjöld/útdrættir hérlendis voru 6.

Veggsþjöld/útdrættir erlendis voru 8.

Lungnalæknisfræði

Forsvarsmáður: Steinn Jónsson dósent, Þórarinn Gíslason prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræði ofnæmis og astma (ECRHS I og II, www.ecrhs.org/). Rannsóknir á faraldsfræði, eðli og erfðum astma/ofnæmis, langvinnrar lungnateppu (www.boldcopd.org/), lungnakrabbameins, kæfisvefnis og millivefslungnasjúkdóma. Auk rannsókna á þýðingu rykmauraofnæmis, heilsufari bænda, forstígum lungnakrabbameins, faraldsfræði og eðli fæðuofnæmis (www.europrevall.org/).

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Samband kæfisvefnis, hjarta- og æðasjúkdóma og vanvirkni í æðapeli. Atli Jósefsson lífeðlisfræðingur, Þórarinn Gíslason yfirlæknir, Erna Sif Arnardóttir rannsóknarmaður.

Liðbólgu sem fylgigigt við sarklíki sjúkdómsbirting og horfur. Björn Guðbjörnsson sérfræðingur, Þórarinn Gíslason yfirlæknir, Sigríður Ó. Haraldsdóttir sérfræðingur, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Dýrleif Pétursdóttir læknanemi.

Rykmaurar og heymaurar í sveitum landsins. Davíð Gíslason sérfræðingur, Þórarinn Gíslason yfirlæknir, Gunnar Guðmundsson sérfræðingur, Sigurður Þór Sigurðsson sérfræðingur.

Hitastigsstjórnun kæfisvefnissjúklinga. Tengsl við öndunartruflanir og vanstarfsemi æðapels. Erna Sif Arnardóttir svefnmælilæknir, Þórarinn Gíslason yfirlæknir, Björg Þorleifsdóttir, Eva Svanborg prófessor, David Lorr.

Árangur á Íslandi af notkun bitgóma við kæfisvefni. Eypór Björnsson sérfræðingur, Guðjón Kristleifsson, Dóra Lúðvíksdóttir, Þórarinn Gíslason, Atli Jósefsson.

Afdrif sjúklinga sem gengust undir brottmál á lunga eða lungnahluta vegna lungnakrabbameins á árunum 1989 – 1999. Eypór Björnsson sérfræðingur, Berglind Þóra Árnadóttir aðstoðarlæknir, Helgi J. Ísaksson meinafræðingur, Bjarni Torfason brjóstholsskurðlæknir, Sigurður Böðvarsson krabbameinslæknir.

Faraldsfræði lungnatrefjunar á Íslandi. Gunnar Guðmundsson sérfræðingur, Helgi J. Ísaksson sérfræðingur, David A Schwartz forstjóri.

Meinvarpaleit með segulómun. Hildur Einarsdóttir sérfræðingur, Ásbjörn Jónsson sviðsstjóri, Pétur Hannesson sérfræðingur, Steinn Jónsson sérfræðingur, Ásgerður Sverrisdóttir sérfræðingur.

Viðbrögð þekjuvefjar lungna við mekanísku álagi. Sigurbergur Kárason sérfræðingur, Valþór Ásgrímsson líffræðingur, Ólafur Baldursson sérfræðingur, Þórarinn Guðjónsson líffræðingur, Guðmundur Hrafn Guðmundsson prófessor.

Þróun in-vitro frumáreitisprófs til greiningar á fæðuofnæmi. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur, Michael Valur Clausen sérfræðingur, Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Davíð Gíslason sérfræðingur.

Vélindabakflæði - kæfisvefn og astmi. Hver eru tengslin? Þórarinn Gíslason yfirlæknir, Ólafía Ása Jóhannesdóttir hjúkrunarfræðingur, Christer Janson sérfræðingur, Svíþjóð, Karl Franklin sérfræðingur, Svíþjóð.

Algengi og eðli langvinnrar lungnateppu á Íslandi. Þórarinn Gíslason yfirlæknir, yfirstjórn BOLD.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Varnir lungna gegn sýkingum og þrýstingsálagi. Ólafur Baldursson, Magnús Gottfredsson.

Rannís styrkir

Kæld háhraða borðskilvinda. Ólafur Baldursson.

Nýr búnaður til mælinga á vanstarfsemi æðapels. Þórarinn Gíslason.

Rannsóknarnámssjóður Háskóla Íslands:

Eru tengsl milli öndunartrufflana í svefni, vélindabakflæðis og asthma? Ólafía Ása Jóhannesdóttir, Þórarinn Gíslason.

Meistaraneimar

Obstructive sleep disordered breathing, sleep fragmentation, and subjective measures. Helgi Gunnar Helgason. Háskóla Íslands.

Effects of azithromycin on human airway epithelia. Valþór Ásgrímsson. Háskóla Íslands.

Eru tengsl milli öndunartrufflana í svefni, vélindabakflæðis og asthma? Ólafía Ása Jóhannesdóttir. Háskóla Íslands.

Samband kæfisvefns, hjarta- og æðasjúkdóma og vanvirkni í æðapeli. Erna Sif Arnardóttir. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslensk erfðagreining, Háskólinn í Uppsöllum, Vinnuefirlit ríkisins, National Institute of Environmental Health Sciences Bandaríkjunum, Duke University, Bandaríkjunum, University of Iowa, Bandaríkjunum. University of Colorado Cancer Center, USA. Division of Sleep Medicine/Dept. of Medicine, Hospital of the University of Pennsylvania

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Anna Guðmundsdóttir, Kristbjörn Reynisson, Gunnar Guðmundsson. Lungnaástungur með hjálp tölvusneiðmynda á Landspítala: ábendingar, fylgikvillar og útkoma. Læknablaðið 2005;91(12):917-21.

Guðrún Sigmundsdóttir, Sigmundur Magnússon, Rögnvaldur Ingólfsson, Ingibjörg Rósa Þorvaldsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Davíð Gíslason. Krífiskieitrun á íslenskum veitingastað. Læknablaðið 2005;91(3):251-3.

Gunnar Guðmundsson, Lýður Ólafsson, Sigfús Nikulásson, Birna Jónsdóttir. Hálmsótt eða heysótt? sjúkratilfelli. Læknablaðið 2005;91(7/8):587-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Chinn S, Jarvis D, Luczynska CM, Ackermann-Liebrich U, Anto JM, Cerveri I, de Marco R, Gislason T, Heinrich J, Janson C, Kunzli N, Leynaert B, Neukirch F, Schouten JP, Sunyer J, Svanes C, Wjst M, Burney PG. An increase in bronchial responsiveness is associated with continuing or restarting smoking. Am J Respir Crit Care Med. 2005;172(8):956-61.

Chinn S, Jarvis D, Melotti R, Luczynska C, Ackermann-Liebrich U, Anto JM, Cerveri I, de Marco R, Gislason T, Heinrich J, Janson C, Kunzli N, Leynaert B, Neukirch F, Schouten J, Sunyer J, Svanes C, Vermeire P, Wjst M, Burney P. Smoking cessation, lung function, and weight gain: a follow-up study. Lancet. 2005;365(9471):1629-35; discussion 1600-1.

Guðmundsson G, Gislason T, Janson C, Lindberg E, Hallin R, Ulrik CS, Brøndum E, Nieminen MM, Aine T, Bakke P. Risk factors for rehospitalisation in COPD: role of health status, anxiety and depression. Eur Respir J 2005;26(3):414-9.

Hakonarson H, Bjornsdottir US, Halapi E, Bradfield J, Zink F, Mouy M, Helgadottir H, Guðmundsdóttir AS, Andrason H, Adalsteinsdóttir AE, Kristjánsson K, Birkisson I, Arnason T, Andresdóttir M, Gislason D, Gislason T, Gulcher JR, Stefansson K. Profiling of genes expressed in peripheral blood mononuclear cells predicts glucocorticoid sensitivity in asthma patients. Proc Natl Acad Sci U S A 2005;102(41):14789-94.

Janson C, Ludvíksdóttir D, Gunnbjornsdóttir M, Bjornsson EH, Hakansson L, Venge P. Circulating adhesion molecules in allergic and non-allergic asthma. Respir Med 2005;99(1):45-51.

Janson C, Norback D, Omenaas E, Gislason T, Nystrom L, Jogi R, Lindberg E, Gunnbjornsdóttir M, Norrman E, Wentzel-Larsen T, Svanes C, Jensen EJ, Toren K. Insomnia is more common among subjects living in damp buildings. Occup Environ Med 2005;62(2):113-18.

Jarvis D, Luczynska C, Chinn S, Potts J, Sunyer J, Janson C, Svanes C, Kunzli N, Leynaert B, Heinrich J, Kerkhof M, Ackermann-Liebrich U, Anto JM, Cerveri I, de Marco R, Gislason T, Neukirch F, Vermeire P, Wjst M, Burney P. Change in prevalence of IgE sensitization and mean total IgE with age and cohort. J Allergy Clin Immunol. 2005;116(3):675-82.

Laerum BN, Svanes C, Wentzel-Larsen T, Gulsvik A, Iversen M, Gislason T, Jogi R, Norrman E, Janson C, Omenaas E. The association between birth size and atopy in young North-European adults. Clin Exp Allergy 2005;35(8):1022-7.

Ólafsdóttir IS, Gislason T, Thjodleifsson B, Ólafsson I, Gislason D, Jogi R, Janson C. C reactive protein levels are increased in non-allergic but not allergic asthma: a multicentre epidemiological study. *Thorax* 2005;60(6):451-4.

Shahana S, Björnsson E, Lúdvíksdóttir D, Jansson C, Nettelblatt O, Venge P, Roomans G, Ultrastructure of bronchial biopsies from patients with atopic and non-atopic asthma. *Respir Med* 2005;99(4):429-43

Svanes C, Real FG, Gislason T, Jansson C, Jogi R, Norrman E, Nystrom L, Toren K, Omenaas E. Association of asthma and hay fever with irregular menstruation. *Thorax* 2005;60(6):445-50.

Önnur ritverk

Dóra Lúdvíksdóttir. Langvinn lungnateppa : vaxandi tíðni einkum meðal kvenna [viðtal]. *Lyfjatiðindi* 2005;12(5):9-12.

Franklin KA, Gislason T, Janson C. Smoking and snoring in twins.[Commnet] *Am J Respir Crit Care Med* 2005;172(5):643

Gunnar Guðmundsson. Öndunarmælingar í heilsugæslu : tækifæri og takmarkanir [ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2005;91(9):643.

Inga Sif Ólafsdóttir, Sædis Sævarsdóttir, Kolbrún Pálsdóttir, Hannes Petersen og Ólafur Baldursson. Afstaða unglækna og læknanema til sérfræðináms á Íslandi. *Læknablaðið* 2005;91:511-4.

Ólafur Baldursson. Sérnam á Íslandi. [Ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2005;91:497.

Ólafur Baldursson. Þekking almennings á lyfjum og læknisfræði. *Mixtúra* 2005;19:16.

Fyrirlestrar hérlendis voru 5.

Fyrirlestrar erlendis voru 11.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 3.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 12.

Meltingarlæknisfræði

Forsvarsmáður: Bjarni Þjóðleifsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á vélindabakflæði. Áhrif gigtarlyfja á mjóginni. Þarmabólgur. Erfðir, faraldsfræði, horfur og árangur meðferðar. Faraldsfræði starfrænna einkenna frá meltingarfærum. Primer biliary cirrhosis, ónæmisfræði og erfðafræði. Faraldsfræði skorpulifrar. Ristilsepar á Íslandi 1950-2004. Faraldsfræði H pylori. Laktósa óþol. Vélindasjúkdómar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Faraldsfræðileg rannsókn á kirtilsepaæxlum í ristli og tengsl við ristilkrabbamein á Íslandi 1960 – 2004. Jón Gunnlaugur Jónasson sérfræðingur, Sjöfn Kristjánsdóttir sérfræðingur, Bjarni Þjóðleifsson prófessor.

Árangur lyfjameðferðar við lifrabólgu C. Már Kristjánsson yfirlæknir, Sigurður Ólafsson sérfræðingur, Arthur Löve yfirlæknir, Ólöf Viktorsdóttir læknir.

Faraldsfræðileg rannsókn á skorpulifur og lifrabólgu á Íslandi 1950 – 2004. Sigurður Ólafsson sérfræðingur, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Bjarni Þjóðleifsson prófessor.

Vísindasjóður Wyeth

Tíðni skorts á mjólkursykurkljúfi og garnaertingarheilkennis hjá einstaklingum er telja sig hafa mjólkursykuróþol. Sigurbjörn Birgisson sérfræðingur.

Rannís styrkur

Áhrif sýkingaálags og bólgu á æða- og lungnasjúkdóma og ofnæmi. Bjarni Þjóðleifsson (öndvegisstyrkur).

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Sérfræðingar innan ýmissa greina lyflæknisfræði LSH, Íslensk erfðagreining, Urður Verðandi Skuld. Dept of Gastroenterology, Kings College Hospital, London.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Linda B. Ólafsdóttir, Hallgrímur Guðjónsson, Bjarni Þjóðleifsson. Faraldsfræðileg rannsókn á starfrænum einkennum frá meltingarvegi hjá Íslendingum. *Læknablaðið* 2005;91(4):329-33.

Bjarni Þjóðleifsson. Sprungin maga- og skeifugarnarsár í St Jósefsspítala í Reykjavík til ársloka 1948. *Læknablaðið* 2005;91(1):39-41.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Arason GJ, Kolka R, Hreidarsson AB, Gudjonsson H, Schneider PM, Fry L, Arnason A. Defective prevention of immune precipitation in autoimmune diseases is independent of C4A*Q0. *Clin Exp Immunol* 2005;140(3):572-9.

Bjarnason I, Thjodleifsson B. The murky world of the COX-2-selective agents. *Inflammopharmacology* 2005;13(4):381-93.

Maiden L, Thjodleifsson B, Theodors A, Gonzalez J, Bjarnason I. A quantitative analysis of NSAID-induced small bowel pathology by capsule enteroscopy. *Gastroenterology* 2005;128(5):1172-8.

Olafsdóttir IS, Gislason T, Thjodleifsson B, Olafsson I, Gislason D, Jogi R, Janson C. C reactive protein levels are increased in non-allergic but not allergic asthma: a multicentre epidemiological study. *Thorax* 2005;60(6):451-4.

Rindi G, Fiocca R, Morocutti A, Jacobs A, Miller N, Thjodleifsson B. Effects of 5 years of treatment with rabeprazole or omeprazole on the gastric mucosa. *Eur J Gastroenterol Hepatol* 2005;17(5):559-66.

Fyrirlestur hérlendis var 1.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Veggspjald/útdráttur erlendis var 1.

Nýrnalæknisfræði

Forsvarsmáður nýrnalæknisfræði: Runólfur Pálsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Áhrif ACTH á blóðfitur og próteinmigu og rannsóknir á hómósysteinbúskap. Endurkoma grunnsjúkdóma í ígrædd nýru. Áhættuþættir hjarta-og æðasjúkdóma og tengsl við langvinnan nýrnasjúkdóm. Faraldsfræði langvinnra nýrnasjúkdóma. Faraldsfræði og erfðafræði nýrnasteina. Líffræðileg áhrif ómega-3 fjölmættaðra fitusýra. Kalk- og beinabúskapur íslenskra karla og kvenna. Notkun cítrats tilblóðþynningar við samfellda blóðsíun (continuous venovenous hemofiltration, CVVH) á gjörgæslu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Fimm ára framskyggn rannsókn á sjötugum konum með tilliti til beintapa í mjöðm og hugsanlegra meðvirkandi orsaka. Gunnar Sigurðsson yfirlæknir, Leifur Franzson lyfjafræðingur, Ólafur Skúli Indriðason sérfræðingur, Dána Óskarsdóttir geislafræðingur.

Ómega fjölmættaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartskurðaðgerð. Ólafur Indriðason sérfræðingur, Davíð Ottó Arnar yfirlæknir, Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðingur, Runólfur Pálsson yfirlæknir, Gizur Gottskálksson sérfræðingur, Guðrún Valgerður Skúladóttir, Bjarni Torfason yfirlæknir.

Klínísk mynd og arfgerð fjölskyldubundinnar millivefsnýrnabólgu með ríkjandi erfðamáta á Íslandi. Runólfur Pálsson yfirlæknir, Ólafur Indriðason sérfræðingur, Hákon Hákonarson.

Erfðir nýrnasteina. Faraldsfræði, efnaskipta svipgerð og meingenaleit. Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðingur, Runólfur Pálsson yfirlæknir, Ólafur Skúli Indriðason sérfræðingur, Kristleifur Kristjánsson sérfræðingur, Ingunn Þorsteinsdóttir sérfræðingur, Guðjón Haraldsson sérfræðingur, Ólafur Kjartansson yfirlæknir, Hákon Hákonarson, John Asplin MD, David Goldfarb MD.

Tengsl sykrunargalla á IgA sameindum sjúklinga með IgA nýrnamein við magn af mannósbíndilektíni og komplementþætti C4 í blóði. Þorbjörn Jónsson sérfræðingur, Ragnhildur Kolka lífeindafræðingur, Magnús Böðvarsson sérfræðingur, Sigrún Laufey Sigurðardóttir náttúrufræðingur.

Læknadeild háskólans og Háskólasjúkrahúsið í Lundi, Landstingsförbundet og Regionalt forskningsstöð á Skáni, Crafoordska Stiftelsen og Njurfonden

Áhrif ACTH á blóðfitur og próteinmigu ásamt hómósysteinbúskap hjá nýrnasjúkum. Margrét Árnadóttir sérfræðingur, Anna-Lena Berg yfirlæknir o.fl.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Nýrnalækningar barna (Barnspítali Hringins), hjartalækni­sræði, hjartaskurðlækni­sræði, klínisk lífefnafræði, lækni­sræðileg myndgreining og þvagfæraskurðlækni­sræði við LSH. Rannsóknarstofa í lyfja- og eitrefnafræði við HÍ. Hjartavernd og Íslensk erfðagreining. Háskólasjúkrahúsið í Lundi, Svíþjóð. Institut Pasteur, Lille, Frakklandi. Háskólasjúkrahúsið í Nijmegen og Leiden, og Eurotransplant, Leiden, Hollandi. Massachusetts General Hospital og Harvard Medical School, Boston, University of Chicago og Litholink, Chicago, New York University School of Medicine og University of Kansas Medical Center í Bandaríkjunum.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Sigurbergur Kárason, Runólfur Jóhannsson, Kristín Gunnarsdóttir, Páll Ásmundsson, Kristinn Sigvaldason. Líffæragjafir á Íslandi 1992-2002. Læknablaðið 2005;91(5):417-22.

Snorri Laxdal Karlsson, Ólafur Skúli Indriðason, Leifur Franzson, Gunnar Sigurðsson. Algengi og orsakir afleidds kalkvakaóhófs meðal fullorðinna á höfuðborgarsvæðinu. Læknablaðið 2005;91(2):161-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Andresdóttir MB, Haasnoot GW, Doxiadis II, Persijn GG, Claas FH. Exclusive characteristics of graft survival and risk factors in recipients with immunoglobulin A nephropathy: a retrospective analysis of registry data. Transplantation 2005;80(8):1012-8.

Arnadóttir M, Laxdal T, Halldorsdóttir B. 2,8-dihydroxyadeninuria: are there no cases in Scandinavia? Scand J Urol Nephrol 2005;39(1):82-6.

Edvardsson V, Elidóttir H, Indriðason OS, Pálsson R. High incidence of kidney stones in Icelandic children. Pediatr Nephrol 2005;20(7):940-4.

Gudmundsdóttir SL, Indriðason OS, Franzson L, Sigurdsson G. Age-related decline in bone mass measured by dual-energy X-ray absorptiometry and quantitative ultrasound in a population-based sample of both sexes: identification of useful ultrasound thresholds for osteoporosis screening. J Clin Densitom 2005;8(1):80-6.

Hakonarson H, Thorvaldsson S, Helgadóttir A, Gudbjartsson D, Zink F, Andresdóttir M, Manolescu A, Arnar DO, Andersen K, Sigurdsson A, Thorgeirsson G, Jonsson A, Agnarsson U, Bjornsdóttir H, Gottskalksson G, Einarsson A, Gudmundsdóttir H, Adalsteinsdóttir AE, Gudmundsson K, Kristjánsson K, Hardarson T, Kristinsson A, Topol EJ, Gulcher J, Kong A, Thorgeirsson G, Stefansson K. Effects of a 5-lipoxygenase-activating protein inhibitor on biomarkers associated with risk of myocardial infarction - A randomized trial. JAMA 2005;293(18):2245-56.

Indriðason OS, Franzson L, Sigurdsson G. Serum osteoprotegerin and its relationship with bone mineral density and markers of bone turnover. Osteoporos Int 2005;16(4):417-23.

Rafnsson AT, Johannsson M, Olafsson I, Dallongeville J, Erfurth EM, Berg AL, Arnadóttir M. Effects of different doses of adrenocorticotrophic hormone on the serum lipoprotein profile in healthy subjects. Basic Clin Pharmacol Toxicol 2005;97(2):86-90.

Steingrimsdóttir L, Gunnarsson O, Indriðason OS, Franzson L, Sigurdsson G. Relationship between serum parathyroid hormone levels, vitamin D sufficiency, and calcium intake. JAMA 2005;294(18):2336-41.

Tryggvason G, Indriðason OS, Thorsson AV, Hreidarsson AB, Pálsson R. Unchanged incidence of diabetic nephropathy in Type 1 diabetes: a nation-wide study in Iceland. Diabet Med 2005;22(2):182-7.

Viktorsdóttir O, Pálsson R, Andresdóttir MB, Aspelund T, Gudnason V, Indriðason OS. Prevalence of chronic kidney disease based on estimated glomerular filtration rate and proteinuria in Icelandic adults. Nephrol Dial Transplant 2005;20(9):1799-1807.

Önnur ritverk

Margrét Árnadóttir. Horfum á ísjakann allan (ritstjórnargrein). Læknablaðið 2005;91(12):904-5.

Runólfur Pálsson. Líffæragjafir - betur má ef duga skal (ritstjórnargrein). Læknablaðið 2005;91(5):553-4.

Fyrirlestrar hérlendis voru 2.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 3.

Smitsjúkdóma- læknisfræði

Forsvarsmaður: Magnús Gottfreðsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Faraldsfræði smitsjúkdóma á Íslandi. Alvarlegar, ifarandi sýkingar af völdum baktería og sveppa. Sameindaerfðafræðilegar rannsóknir á meningókokkum og fylgikvillum slíkra sýkinga. Rannsóknir á meingerð og ónæmisfræði ifararandi sveppasýkinga. Klínískar rannsóknir á meðferð dreifðra hvítsveppasýkinga. Rannsóknir á spítalasýkingum og kostnaði vegna þeirra. Klínískar og faraldsfræðilegar rannsóknir á veirusýkingum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Mat á ónæmisfræðilegum viðbrögðum sjúklinga við penisilin gjöf. Arnór Víkingsson sérfræðingur, Guðrún Björk Reynisdóttir læknir, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur, Már Kristjánsson yfirlæknir, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur.

Sveppasýkingar í blóði. Magnús Gottfreðsson sérfræðingur, Helga Erlendsdóttir lífeindafræðingur, Lena Rós Ásmundsdóttir læknir, Bjarni Agnarsson sérfræðingur, Ingileif Jónsdóttir dósent.

Árangur lyfjameðferðar við lífrarbólgu C. Már Kristjánsson yfirlæknir, Sigurður Ólafsson sérfræðingur, Arthur Löve yfirlæknir, Ólöf Viktorsdóttir læknir.

Hversu stóran hluta innlagna á lyflækningasviðum LSH má rekja til aukaverkana lyfja. Sigurður B. Þorsteinsson yfirlæknir, Hjalti Guðmundsson deildarlæknir, Guðmundur I. Bergþórsson hagfræðingur.

Rannsóknarsjóður HÍ

Varnir lungna gegn sýkingum og þrýstingsálagi. Ólafur Baldursson, Magnús Gottfreðsson.

Rannís styrkir

Meingerð og sameindafræðileg faraldsfræði alvarlegra sveppasýkinga. Magnús Gottfreðsson.

Sveppasýkingar í blóði: Faraldsfræði, áhættuþættir, ónæmissvörun og meingerð. Lena Rós Ásmundsdóttir, Magnús Gottfreðsson.

Náttúrulegar varnir lungnaþekju í sýkingum og krabbameinsmyndun. Guðmundur H. Guðmundsson prófessor, Magnús Gottfreðsson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Doktorsnemar

Ifarandi sýkingar af völdum *Candida gersveppa*. Lena Rós Ásmundsdóttir cand. med. Háskóla Íslands.

Listeria monocytogenes, from humans, food and food processing plants in Iceland - Molecular typing, adhesion and virulence testing. Sigrún Guðmundsdóttir MS, líffræðingur.

Meistaraneми

Kostnaðar-ábatagreining upprætingarmeðferðar á MÓSA við Landspítala-háskólasjúkrahús. Guðmundur Bergþórsson hagfræðingur.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Ýmsar deildir LSH. Læknadeild, tannlæknadeild og lyfjafræðideild Háskóla Íslands. Embætti Sóttvarnalæknis, Íslensk erfðagreining. Scottish Meningococcus and Pneumococcus Reference Laboratory, Glasgow, Skotlandi. National Institutes of Health, Bethesda, Bandaríkjunum.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Ásmundsdóttir LR, Erlendsdóttir H, Gottfredsson M. Improving survival of patients with candidaemia: Analysis of prognostic factors from a long-term, nationwide study in Iceland. *Scand J Infect Dis* 2005;37(2):111-20.

Bjornsdóttir S, Gottfredsson M, Thorisdóttir AS, Gunnarsson GB, Ríkardóttir H, Kristjánsson M, Hilmarsdóttir I. Risk factors for acute cellulitis of the lower limb: a prospective case-control study. *Clin Infect Dis* 2005;41(10):1416-22.

Einarsdóttir HM, Erlendsdóttir H, Kristinsson KG, Gottfredsson M. Nationwide study of recurrent invasive pneumococcal infections in a population with a low prevalence of human immunodeficiency virus infection. *Clin Microbiol Infect* 2005;11(9):744-9.

Guðmundsdóttir S, Guðbjornsdóttir B, Lauzon HL, Einarsson H, Kristinsson KG, Kristjánsson M. Tracing *Listeria monocytogenes* isolates from cold-smoked salmon and its processing environment in Iceland using pulsed-field gel electrophoresis. *Int J Food Microbiol* 2005;101(1):41-51.

Fyrirlestrar hérlendis voru 11.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 6.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 2.

Meinafræði

Forstöðumaður: Jóhannes Björnsson prófessor
Líffærameinafræði forsvarsmáður: Jóhannes Björnsson prófessor
Réttarlæknisfræði forsvarsmáður: Gunnlaugur Geirsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Vísindarannsóknir beinast í fyrsta lagi að faraldsfræði og lífhegðan krabbameina. Í öðru lagi fer fram leit að og skilgreining áhrifa gena krabbameina. Einkum er unnið með brjóstakrabbamein en einnig krabbamein í blöðruhálskirtli, ristli, nýrum, lungum og eistum. Rannsóknir þessar eru unnar sjálfstætt innan stofnunarinnar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Afdrif sjúklinga sem gengust undir bottnám á lunga eða lungnahluta vegna lungnakrabbameins á árunum 1989 – 1999. Eyþór Björnsson sérfræðingur, Berglind Þóra Árnadóttir aðstoðarlæknir, Helgi J. Ísaksson meinafræðingur, Bjarni Torfason brjóstholsskurðlæknir, Sigurður Böðvarsson krabbameinslæknir.

Renal cell carcinoma in young adults. Small renal carcinoma cell and the impact of size on survival. Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Sverrir Harðarson, Vigdís Pétursdóttir meinafræðingur, Jónas Magnússon yfirlæknir, Tómas Guðbjartsson sérfræðingur.

Faraldsfræði lungnatrefjunar á Íslandi. Gunnar Guðmundsson sérfræðingur, Helgi J Ísaksson sérfræðingur, David A Schwartz forstjóri.

Faraldsfræðileg rannsókn á kirtilsepaæxlum í ristli og tengsl við ristilkrabbamein á Íslandi 1960 – 2004. Jón Gunnlaugur Jónasson sérfræðingur, Sjöfn Kristjánsdóttir sérfræðingur, Bjarni Þjóðleifsson yfirlæknir.

Sveppasýkingar í blóði. Magnús Gottfredsson sérfræðingur, Helga Erlendsdóttir lífeindafræðingur, Lena Rós Ásmundsdóttir læknir, Bjarni Agnarsson sérfræðingur, Ingileif Jónsdóttir dósent.

Áhrif sprouty-genafjölskyldunnar á virkni PDGFR-tengdra æxlisgena. Magnús Karl Magnússon sérfræðingur. Silja Dögg Andradóttir líffræðingur, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Geir Tryggvason deildarlæknir.

Botnlangabólga á sjúkrahúsum í Reykjavík 1992 – 2004. Páll Helgi Möller sérfræðingur, Sigurður Blöndal sérfræðingur, Bergþór Björnsson deildarlæknir, Jón G. Jónasson meinafræðingur, Halla Viðarsdóttir læknanemi.

Kortlagning brenglana í erfðamengi brjóstæxla með hjálp örflögutækni. Rósa Björk Barkardóttir yfirmáttúfræðingur, Aðalgeir Arason líffræðingur, Bjarni Agnarsson sérfræðingur, Haukur Gunnarsson líffræðingur, Óskar Þór Jóhannsson sérfræðingur.

Faraldsfræðileg rannsókn á skorpulífur og lífrabólgu á Íslandi 1950 – 2004. Sigurður Ólafsson sérfræðingur, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Bjarni Þjóðleifsson yfirlæknir.

Nýrnafrumukrabbamein á Íslandi. Tómas Guðbjartsson sérfræðingur, Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Jónas Magnússon sérfræðingur, Sverrir Harðarson sérfræðingur, Vigdís Pétursdóttir sérfræðingur.

Próteintjening í nýrnavef. Stöðlun SELDI tækninnar og rannsókn á áhrifum blóðþurrðar á próteintjeningu í eðlilegum nýrnavef og nýrnakrabbameinum. Vigdís Pétursdóttir sérfræðingur, Guðmundur Víkar Einarsson sérfræðingur, Hrefna Guðmundsdóttir sérfræðingur, Rósa Björk Barkardóttir sameindalíffræðingur, Sverrir Harðarson sérfræðingur, Tómas Guðbjartsson sérfræðingur, Vilmundur Guðnason yfirlæknir.

Mónóklónal gammopátía á Íslandi o.fl.Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri, Guðmundur M. Jóhannesson sérfræðingur, Helga M. Ögmundsdóttir yfirlæknir, Hlíf Steingrimsdóttir yfirlæknir, Ísleifur Ólafsson yfirlæknir, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Vilmundur Guðnason yfirlæknir.

Tengsl sykrunargalla á IgA sameindum sjúklinga með IgA nýrnamein við magn af mannóسابindilektíni og komplementþætti C4 í blóði. Þorbjörn Jónsson sérfræðingur, Ragnhildur Kolka lífeindafræðingur, Magnús Böðvarsson sérfræðingur, Sigrún Laufey Sigurðardóttir náttúrufræðingur.

Norræn almenn gagnastök. Þóra Jónsdóttir eðlisfræðingur, Ebba Þóra Hvanberg dósent, Jón Margeir Hróðmarsson tölvunarfræðingur, Laufey Tryggvadóttir framkvæmdastjóri, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Jan-Eric Litton prófessor, fulltrúi frá Íslenskri málstöð, Guðrún Kr. Guðfinnsdóttir verkefnisstjóri, Ásta Thoroddsen dósent, Anna Björg Haukdal kerfisfræðingur, Guðný Eiríksdóttir framkvæmdastjóri, Hólmfríður Gunnarsdóttir sérfræðingur.

Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómsferli krabbameina. Þórgunnur E. Pétursdóttir náttúrufræðingur, Valgarður Egilsson yfirlæknir, Jóhannes Björnsson yfirlæknir, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Páll H. Möller yfirlæknir, Unnur Þorsteinsdóttir forstöðumaður, Sigurður Ingvarsson forstöðumaður.

Rannís styrkir

RNA tjeningamynstur og ættlægt brjóstakrabbamein. Rósa B. Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Kortlagning brenglana í erfðamengi brjóstæxlissýna með hjálp örflögutækni. Rósa B. Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Próteintjening í nýrnavef og nýrnakrabbameinum. Hrefna Guðmundsdóttir, Vigdís Pétursdóttir.

Minningarsjóði Bergþóru Magnúsdóttur og Jakobs Bjarnasonar

Leit að áunnum stökkbreytingum í epidermal growth factor viðtakageninu í ákveðnum undirhópi lungnaæxla. Rósa Björk Barkardóttir, Guðrún Jóhannesdóttir, Helgi J. Ísaksson, Jóhannes Björnsson, Sigurður Böðvarsson.

Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómsferli krabbameina. Þórgunnur Eyfjörð Pétursdóttir.

Próteintjáning í nýrnavef og nýrnakrabbameinum. Vigdís Pétursdóttir.

Doktorsnemar

Aðild stutta arms litnings 3 í sjúkdómsferli krabbameina. Þórgunnur Eyfjörð Pétursdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Eistnakrabbamein á Íslandi 1955-2002. Jón Þór Bergþórsson líffræðingur. Læknadeild Háskóla Íslands.

Meistararnemi

Haukur Gunnarsson. Læknadeild Háskóla Íslands.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Gestur I. Pálsson, Valdís Finnsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Sigurður Ingvarsson. Tvístæða litnings nr. 11 frá föður hjá sjúklingi með Beckwith-Wiedemann heilkenni. Fyrsta greining á Íslandi: sjúkratilfelli. Læknablaðið 2005;91(11):837-40.

Gunnar Guðmundsson, Lýður Ólafsson, Sigfús Nikulásason, Birna Jónsdóttir. Hálmsótt eða heysótt? sjúkratilfelli. Læknablaðið 2005;91(7/8):587-9.

Halla Viðarsdóttir, Páll Helgi Möller, Geir Tryggvason, Sigurgeir Kjartansson, Jón Gunnlaugur Jónasson. Strómaæxli í meltingarvegi: sjúkratilfelli. Læknablaðið 2005;91(2):177-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Brennan P, Scelo G, Hemminki K, Mellekjær L, Tracey E, Andersen A, Brewster DH, Pukkala E, McBride ML, Kliewer EV, Tonita JM, Seow A, Pompe-Kirn V, Martos C, Jonasson JG, Colin D, Boffetta P. Second primary cancers among 109 000 cases of non-Hodgkin's lymphoma. Br J Cancer 2005;93(1):159-66.

Gudbjartsson T, Hardarson S, Petursdóttir V, Thoroddsen A, Magnusson J, Einarsson GV. Histological subtyping and nuclear grading of renal cell carcinoma and their implications for survival: a retrospective nation-wide study of 629 patients. Eur Urol 2005;48(4):593-600.

Gudbjartsson T, Hardarson S, Petursdóttir V, Thoroddsen A, Magnusson J, Einarsson GV. Renal oncocytoma: a clinicopathological analysis of 45 consecutive cases. BJU Int 2005;96(9):1275-9.

Gudbjartsson T, Thoroddsen A, Petursdóttir V, Hardarson S, Magnusson J, Einarsson GV. Effect of incidental detection for survival of patients with renal cell carcinoma: results of population-based study of 701 patients. Urology 2005;66(6):1186-91. Gyfason JT, Dang D, Petursdóttir V, Benediksdóttir KR, Geirsson

RT, Poindexter A, Mitchell-Leef D, Buster JE, Carson SA, Simpson JL, Bischoff FZ. Quantitative DNA perturbations of p53 in endometriosis: analysis of American and Icelandic cases. Fertil Steril 2005;84(5):1388-94.

Hemminki K, Scelo G, Boffetta P, Mellekjær L, Tracey E, Andersen A, Brewster DH, Pukkala E, McBride M, Kliewer EV, Chia KS, Pompe-Kirn V, Martos C, Jonasson JG, Li X, Brennan P. Second primary malignancies in patients with male breast cancer. Br J Cancer 2005;92(7):1288-92.

Rubio CA, Jonasson J, Nesi G, Mandai K, Pisano R, King A, Owen D. Extensive intestinal metaplasia in gastric carcinoma and in other lesions requiring surgery: a study of 3,421 gastrectomy specimens from dwellers of the Atlantic and Pacific basins. J Clin Pathol 2005;58(12):1271-7.

Rubio CA, Mandai K, Jonasson JG, King A, Nesi G, Kogan Z, Pisano R, Miller M, Owen D. Gastric glassy cells: a study of 3202 gastrectomy specimens from dwellers of the Atlantic and Pacific basins. J Environ Pathol Toxicol Oncol 2005;24(4):281-9.

Rubio CA, Nesi G, Zampi GC, de Ruiz PA, Jessurun J, Jonasson J, Hojman R, Kogan Z, Antonioli D, Miller ML, Hirota T, Itabashi T, Mandai K, Kitagawa T, Sugano H, Kato Y, King A, Pisano R, Owen D. Gastric ciliated metaplasia. A study of 3406 gastrectomy specimens from dwellers of the Atlantic and the Pacific basins. J Clin Pathol 2005;58(6):605-10.

Rubner Fridriksdóttir AJ, Gudjonsson T, Halldorsson T, Björnsson J, Steinarsdóttir M, Johannsson OT, Ogmundsdóttir HM. Establishment of three human breast epithelial cell lines derived from carriers of the 999del5 BRCA2 Icelandic founder mutation. In Vitro Cell Dev Biol Anim 2005;41(10):337-42.

Sigurdsson S, Ogmundsdóttir HM, Hallgrímsson J, Guðbjarnason S. Antitumour activity of Angelica archangelica leaf extract. In Vivo 2005;19(1):191-4.

Tryggvason G, Gislason HG, Magnusson MK, Jonasson JG. Gastrointestinal stromal tumors in Iceland, 1990-2003: the Icelandic GIST study, a population-based incidence and pathologic risk stratification study. Int J Cancer 2005;117(2):289-93.

Tryggvason G, Indridason OS, Thorsson AV, Hreidarsson AB, Pálsson R. Unchanged incidence of diabetic nephropathy in Type 1 diabetes: a nation-wide study in Iceland. Diabet Med 2005;22(2):182-7.

Önnur ritverk

Jón Gunnlaugur Jónasson. Tíunda hver kona fær brjóstakrabbamein. Heilbrigðismál 2005; 49(1):21.

Fyrirlestrar hérlendis voru 3.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 31.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 9.

Myndgreining

Forstöðumaður: Ásbjörn Jónsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Myndgreining alvarlegra slasaðra, skuggaefnisrannsóknir og stafræn myndgerð.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Meinvarpaleit með segulómun. Hildur Einarsdóttir sérfræðingur, Ásbjörn Jónsson sviðsstjóri, Pétur Hannesson sérfræðingur, Steinn Jónsson sérfræðingur, Ásgerður Sverrisdóttir sérfræðingur.

Erfðir nýrnasteina. Faraldsfræði, efnaskipta svipgerð og meingenaleit. Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðingur, Runólfur Pálsson yfirlæknir, Ólafur Skúli Indriðason sérfræðingur, Kristleifur Kristjánsson sérfræðingur, Ingunn Þorsteinsdóttir sérfræðingur, Guðjón Haraldsson sérfræðingur, Ólafur Kjartansson yfirlæknir, Hákon Hákonarson, John Asplin MD, David Goldfarb MD.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Anna Guðmundsdóttir, Kristbjörn Reynisson, Gunnar Guðmundsson. Lungnaástungur með hjálp tölvusneiðmynda á Landspítala: ábendingar, fylgikvillar og útkoma. Læknablaðið 2005;91(12):917-21.

Jón Örn Friðriksson, Jón Guðmundsson, Karl Logason. Samanburður á tár-handleggs-hlutfalli (THH) og ökkla-handleggs-hlutfalli (ÖHH) við mat á alvarleika blóðþurrðar í ganglim. Læknablaðið 2005;91(10):749-53.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Olafsson E, Ludvigsson P, Guðmundsson G, Hesdorffer D, Kjartansson O, Hauser WA. Incidence of unprovoked seizures and epilepsy in Iceland and assessment of the epilepsy syndrome classification: a prospective study. Lancet Neurol 2005;4(10):627-34.

Hesdorffer DC, Tian H, Anand K, Hauser WA, Ludvigsson P, Olafsson E, Kjartansson O. Socioeconomic status is a risk factor for epilepsy in Icelandic adults but not in children. Epilepsia 2005;46(8):1297-1303.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Ónæmisfræði

Forstöðumaður: Helgi Valdimarsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir á IgA mótefnaskorti á Íslandi, áhrif ónæmisboðefnisins TGF- β á þroskun og starfsemi T eitilfruma. Bólgu miðlar sem stuðla að myndun kransæðasjúkdóma, orsakir psoriasis og iktsyki, rannsóknir á hlutverki mannan bindilektíns í krónískum bólgusjúkdómum. Rannsóknir á ónæmiskerfi nýbura og ónæmisvörnum og rannsóknir á bólusetningaraðferðum gegn fjölskyruháðuðum bakteríum, einkum bakteríum sem valda lungnabólgu, heilahimnubólgu og eyrnabólgu. Rannsóknirnar beinast einnig að samskiptum sýkla og manna og viðbrögðum hvors gegn hinum auk rannsókna á orsakapáttum fæðuónæmis í börnum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Lágskammta aspirínmeðferð í liðagigt. Arnór Víkingsson sérfræðingur, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur, Eggert Gunnarsson dýralæknir.

Mat á ónæmisfræðilegum viðbrögðum sjúklinga við penisillín gjöf. Arnór Víkingsson sérfræðingur, Guðrún Björk Reynisdóttir læknir, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur, Már Kristjánsson yfirlæknir, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur.

Áhrif TGF-1 á þroskunarferli óþroskaðra T-frumna. Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Brynja Gunnlaugsdóttir líffræðingur, Kristján Steinsson yfirlæknir, Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Þórarinn Guðjónsson sérfræðingur.

Klínísk og ættfræðileg svipgerð IgA skorts hjá Íslendingum og hugsanleg tengsl við arfgerðabreytingar. Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur. Hákon Hákonarson dr. med., Krisleifur Kristleifsson dr. med., Vilmundur Guðnason læknir, Lennart Hammerström læknir, Sveinn Guðmundsson yfirlæknir, Ingunn Þorsteinsdóttir sérfræðingur.

Áhrif ónæmisglæðisins CTA1-DD á myndun mótefna og ónæmisminnis í nýburum. Brenda C. Adarna náttúrufræðingur, Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur.

Þáttur bólgumiðla í meinþróun kransæðasjúkdóms. Guðmundur J. Arason forstöðumaður, Guðmundur Þorgeirsson sviðsstjóri, Eggert Gunnarsson dýralæknir, Ann Kari Lefvert prófessor, Michele Dámico prófessor, Girish Kotwal prófessor.

Greining á sjálfsofnæmisvökum í psoriasis. Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Andrew Johnston Ph. D., Bárður Sigurgeirsson húðsjúkdómalæknir, Prof. Sören Buus.

Algengi og magn sjálfsofnæmismótefna í fjölskyldum með aukna tíðni af rauðum úlfum. Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Sædis Sævardóttir deildarlæknir, Kristján Steinsson yfirlæknir, Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur.

Ónæmissvörun nýburamúsa gegn fjörgildu meningókokkabóluefni. Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur, Giuseppe Del Giudice, Ítalíu.

Áhrif plöntuefna á boðefnamyndun angafrumna og T- eitifrumna. Jóna Freysdóttir sérfræðingur, Arnór Víkingsson sérfræðingur.

Sveppasýkingar í blóði. Magnús Gottfreðsson sérfræðingur, Helga Erlendsdóttir lífeindafræðingur, Lena Rós Ásmundsdóttir læknir, Bjarni Agnarsson sérfræðingur, Ingileif Jónsdóttir dósent.

Áhrif NSAID lyfja á bráða og króniska liðbólgu. Sigrún Laufey Sigurðardóttir náttúrufræðingur, Arnór Víkingsson sérfræðingur, Þóra Víkingisdóttir náttúrufræðingur, Jóna Freysdóttir ónæmisfræðingur.

Er ofnæmismyndun ungra barna háð RS veirusýkingu. Sigurður Kristjánsson sérfræðingur, Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur, Stefania P. Bjarnarson líffræðingur, Þorgerður Árnadóttir líffræðingur, Göran Wennergren, Ásgeir Haraldsson sviðsstjóri.

Þróun in-vitro frumáreitisprófs til greiningar á fæðuofnæmi. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir sérfræðingur, Michael Valur Clausen sérfræðingur, Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur, Davíð Gíslason sérfræðingur.

Ákvörðun boðefnamynsturs og virkjunarstigs angafrumna (denritic cells, DC), í milta í nýburamúsum bólusettingum með próteintengdu fjölsykubóluefni gegn pneumókokkum. Sólveig G. Hannesdóttir líffræðingur, Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur.

Fjölsykusértækar B-minnisfrumur í eitulvef nýfæddra músa. Stefania P. Bjarnarson náttúrufræðingur, Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur.

Hlutverk mannan-bindilektíns MBL við hreinsun mótefnafléttna úr blóði einstaklinga með langvinna bólgusjúkdóma. Sædis Sævarsdóttir deildarlæknir, Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Kristján Steinsson yfirlæknir, Kristján Erlendsson sviðsstjóri, Kristín Traustadóttir náttúrufræðingur, Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur.

Tengsl sykrunargalla á IgA sameindum sjúklinga með IgA nýnamein við magn af mannósabindilektíni og komplementþætti C4 í blóði. Þorbjörn Jónsson sérfræðingur, Ragnhildur Kolka lífeindafræðingur, Magnús Böðvarsson sérfræðingur, Sigrún Laufey Sigurðardóttir náttúrufræðingur.

Svipgerð og virkni frumna í eitulvef nýfæddra músa - áhrif bólusetningaleiða og ónæmisglæða. Þórunn Ásta Ólafsdóttir náttúrufræðingur, Ingileif Jónsdóttir forstöðunáttúrufræðingur, Sólveig G. Hannesdóttir sérfræðingur, Prof. Claire -Anne Siegrist, Sviss, Dr. Emanuelle Trannoy Frakklandi. Dr. Giuseppe del Giudice Ítalíu, Dr. Ultan Power Frakklandi.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Skamm- og langtímaáhrif TGFβ á ræsingaleiðir og efnatog T-fruma. Björn Rúnar Lúðvíksson, Brynja Gunnlaugsdóttir.

Greining á sjálfsöfnæmisvökum í psoriasis. Helgi Valdimarsson, Andrew Johnston.

Fjölsykusértækar B- minnisfrumur í eitulvef nýbura. Ingileif Jónsdóttir.

Rannís styrkir

Eiginleikar nýrrar tegundar bælifruma. Helgi Valdimarsson.

Svipgerð og virkni frumna í eitulvef nýfæddra músa – áhrif bólusetningaleiða og ónæmisleiða. Ingileif Jónsdóttir.

Myndun, viðhald og einkenni fjölsykusértækra B-minnisfrumna í nýfæddum músum. Ingileif Jónsdóttir.

Sjálfvirkur hárpípuaðgreinir. Jón J. Jónsson, Eiríkur Steingrímsson, Ingibjörg Harðardóttir, Magnús Karl Magnússon, Guðmundur H. Gunnarsson.

Greining á sjálfsöfnæmisvökum í psoriasis. Helgi Valdimarsson.

ELISPOT – greiningarbúnaður. Ingileif Jónsdóttir, Helgi Valdimarsson, Helga Ögmundsdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Rannsóknánámssjóður Háskóla Íslands

Myndun og einkenni fjölsykru sértækra B-minnisfruma í nýfæddum músum. Stefania P. Bjarnarson, Ingileif Jónsdóttir.

Doktorsnemi

Mannan binding lectin (MBL) in inflammatory diseases. Sædis Sævarsdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Meistaraneimar

Greining húðofnæmis in vitro og in vivo mat húðprófa með myndrænni tölvusértækni. Margrét S. Sigurðardóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Áhrif NSAID á bráða og króniska liðbólgu í rottum. Sigrún Sigurðardóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Heilsuverndarstöðin Borgum Kópavogi, Heilsuverndarstöðin Sólvangur Hafnarfirði, Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Miðstöð heilsuverndar barna Reykjavík, Rannsóknastofa Krabbameinsfélags Íslands, Tilraunastöð Háskólans í meinafræði, Keldum.

Aventis Pasteur, Marcy l'Etoile, Frakklandi, Aventis Pasteur Ltd, Toronto, Kanada. Center for Biotechnology, Karolinska Institute, Svíþjóð, Centre d'Immunologie Pierre Fabre, St. Julien en Genevois, Frakklandi, Chiron Srl., IRIS, Siena, Ítalíu. INSERM U447, Institut Pasteur de Lille, Lille, Frakklandi, Mucosal Immunity unit, National Institute of Health, Bandaríkjunum. Swedish Institute for Infectious Disease Control, Stokkhólmi, Svíþjóð, , University of Adelaide, Department of Molecular Biosciences, Adelaide, Ástralíu,

University of Alabama at Birmingham, Immunobiology Vaccine Center, Birmingham, Bandaríkjunum, University of Cape Town Health Science Centre, Suður Afríku, WHO Collaborating Centre for Neonatal Vaccinology and Immunology, University of Geneva, Genf, Sviss, ásamt samstarfi við vísindamenn innan LSH.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Abecasis G, Allen M, Barker J, Burden D, Capon F, Christophers E, Elder JT, Fischer J, Gudjonsson JE, Huffmeier U, Jenisch S, Karason A, Kere J, Nair RP, Novelli G, Prud'homme JF, Qin ZHS, Samuelsson L, Sanchez F, Saarialho-Kere U, Stahle M, Stuart P, Tillman D, Traupe H, Trembath R, Valdimarsson H, Veal C, Voorhees JJ, Weichenthal M. Fine mapping of the psoriasis susceptibility gene PSORS1: A reassessment of risk associated with a putative risk haplotype lacking HLA-Cw6. *J Invest Dermatol* 2005;124(5):921-30.

Arason GJ, Kolka R, Hreidarsson AB, Gudjonsson H, Schneider PM, Fry L, Arnason A. Defective prevention of immune precipitation in autoimmune diseases is independent of C4A*Q0. *Clin Exp Immunol* 2005;140(3):572-9.

Bjarnarson SP, Jakobsen H, Del Giudice G, Trannoy E, Siegrist CA, Jonsdottir I. The advantage of mucosal immunization for polysaccharide-specific memory responses in early life. *Eur J Immunol* 2005;35(4):1037-45.

Gudnadottir GS, Magnusson KP, Stefansson E, Jonasson F, Helgadóttir G, Sigurdsson H. The time pattern of bilateral exudative age-related macular degeneration. *Acta Ophthalmol Scand* 2005;83(3):333-6.

Gunnlaugsdóttir B, Maggadóttir SM, Ludvíksson BR. Anti-CD28-induced co-stimulation and TCR avidity regulates the differential effect of TGF-beta1 on CD4+ and CD8+ naive human T-cells. *Int Immunol* 2005;17(1):35-44.

Henneken M, Dorner T, Burmester GR, Berek C. Differential expression of chemokine receptors on peripheral blood B cells from patients with rheumatoid arthritis and systemic lupus erythematosus. *Arthritis Res Ther* 2005;7(5):R1001-13.

Johnston A, Gudjonsson JE, Sigmundsdóttir H, Ludvíksson BR, Valdimarsson H. The anti-inflammatory action of methotrexate is not mediated by lymphocyte apoptosis, but by the suppression of activation and adhesion molecules. *Clin Immunol* 2005;114(2):154-63.

Kristjánsson S, Bjarnarson SP, Wennergren G, Pálsdóttir AH, Arnadóttir T, Haraldsson A, Jonsdottir I. Respiratory syncytial virus and other respiratory viruses during the first 3 months of life promote a local TH2-like response. *J Allergy Clin Immunol* 2005;116(4):805-11.

Luethviksson BR, Arason GJ, Thorarensen O, Ardal B, Valdimarsson H. Allergic diseases and asthma in relation to serum immunoglobulins and salivary immunoglobulin A in pre-school children: a follow-up community-based study. *Clin Exp Allergy* 2005;35(1):64-9.

Richter MY, Jakobsen H, Haeuw JF, Power UF, Jonsdottir I. Protective levels of polysaccharide-specific maternal antibodies may enhance the immune response elicited by pneumococcal conjugates in neonatal and infant mice. *Infect Immun* 2005;73(2):956-64.

Saevarsdóttir S, Oskarsson OO, Aspelund T, Eiríksdóttir G, Víkingsdóttir T, Gudnason V, Valdimarsson H. Mannan binding lectin as an adjunct to risk assessment for myocardial infarction in individuals with enhanced risk. *J Exp Med* 2005;201(1):117-25.

Sigmundsdóttir H, Johnston A, Gudjonsson JE, Valdimarsson H. Narrowband-UVB irradiation decreases the production of pro-inflammatory cytokines by stimulated T cells. *Arch Dermatol Res* 2005;297(1):39-42.

Stefansson Thors V, Kolka R, Sigurdardóttir SL, Edvardsson VO, Arason G, Haraldsson A. Increased frequency of C4B*Q0 alleles in patients with Henoch-Schonlein purpura. *Scand J Immunol* 2005;61(3):274-8.

Thorarinsdóttir HK, Ludvíksson BR, Víkingsdóttir T, Leopoldsdóttir MO, Ardal B, Jonsson T, Valdimarsson H, Arason GJ. Childhood levels of immunoglobulins and mannan-binding lectin in relation to infections and allergy. *Scand J Immunol* 2005;61(5):466-74.

Thorbjornsdóttir P, Kolka R, Gunnarsson E, Bambir SH, Thorgeirsson G, Kotwal GJ, Arason GJ. Vaccinia virus complement control protein diminishes formation of atherosclerotic lesions: complement is centrally involved in atherosclerotic disease. *Ann N Y Acad Sci* 2005;1056:1-15.

Thors VS, Kolka R, Sigurdardóttir SL, Edvardsson VO, Arason G, Haraldsson A. Increased frequency of C4B*Q0 alleles in patients with Henoch-Schonlein purpura. *Scand J Immunol* 2005;61(3):274-8.

Önnur ritverk

Inga Sif Ólafsdóttir, Sædís Saevarsdóttir, Kolbrún Pálsdóttir, Hannes Petersen, Ólafur Baldursson. Afstaða unglækna og læknanema til sérfræðináms á Íslandi. *Læknablaðið* 2005;91(6):511-4.

Fyrirlestrar hérlendis voru 9.

Fyrirlestrar erlendis voru 3 þar af 1 boðsfyrirlestur.

Veggspjöld/útrættir erlendis voru 3.

Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði

Forstöðumaður: Gísli H. Sigurðsson prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Smáæðablóðflæði í lifur, brisi, þörmum og nýrum í losti. Verkjameðferð eftir skurðaðgerðir. Lungmekanik. Natriuretic peptide. Áhrif kælingar á heilastarfsemi eftir hjartastopp. Áhrif misdjúpra svæfinga hjá gjörgæslusjúklingum í öndunarvél. Tíðni og árangur meðferðar við septísku sjokki. Umbrot parasetamóls og glutathion við stóra skammta af parasetamóli.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Könnun á tíðni neurologískra brottfallseinkenna eftir fæðingu á fæðingadeild Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Aðalbjörn Þorsteinsson yfirlæknir, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, Hulda Steingrímsdóttir læknir, Ástríður Jóhannesdóttir læknir, Haukur Hjaltason læknir, Guðmundur Geirsson læknir.

Kæling meðvitundarlausu sjúklinga eftir hjartastopp. Felix Valsson sérfræðingur, Kári Hreinsson sérfræðingur, Steinar Björnsson læknanemi.

Vasopressin meðferð í sýklasóttarlosti (septísku losti): Áhrif á dreifingu blóðflæðis í kviðarholslíffærum. Gísli H. Sigurðsson prófessor, Vladimir Krejci, Luzius Hildebrand í Bern í Sviss.

Umbrot parasetamóls og glutathion við stóra skammta af parasetamóli. Gunnar Skúli Ármannsson sérfræðingur, Magnús Jóhannsson prófessor, Aðalbjörn Þorsteinsson yfirlæknir, Alma D. Möller yfirlæknir.

Viðbrögð þekjuvefjar lungna við mekanísku álagi. Sigurbergur Kárason sérfræðingur, Valþór Ásgrímsson líffræðingur, Ólafur Baldursson sérfræðingur, Þórarinn Guðjónsson líffræðingur, Guðmundur Hrafn Guðmundsson prófessor.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Svæfingadeildir University Hospital, Lund, Sweden, Sahlgrenska University Hospital, Goteborg, Sweden, Bern University Hospital, Switzerland og Washington University St. Louise, USA. Scandinavian Critical Care Trials Group. Department of Clinical Chemistry, Section of Molecular Biology, Sahlgrenska University Hospital, Goteborg, Sweden.

Ritverk –bókakaflar

Möller AD. Allergi och anafylaxi. In: Rubertsson S, Larsson A, [ed.] Intensivvård. Stockholm: Liber; 2005. p. 98-107.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Sigurbergur Kárason, Runólfur Jóhannsson, Kristín Gunnarsdóttir, Páll Ásmundsson, Kristinn Sigvaldason. Líffæragjafir á Íslandi 1992-2002. Læknablaðið 2005;91(5):417-22.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Odenstedt H, Aneman A, Karason S, Stenqvist O, Lundin S. Acute hemodynamic changes during lung recruitment in lavage and endotoxin-induced ALI. Intensive Care Med 2005;31(1):112-20.

Saevarsdóttir S, Oskarsson OO, Aspelund T, Eiríksdóttir G, Víkingsdóttir T, Guðnason V, Valdimarsson H. Mannan binding lectin as an adjunct to risk assessment for myocardial infarction in individuals with enhanced risk. J Exp Med 2005;201(1):117-25.

Sward K, Valsson F, Sellgren J, Ricksten SE. Differential effects of human atrial natriuretic peptide and furosemide on glomerular filtration rate and renal oxygen consumption in humans. Intensive Care Med 2005;31(1):79-85.

Wisborg T, Castren M, Lippert A, Valsson F, Wallin CJ. Training trauma teams in the Nordic countries: an overview and present status. Acta Anaesthesiol Scand 2005;49(7):1004-9.

Önnur ritverk

Aðalbjörn Þorsteinsson. Utanbastsdeyfingar og vandamál tengd þeim. Í: Handbók deildarlækna á kvennadeild. 2005.

Gísli H. Sigurðsson. Landspítali University Hospital Reykjavik and the Department of Anaesthesia and Intensive Care Medicine. Tidsskr Norsk Anesthesiol 2005;18:53-4.

Fyrirlestrar hérlendis voru 30.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 2.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 12.

Sýkla og veirufræði

Forstöðumaður: Karl G. Kristinsson prófessor
Sýklafræði, forsvarsaður: Karl G Kristinsson prófessor
Veirufræði, forsvarsaður: Arthur Löve prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Markmiðið er að leggja áherslu á fá stór verkefni sem nýta sérstöðu Íslands, en sú sérstaða býður upp á einstaka möguleika til rannsókna á faraldsfræði og sameindafaraldsfræði sýkinga. Markvisst hefur verið unnið að því að bæta aðstöðu deildarinnar til sameindafræðilegra rannsókna og stofnagreininga. Fram að þessu hafa rannsóknirnar einkum beinst að sameindafaraldsfræði sýklalyfjaónæmis, pneumókokkasýkinga, streptókokkasýkinga, *Campylobacter* og *Chlamydia trachomatis*. Stærstu verkefni sem unnið er að er Pneumococcal Resistance and Epidemicity Study (PREVIS), sem er styrkt af Evrópusambandinu og rannsókn á erfðum tiltekinna smitsjúkdóma í samstarfi við Íslenska erfðagreiningu, styrkt af NIH, USA.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

VI. rammaáætlun Evrópusambandsins.
Pneumococcal Resistance and Epidemicity Study (PREVIS).

National Institute of Health NIH

Erfðir smitsjúkdóma - leit að erfðavísimum sem tengjast ónæmi/næmi fyrir berklum, bólusótt, influensu og ífarandi bakteríusýkingum hjúpaðra baktería.

Doktorsnemar

Tilurð og þróun ónæmisgena í íslenskum pneumókokkum. Sigurður E. Vilhelmsson, líffræðingur. Háskóla Íslands.

Listeria monocytogenes from humans, food and food processing plants in Iceland - Molecular typing, adhesion and virulence testing. Sigrún Guðmundsdóttir. Háskóla Íslands.

Sameindafaraldsfræði *Streptococcus pneumoniae* – sameindafræðilegar orsakir ónæmis, meinvirkni og útbreiðslu *Streptococcus pneumoniae*. Martha Á. Hjálmsdóttir lífeindafræðingur. Læknadeild Háskóla Íslands.

Cand. Pharm.

Sýklahemjandi virkni *Vaccinium myrtillus* (bláberjalyns). Íris Jónsdóttir. Lyfjafræðideild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Rockefeller University, New York. Russell Research Center, US Department of Agriculture, Athens, Bandaríkjunum. Health Canada, Ontario, Kanada. Oxford University, Englandi. Imperial College, London. ITQB, Háskólinn í Lissabon, Karolinska Institutet, Stokkhólmi, Háskólinn í Lundi. Scottish Meningococcus and Pneumococcus Reference Laboratory, Stobhill Hospital, Glasgow. Statens Seruminstitut, Kaupmannahöfn. Barnaspítali Hringingsins, smitsjúkdómadeild og ónæmisfræðideild LSH. Embætti sóttvarnalæknis, Tilraunastöð HÍ í meinafræði að Keldum, Heilsugæslustöðvar á höfuðborgarsvæðinu og landsbyggðinni.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arason VA, Sigurdsson JA, Kristinsson KG, Getz L, Gudmundsson S. Otitis media, tympanostomy tube placement, and use of antibiotics. *Scand J Prim Health Care* 2005;23(3):184-91.

Asmundsdóttir LR, Erlendsdóttir H, Gottfredsson M. Improving survival of patients with candidaemia: Analysis of prognostic factors from a long-term, nationwide study in Iceland. *Scand J Infect Dis* 2005;37(2):111-20.

Bjornsdóttir S, Gottfredsson M, Thorisdóttir AS, Gunnarsson GB, Rikardsdóttir H, Kristjansson M, Hilmarsdóttir I. Risk factors for acute cellulitis of the lower limb: a prospective case-control study. *Clin Infect Dis* 2005;41(10):1416-22.

Einarsdóttir HM, Erlendsdóttir H, Kristinsson KG, Gottfredsson M. Nationwide study of recurrent invasive pneumococcal infections in a population with a low prevalence of human immunodeficiency virus infection. *Clin Microbiol Infect* 2005;11(9):744-9.

Goossens H, Ferech M, Vander Stichele R, Elseviers M; ESAC Project Group (including Kristinsson KG). Outpatient antibiotic use in Europe and association with resistance: a cross-national database study. *Lancet*. 2005;365(9459):579-87.

Gudmundsdóttir S, Gudbjornsdóttir B, Lauzon HL, Einarsson H, Kristinsson KG, Kristjansson M. Tracing *Listeria monocytogenes* isolates from cold-smoked salmon and its processing environment in Iceland using pulsed-field gel electrophoresis. *Int J Food Microbiol* 2005;101(1):41-51.

Hilmarsdóttir I, Haraldsson H, Sigurdardóttir A, Sigurgeirsson B. Dermatophytes in a swimming pool facility: difference in dermatophyte load in men's and women's dressing rooms. *Acta Derm Venereol* 2005;85(3):267-8.

Kristinsson KG, Magnusdóttir AB, Petersen H, Hermansson A. Effective treatment of experimental acute otitis media by application of volatile fluids into the ear canal. *J Infect Dis* 2005;191(11):1876-80.

Skov R, on behalf of the SSAC MRSA Working Party. Kolmos H, Peltonen R, Vuopio-Varkila J, Hardardóttir H, Gudlaugsson O, Harthug S, Tveten Y, Olsson-Liljequist B and Åhrén C. MRSA infections increasing in the Nordic countries. *Euro Surveill* 2005;10(8):202-3.

Stern NJ, Reiersen J, Lowman R, Bisailon JR, Fridriksdóttir V, Gunnarsson E, Hiatt KL. and The Campy-on-Ice Consortium (including Hardardóttir H and Kristinsson KG). Occurrence of *Campylobacter* spp. in cecal contents among commercial broilers in Iceland. *Foodborne Pathog Dis* 2005;2(1):82-9.

Tomasson G, Gudnason T, Kristinsson KG. Dynamics of pneumococcal carriage among healthy Icelandic children attending day-care centres. *Scand J Infect Dis* 2005;37(6-7):422-8.

Fyrirlestrar hérlendis voru 12.

Fyrirlestrar erlendis voru 1.

Veggspjald/ ttr ttir hérlendis voru 12.

Veggspjald/ ttr ttir erlendis voru 6.

Veirufræði

Forsvarsmáður: Arthur Löve prófessor

Helstu áherslur   rannsóknum

Sameindafaraldsfr  i og sameindaliffr  i  messa veira, einkum lifrab lguveira. Mest með tilliti til arfger arþ tta sem hafa áhrif   sj kd msmyndun. Einnig skyldleikatr  og arfgerðir hinna  messa veirustofna sem einangrast hafa.

Styrkir sem fræðasviðið fékk   árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Árangur lyfjameðferðar við lifrabólgu C. M r Kristjánsson yfirlæknir, Sigurður Ólafsson sérfræðingur, Arthur Löve yfirlæknir, Ólöf Viktorsdóttir læknir.

Meistaraneimar

Epstein- Barr og cytomegaloveirur: Faraldsfræði og greining. Ásgeir E. Ásgeirsson liffr  ingur. Háskóla  lands.

Epidemiological and immunological studies of the hepatitis B surface antigen (HBsAg). Þóra B. Björnsdóttir liffr  ingur. Háskóla  lands.

Hepaciveirur    landi: Arfgerðir og áhrif   sj kd msmyndun. Barbara Stanzeit liffr  ingur Háskóla  lands.

Helstu samstarfsaðilar   rannsóknum

Karolinska Institutet, Huddinge sjukhus, Universitetssjukhuset MAS, Malmö og Smittskyddsintitutet   Stokkholm. Sóttvarnalæknir, barnadeild LSH, smitsjúkdómadeild LSH og  slensk erfðagreining.

Ritverk – vísindagreinar   ritryndum erlendum tímaritum

Björnsdóttir TB, Stanzeit B, Sallberg M, Love A, Hultgren C. Changing prevalence of hepatitis B virus genotypes in Iceland. J Med Virol 2005;77(4):481-5.

Kristjánsson S, Bj rnarson SP, Wennergren G, Palsd ttir AH, Arnadóttir T, Haraldsson A, Jonsdóttir I. Respiratory syncytial virus and other respiratory viruses during the first 3 months of life promote a local TH2-like response. J Allergy Clin Immunol 2005;116(4):805-11.

Veggspjald/ ttr ttir hérlendis var 1.

Veggspjald/ ttr ttur erlendis var 1.

Taugasj kd mafr  i

Forst  uma ur: Elías  lafsson prófessor

Helstu  herslur   rannsóknum

Almenn faraldsfr  i taugasj kd ma    landi. Arfgengar heilabl  ingar    landi. Erf agallar   taugasj kd mum.

Styrkir sem fr  asvi i  f kk    rinu 2005

V sindasj  ur LSH

Könnun   t dni neurologiskra brottfallseinkenna eftir fæðingu   fæðingadeild Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Aðalbjörn Þorsteinsson yfirlæknir, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, Hulda Steingrímsdóttir læknir,  stri ur Jóhannesdóttir læknir, Haukur Hjaltason læknir, Guðmundur Geirsson læknir.

Mynstur  ndunarhreyfinga hjá sjúklingum með nýgreint heilablóðfall. Guðbjörg Þóra Andrésdóttir sjúkraþjálfari, María Ragnarsdóttir forst  usj kraþj lfari, Elías  lafsson s rfr  ingur, Haukur Hjaltason s rfr  ingur.

Gaumstol, samhengis hrif og samvirkni hrif  fingar   sjónleit. Haukur Hjaltason s rfr  ingur,  rni Kristjánsson lektor, Styrmir S varsson.

Health and Organisation among University Physicians in four European countries The HOUPE study. Linn O. Getz tr na arl knir, Lilja Sigrún Jónsdóttir s rfr  ingur, Kristinn Tómasson yfirlæknir, Matthías Halldórsson a sto arlandl knir, Gu mundur Sigur sson heilsugæslulæknir, Jóhanna Jónasdóttir, heilsugæslulæknir, Vilhelmina Haraldsdóttir svi sstj ri, Katrín Fjeldsted heilsugæslulæknir,  skar Einarsson s rfr  ingur, Haukur Hjaltason s rfr  ingur,  l f Sigur ard ttir s rfr  ingur, Þorvaldur Ingvarsson lækningaforstjóri, Gu bj rg L. Rafnsdóttir f lagsfr  ingur, Vilhjálmur Rafnsson prófessor, Þorgerður Einarsdóttir lektor.

Rannsóknarsjóður Háskóla  lands

Rannsóknir   endurvexti sj ntaugar   gullfiski. Finnbogi Þormóðsson og Sigurjón Stefánsson.

Bachmann-Strauss Dystonia and Parkinson Foundation.

Faraldsfræði og erfðir   dystoniusj kd mum    landi. Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir og John Hardy.

Meistaraneimi

Gaumstol, samhengis hrif og samvirkniáhrif  fingar   sjónleit. Styrmir Sævarsson. Sálfræði Háskóla  lands.

Helstu samstarfsaðilar   rannsóknum

Háskóli  lands, Ranns knarstofnunin   Keldum,  slensk erfðagreining, Hjartavernd, Tryggingastofnun ríkisins. The Laboratory of Neurogenetics og NIA, Bethesda, Columbia University.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Gerður Leifsdóttir, John Benedikz, Guðjón Jóhannesson, Jón Jóhannes Jónsson, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir. Spennuvisnun (Dystrophia Myotonica): almennt yfirlit og algengi á Íslandi. Læknablaðið 2005;91(11):829-34.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Clarimon J, Asgeirsson H, Singleton A, Jakobsson F, Hjaltason H, Hardy J, Sveinbjörnsdóttir S. Torsin A haplotype predisposes to idiopathic dystonia. Ann Neurol 2005;57(5):765-7.

Forsgren L, Hauser WA, Olafsson E, Sander JW, Sillanpaa M, Tomson T. Mortality of epilepsy in developed countries: a review. Epilepsia 2005;46 Suppl 11:18-27.

Hesdorffer DC, Tian H, Anand K, Hauser WA, Ludvigsson P, Olafsson E, Kjartansson O. Socioeconomic status is a risk factor for epilepsy in Icelandic adults but not in children. Epilepsia 2005;46:1297-303.

Olafsson E, Ludvigsson P, Gudmundsson G, Hesdorffer D, Kjartansson O, Hauser WA. Incidence of unprovoked seizures and epilepsy in Iceland and assessment of the epilepsy syndrome classification: a prospective study. Lancet Neurol 2005;4(10):627-34.

Smari J, Stefansson SB. La notion wakefieldienne du trouble mental: que peut en penser le cognito-comportementaliste. Rev Francophone Clin Comportement Cogn 2005;10(3):1-6.

Thorlacius S, Stefansson SB, Olafsson S. Disability due to psychiatric disorders in Iceland. Disabil Med 2005;5(2):52-62.

Önnur ritverk

Ágúst Hilmarsson, Elías Ólafsson. Juvenile Myoclonic Epilepsy: heilkenni sem mikilvægt er að greina. Læknaneminn 2005;56:18-20.

Elías Ólafsson. Sérgreinar læknisfræðinnar. (Ritsjórnargrein) Læknablaðið 2005;91:725.

Sigurjón B. Stefánsson, Sigurður Thorlacius. Lyndisraskanir og örorka. Geðvernd 2005;34(1):41-2.

Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir. Parkinsonrannsóknir á Íslandi. Parkinson 2005;19 (3):14-5.

Bjarni Þjóðleifsson, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir. Er Don Kíkote uppvakinn á Íslandi. Læknablaðið 2005;91:865-9.

Fyrirlestrar hérlendis voru 16.

Fyrirlestrar erlendis voru 7.

Veggsþjöld/útdráttir hérlendis voru 3.

Veggsþjald/útdráttur erlendis var 1.

Öldrunarfræði

Forstöðumaður: Pálmi Jónsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsóknir í öldrunarfræðum undir formerkjum Rannsóknarstofu í öldrunarfræðum snerta margar klínískar spurningar og faraldsfræði í viðum skilningi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Minningasjóður Helgu og Sigurliða Kristjánssonar

MDS-AC verkefni og lyf. Ólafur Samuelsson.

Doktorsnemi

Guðlaug Þórsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands.

Meistararnemar

Upplýsingatækni á heilbrigðisviði. Hanna Ásgeirsdóttir. Háskóla Íslands.

Væg vitræn skerðing. Aðalheiður Ósk Sigfúsdóttir. Háskóla Íslands.

Áhrif skynþjálfunar á jafnvægi hjá öldruðum. Bergþóra Baldursdóttir. Háskóla Íslands.

Minnisskerðing sem hluti af vægri vitrænni skerðingu. Bylgja Valtýsdóttir. Háskóla Íslands.

Hegðunarvandamál í heilabilun. Ida Atladóttir, hjúkrunarfræðingur. Háskóla Íslands.

Afdrif aldraðra sjúklinga sem lögðust brátt á sjúkrahús. Sigrún Bjartmarz. Háskóla Íslands.

Önnur nemaverkefni

Comparing Cystatin C and creatinine as markers of Glomerular Filtration Rate in an Elderly Population. Rebecca Willetts. University of Birmingham School of Medicine.

Can nutrition screening sheets reliably predict biological and anthropometric markers of malnutrition in the elderly? Victoria Sullivan. University of Birmingham School of Medicine.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, InterRAI.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Ársæll Jónsson, Ingibjörg Bernhöft, Karin Bernhardsson, Pálmi V. Jónsson. Afturvirk rannsókn á heilsufarsbreytum heimilismanna á Droplaugarstöðum árin 1983-2002. Læknablaðið 2005;91(2):153-60.

Helga Hansdóttir, Sigríður Halldórsdóttir. Samtöl um dauðann: fyrirbærafræðileg rannsókn á viðhorfum aldraðra til lífs og dauða og til meðferðar við lífslok. Læknablaðið 2005;91(6):517-32.

Ólafur Samúelsson, Sigrún Bjartmarz, Anna Birna Jensdóttir, Pálmi V. Jónsson, og samstarfshópar á Norðurlöndunum. Samanburður á MDS-AC skráningu og hefðbundinni sjúkraskrá á bráðadeild á Íslandi og öðrum Norðurlöndum. Læknablaðið 2005;91(4):335-41.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Fialova D, Topinkova E, Gambassi G, Finne-Soveri H, Jonsson PV, Carpenter I, Schroll M, Onder G, Sorbye LW, Wagner C, Reissigova J, Bernabei R. Potentially inappropriate among elderly home medication use care patients in Europe. JAMA 2005;293(11):1348-58.

Fialova D, Topinkova E, Gambassi G, Finne-Soveri H, Jonsson PV, Carpenter I, Schroll M, Onder G, Sorbye LW, Wagner C, Reissigova J, Bernabei R. Uziváni léziv potenciálne nevhodných u starsích nemocných v domáci péci v Evrope. JAMA-CS 2005;13(9):519-30.

Thorsdottir I, Jonsson PV, Asgeirsdóttir AE, Hjaltadottir I, Bjornsson S, Ramel A. Fast and simple screening for nutritional status in hospitalized, elderly people. J Hum Nutr Diet 2005;18(1):53-60.

Torsdottir G, Hreidarsson S, Kristinsson J, Snaedal J, Johannesson T. Ceruloplasmin, superoxide dismutase and copper in autistic patients. Basic Clin Pharmacol Toxicol 2005;96(2):146-8.

Önnur ritverk

Hanna Lára Steinsson. Alzheimerssjúkdómur á miðjum aldri. FAAS – Félag aðstandenda Alzheimerssjúklunga. 2005.

Hanna Lára Steinsson. Alzheimer's in middle age. [Skýrsla]. 2005.
Hanna Lára Steinsson. Alzheimerssjúkdómur á miðjum aldri. [Skýrsla], 2005. RHLÖ.

Pálmi V. Jónsson. Hvað getum við lært af Vístunarmati aldraðra? [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2005;91;147-8.

Fyrirlestrar hérlendis voru 17.

Fyrirlestrar erlendis voru 7.

Veggspjald/útdrættir erlendis voru 6.

Félagsráðgjafar

Meistaraneimar

Samráð – fyrir hvern? Fyrirkomulag samskipta, viðhorf og upplifun sérfræðinga, svo og meint gagnsemi og gagnleysi. Anna Rós Jóhannesdóttir, yfirfélagsráðgjafi. Háskóla Íslands.

Fóstureyðing. Ákvörðunarferlið og upplifun ungra kvenna. Ingibjörg Ásgeirsdóttir, félagsráðgjafi. Háskóla Íslands.

Kynlíf er ekkert grín! Kynfræðsla sem mæður veita unglíngum. Sigurlaug Hauksdóttir, félagsráðgjafi. Háskóla Íslands.

Sérhannað húsnæði fyrir aldraða: löggjöf og stefnumótun. Steinunn K. Jónsdóttir, félagsráðgjafi. Háskóla Íslands.

Einangrun og einmanaleiki meðal aldraðra í heimahúsum. Steinunn K. Jónsdóttir, félagsráðgjafi. Eumag – European master program in gerontology.

Reynsla af dáleiðslumeðferð til að bæta geðræna líðan. Ólöf Unnur Sigurðardóttir. Háskóla Íslands.

Önnur ritverk

Björg Karlsdóttir. Félagsleg meðferð og stuðningur félagsráðgjafa við fólk með geðhvarfasjúkdóm. Geðvernd 2005;(1):39-40.

Hanna Lára Steinsson. Alzheimerssjúkdómur á miðjum aldri. FAAS – Félag aðstandenda Alzheimerssjúklunga. 2005.

Hanna Lára Steinsson. Alzheimer's in middle age. [Skýrsla]. 2005.

Hanna Lára Steinsson. Alzheimerssjúkdómur á miðjum aldri. [Skýrsla], 2005. RHLÖ.

Jóna Eggertsdóttir. Félagsráðgjöf á öldrunarsviði Landakoti. [Bæklingur].

Margrét Sigurðardóttir. Þegar MS verður hluti af fjölskyldunni. Megin Stoð 2005.

Vigdís Jónsdóttir, Áslaug Ólafsdóttir. En konstig vörld. Nordisk socialt arbeid 2005; (1):43–55.

Fyrirlestrar hérlendis voru 18.

Fyrirlestar erlendis var 1.

Veggspjald/útdráttur hérlendis var 1.

Veggspjald/útdráttur erlendis var 1.

Iðjupjálfar

Helstu áherslur í rannsóknum

Þróun matsaðferða og mælitækja sem mæla árangur íhlutunar fyrir skjólstæðinga með taugaeinkenni. Viðhorfskannanir á bataferli hjá geðsjúkum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Bridging the gap between body functions and occupation: Validation of a unique assessment method – Tenging taugastarfsemi við daglega iðju: Réttmæting matsaðferðar. Guðrún Árnadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskólinn á Akureyri, Heilsugæslan í Reykjavík, Hugarafli, Reykjalundur, Endurhæfingarmiðstöð iðjupjálfunar í þjónustumiðstöð Sjálfbjargarheimilisins.

Önnur ritverk

Elín Ebba Ásmundsdóttir. Góð heilsa er gulli betri. Heilsuhringurinn 2005.

Elín Ebba Ásmundsdóttir. Breyttar áherslur í geðheilbrigðisþjónustu. Morgunblaðið 2005; 16. febrúar.

Elín Ebba Ásmundsdóttir. Bætt geðheilsa er samfélagslegt átak. Morgunblaðið 2005; 8. júní.

Elín Ebba Ásmundsdóttir. Hlutverk umhverfisins í mannækt. Morgunblaðið 2005; 10. júní.

Elín Ebba Ásmundsdóttir. Aðstandendur geðsjúkra skipta máli. Morgunblaðið 2005; 13. júní.

Elín Ebba Ásmundsdóttir. Geðræktarkassinn. Morgunblaðið 2005; 10. október.

Elín Ebba Ásmundsdóttir. Gildi þess að láta gott af sér leiða. Fréttabréf umsdæmissjóra Rotary International 2005; okt.

Elín Ebba Ásmundsdóttir. Geðorðin 10. Morgunblaðið 2005; 3. desember.

Fyrirlestrar hérlendis voru 19.

Fyrirlestrar erlendis voru 4.

Lífeindafræðingar

Meistaraneini

Prevalence and causes of bleeding diathesis and menorrhagia in Icelandic teenagers. Brynja R. Guðmundsdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Scottish Meningococcus and Pneumococcus Reference Laboratory Glasgow, Scotland, Íslensk erfðagreining, Háskóli Íslands, Barnaspítali Hringins, smitsjúkdómadeild, ónæmisfræðideild LSH.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Asmundsdóttir LR, Erlendsdóttir H, Gottfredsson M. Improving survival of patients with candidaemia: Analysis of prognostic factors from a long-term, nationwide study in Iceland. Scand J Infect Dis 2005;37(2):111-20.

Einarsdóttir HM, Erlendsdóttir H, Kristinsson KG, Gottfredsson M. Nationwide study of recurrent invasive pneumococcal infections in a population with a low prevalence of human immunodeficiency virus infection. Clin Microbiol Infect 2005;11(9):744-9.

Fyrirlestrar hérlendis voru 4.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 7.

Næringarstofa

Forstöðumaður: Inga Þórsdóttir prófessor

Helstu áherslur í rannsóknum

Helstu áherslur í rannsóknum næringarstofu hafa verið á næringu og vöxt ungbarna, barna og unglinga og áhrif þessara þátta á heilsufar bæði á barnaldri og síðar á ævinni. Áhersla hefur einnig verið lögð á rannsóknir sem snúa að meðgöngu og brjóstgjöf auk rannsókna á lífvirkum efnum í fæðu svo sem íslenskri kúamjólk og fiski. Íhlutandi rannsókn á hlutverki lífvirkra efna í fiski við þyngdartap hefur skipað stóran sess í rannsóknastarfseminni á árinu 2005. Næringarstofa stundar einnig rannsóknir á næringarástandi mismunandi sjúklingahópa.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH.

Heilsufarsleg áhrif lífvirkra efna í fiski langtímaárangur íhlutandi rannsóknar. Inga Þórsdóttir prófessor.

Athugun á sambandi heilsufarsþátta meðal foreldra og 6 ára barna. María Titía Ásgeirsdóttir hjúkrunarfræðingur, Inga Þórsdóttir prófessor, Ingibjörg Gunnarsdóttir næringarfræðingur.

Evrópusambandið.

ProChildren – Evrópuverkefni.
SEAFOODplus – Evrópuverkefni.

Norfa

Prenatal and childhood growth in relation to risk of cvd.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Grænmetis og ávaxtaneysla íslenskra skólabarna.

Fjárlög 2005

Rannsókn á heilsufarsáhrifum íslenskrar kúamjólkur.

Rannís

Mataræði íslenskra ungbarna – áhrif nýrra ráðlegginga.

Umhverfisráðuneyti

Mataræði barna – útreikningur á áhættumörkum fyrir inntöku efna með mat.

Mataræði barna – útreikningur á tengslum félagslegra þátta við mataræði.

AVS rannsóknasjóður í sjávarútvegi

Forverkefni. Hönnun spurningalista um neyslu fiskis og fiskafurða.

Lífvirk efni í fiski.

Fiskur og neytendur.

Doktorsnemar

Iron status in Icelandic children and associations with nutrition, growth and development. Björn S.Gunnarsson. Háskóla Íslands.

Quality fish for consumers. Kolbrún Sveinsdóttir. Háskóla Íslands

Diet and lifestyle of women in childbearing age. Impact of cod liver oil consumption on maternal health, birth outcome and breast milk composition and associations between diet, lifestyle and weight gain in pregnancy. Anna Sigríður Ólafsdóttir. Háskóla Íslands.

Health of young families and fish consumption. Elva Gísladóttir. Háskóla Íslands.

Seafood consumption and foetal growth. Þórhallur Halldórsson. Kaupmannahafnarháskóla.

Meistararnemar

Diet and body composition of 9- and 15-year-old children in Iceland. Hafrún Eva Arnardóttir. Háskóla Íslands.

Næring ungbarna. Ása Vala Þórisdóttir. Háskóla Íslands.

Næring ungbarna. Guðrún Linda Guðmundsdóttir. Háskóla Íslands.

Næring ungbarna. Ragnheiður Guðjónsdóttir. Háskóla Íslands.

SEAFOODplus – Evrópuverkefni. Atli Arnarson. Háskóla Íslands.

SEAFOODplus – Evrópuverkefni. Bertha María Ársælsdóttir. Háskóla Íslands.

SEAFOODplus – Evrópuverkefni. Guðrún Kristín Sigurgeirsdóttir. Háskóla Íslands.

SEAFOODplus – Evrópuverkefni. Ragnheiður Ásta Guðnadóttir. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Barnalæknisfræði og kvensjúkdómafræði LSH. Háskóli Íslands, Matra, Hjartavernd, Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins, Lýðheilsustöð, Miðstöð mæðraverndar, Harvard School of Public Health, Norræna ráðherranefndin. Auk fjölmargra evrópskra og norræna stofnana.

Ritverk – bækur

Inga Þórsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir. Glycemic Index - from research to nutrition recommendations? Copenhagen: Nordic Council of Ministers; 2005.

Ritverk –bókakaflar

Inga Þórsdóttir. Mataræði barna. Hvernig mætum við aukinni tíðni offitu? Í: Björn Þorsteinsson, Margrét Björnsdóttir, Dagný Kristjánsdóttir, ritstj. Ungir Íslendingar í ljósi vísindanna. Reykjavík: Háskólaútgáfan; 2005.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Inga Þórsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir. D-vítamín í fæði ungra íslenskra barna. Læknablaðið 2005;91(7/8):581-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Gunnarsson BS, Thorsdottir I, Palsson G. Iron status in 6-y-old children: associations with growth and earlier iron status. Eur J Clin Nutr 2005;59(6):761-7.

Haraldsdóttir J, Thorsdóttir I, de Almeida MDV, Maes L, Perez-Rodrigo C, Elmadfa I, Andersen LF. Validity and reproducibility of a precoded questionnaire to assess fruit and vegetable intake in European 11-to 12-year-old schoolchildren. *Ann Nutr Metab* 2005;49(4):221-7.

Klepp KI, Perez-Rodrigo C, De Bourdeaudhuij I, Due P, Elmadfa I, Haraldsdóttir J, König J, Sjöström M, Thorsdóttir I, de Almeida MDV, Yngve A, Brug J. Promoting fruit and vegetable consumption among European schoolchildren: Rationale, conceptualization and design of the Pro Children Project. *Ann Nutr Metab* 2005;49(4):212-20.

Klepp KI, Rodrigo CP, Thorsdóttir I, Due P, Vaz De Almeida MD, Elmadfa I, Wolf A, Haraldsdóttir J, Brug J, Sjöström M, Yngve A, De Bourdeaudhuij I. Promoting and sustaining health through increased vegetable and fruit consumption among European schoolchildren: The Pro Children Project. *J Publ Health* 2005;13(2):97.

Sandvik C, De Bourdeaudhuij I, Due P, Brug J, Wind M, Bere E, Perez-Rodrigo C, Wolf A, Elmadfa I, Thorsdóttir I, de Almeida MDV, Yngve A, Klepp KI. Personal, social and environmental factors regarding fruit and vegetable intake among schoolchildren in nine European countries - The Pro Children study. *Ann Nutr Metab* 2005;49(4):255-66.

Thorsdóttir I, Gunnarsdóttir I, Kvaran MA, Gretarsson SJ. Maternal body mass index, duration of exclusive breastfeeding and children's developmental status at the age of 6 years. *Eur J Clin Nutr* 2005;59(3):426-31.

Thorsdóttir I, Jonsson PV, Asgeirsdóttir AE, Hjaltadóttir I, Björnsson S, Ramel A. Fast and simple screening for nutritional status in hospitalized, elderly people. *J Hum Nutr Diet* 2005;18(1):53-60.

Thorsdóttir I. Supplement and stimulation for stunted children. *Lancet* 2005;366(9499):1756-8.

Wolf A, Yngve A, Elmadfa I, Poortvliet E, Ehrenblad B, Perez-Rodrigo C, Thorsdóttir I, Haraldsdóttir J, Brug J, Maes L, de Almeida MDV, Krolner R, Klepp KI. Fruit and vegetable intake of mothers of 11-year-old children in nine European countries: The Pro Children cross-sectional survey. *Ann Nutr Metab* 2005;49(4):246-54.

Yngve A, Wolf A, Poortvliet E, Elmadfa I, Brug J, Ehrenblad B, Franchini B, Haraldsdóttir J, Krolner R, Maes L, Perez-Rodrigo C, Sjöström M, Thorsdóttir I, Klepp KI. Fruit and vegetable intake in a sample of 11-year-old children in 9 European countries: The Pro Children cross-sectional survey. *Ann Nutr Metab* 2005;49(4):236-45.

Önnur ritverk

Inga Þórsdóttir. Fagleg undirstaða íslenskrar mannelisstefnu. Fræðaging landbúnaðarins (Bændasamtök Íslands, Landbúnaðarháskóli Íslands, Landgræðsla ríkisins og Skógrækt ríkisins) 2005: 71-2

Fyrirlestrar hérlendis voru 6.

Fyrirlestrar erlendis voru 11.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 3.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 4.

Sálgæsla presta og djákna

Helstu áherslur í rannsóknum

Aðlögun, stuðningur og úrvinnsla sorgar hjá ekkjum á Íslandi. Sorg aldraðra.

Doktorsnemi

Ekkjar á Íslandi 1999 til 2001. Bragi Skúlason prestur. Háskóla Íslands.

Talmeinafræðingar

Sigríður Magnúsdóttir yfirtalmeinafræðingur

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Styrkur frá spítalanum til að láta gefa út prófið Setningafræðipróf: skilningur á málfræðilega flóknum setningum.

Doktorsnemi

The effect of time interval judgment on identifying and measuring stuttering in preschool stuttering children. Jóhanna Einarsdóttir. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands.

Ritverk –bókakaflar

Sigríður Magnúsdóttir. Málstol, málfræðistól og setningafræði. Í: Íslensk tunga. Setningar : handbók um setningafræði. Höskuldur Þráinsson [Ritstjóri]. Reykjavík. Almenna bókafélagið. 2005.

Önnur ritverk

Sigríður Magnúsdóttir. Setningafræðipróf – skilningur á málfræðilega flóknum setningum. Reykjavík: Landspítali-háskólasjúkrahús. 2005.

Fyrirlestrar hérlendis voru 2.

Barnahjúkrun

Forstöðumaður: Guðrún Kristjánsdóttir prófessor
Hjúkrun smá- og forskólabarna: Helga Lára Helgadóttir lektor
Hjúkrun skólabarna, unglunga og ungmenna: Guðrún Kristjánsdóttir
Sviðstjóri hjúkrunar: Anna Ólafía Sigurðardóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Haldið var áfram að vinna að þróun aðferða til greiningar hjúkrunarþarfa, ánægju skjólstaðinga barnahjúkrunar og þróun nýrra meðferðaleiða. Rannsóknir til að meta og meðhöndla verki hjá börnum voru sérstaklega í forgrunni og munu verða næstu árin. Í undirbúningi er rannsókn til að meta árangur og gagnsemi kæliúða til að lina sársauka hjá börnum á bráðamóttöku. Áfram var unnið að greiningu og meðferð svefntruflana hjá ungum börnum og rannsóknir á þeim. Langtíma rannsóknir á þörfum og aðlögun foreldra nýfæddra og veikra barna miðar vel áfram og í gangi er rannsókn sem metur árangur við veittan stuðning og leiðsögn til foreldra við útskrift og heimkomu nýbura á vökudeild.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Líðan foreldra, svefn og næring barna eftir útskrift af vökudeild. Arna Skúladóttir sérfræðingur, Rakel Björg Jónsdóttir verkefnisstjóri, Sólveig Kristjánsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Að verða foreldri: Langtíma samburður á foreldrum heilbrigðra nýbura og foreldrum barna af vökudeild. Guðrún Kristjánsdóttir prófessor, Margrét B. Eypórsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Rannsókn á ánægju foreldra á barnadeildum. Helga Bragadóttir sviðsstjóri, Anna Ólafía Sigurðardóttir sviðsstjóri, Auður Ragnarsdóttir deildarstjóri, Herdís Gunnarsdóttir deildarstjóri, Ragnheiður Sigurðardóttir deildarstjóri.

Rannsókn á tölvutengdum stuðningshópi foreldra barna með krabbamein. Helga Bragadóttir sviðsstjóri.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Líðan foreldra, svefn og næring barna eftir útskrift af vökudeild. Arna Skúladóttir sérfræðingur, Rakel Björg Jónsdóttir verkefnisstjóri, Sólveig Kristjánsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Hvers vegna ákveða foreldrar barna sem hafa greinst með krabbamein að taka þátt eða að taka ekki þátt í tölvutengdum stuðningshópi? Helga Bragadóttir sviðsstjóri.

Sjóður Kristínar Björnsdóttur í vörslu Krabbameinsfélags Íslands

Áhrif fræðslu- og stuðningsmeðferðar á aðlögun foreldra sem eiga barn eða unglíng með krabbamein. Anna Ólafía Sigurðardóttir sviðsstjóri, Erla Kolbrún Svavarsdóttir dósent, Sigrún Þóroddsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Doktorsnemi

Bjargráð íslenskra og kanadískra barna við verkjum og Sársaukameðferð á bráðamóttöku barna: kæliúði við nálarstungur. Ólöf Kristjánsdóttir hjúkrunarfræðingur. Dalhousie University, Halifax, Kanada.

Meistararnemi

Aðlögun foreldra að langvinnnum veikindum unglíngs. Elísabet Konráðsdóttir hjúkrunarfræðingur. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar

Háskóli Íslands.

Ritverk –bókakafar

Anna Ólafía Sigurðardóttir, Erla Kolbrún Svavarsdóttir (2005). Nýjar áherslur í fræðslu til fjölskyldna barna með krabbamein: Hafa þær áhrif á líðan foreldra? Í: Ungir Íslendingar í ljósi vísindanna. Reykjavík: Háskólaútgáfan. Bls.295-304.

Guðrún Kristjánsdóttir, Jóhanna Ólafsdóttir, Gíslína Erna Valentínusdóttir og Margrét Eypórsdóttir (2005). Fjölskyldur barna með Downs-heilkenni. Í: Ungir Íslendingar í ljósi vísindanna. Reykjavík: Háskólaútgáfan. Bls. 153-9.

Guðrún Kristjánsdóttir, Helga Bragadóttir, Herdís Gunnarsdóttir (2005). Hverjar eru mikilvægustu þarfir foreldra á barnadeildum? Í: Ungir Íslendingar í ljósi vísindanna. Reykjavík: Háskólaútgáfan. Bls.143-52.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Ólöf Kristjánsdóttir, Anna Ólafía Sigurðardóttir. Nýjung í sársaukameðferð: notkun kæliúða við nálarstungur. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2005,81(1):6-13.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Jonsdóttir RB, Kristjansdóttir G. The sensitivity of the premature infant pain profile - PIPP to measure pain in hospitalized neonates. J Eval Clin Pract. 2005;11(6):598-605.

Skuladóttir A, Thome M, Ramel A. Improving day and night sleep problems in infants by changing day time sleep rhythm: a single group before and after study. Int J Nurs Stud 2005;42(8):843-50.

Svavarsdóttir EK, Sigurdardóttir A. The feasibility of offering a family level intervention to parents of children with cancer. Scand J Caring Sci 2005;19(4):368-72.

Thome M, Skuladóttir A. Changes in sleep problems, parents distress and impact of sleep problems from infancy to preschool age for referred and unreferred children. Scand J Caring Sci 2005;19(2):86-94.

Thome M, Skuladóttir A. Evaluating a family-centred intervention for infant sleep problems. J Adv Nurs 2005;50(1):5-11.

Önnur ritverk

Arna Skúladóttir, Auður Ragnarsdóttir, Elisabet Konráðsdóttir. Erum við föst í viðjum vanans – getum við veitt betri fjölskylduhjúkrun? Tímarit hjúkrunarfræðinga 2005; 81(4):22-7.

Ólöf Kristjánsdóttir, Rake B. Jónsdóttir. Skrif Íslendinga um verki og verkjameðferð á árunum 1980 – 2003. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2005;81(2):42-3.

Fyrirlestrar hérlendis voru 8.

Fyrirlestrar erlendis voru 4.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 3.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 3.

Endurhæfingarhjúkrun

Pórdís Ingólfssdóttir sviðsstjóri

Helstu áherslur í rannsóknnum

Áherslan í rannsóknnum er að athuga hvernig sjúklingurinn og aðstandendum hans tekst að aðlagast nýjum og breyttum aðstæðum. Fyrst og fremst er verið að skoða sjúklinga sem fengið hafa heilablóðfall. Næringarástand og lífsgæði sjúklinga sem fengið hafa heilablóðfall. Að skoða gæði þeirra þjónustu sem verið er að veita þeim sjúklingum sem liggja á legudeildum endurhæfingarsviðs.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Árangur notkunar klínískra hjúkrunarnæringarleiðbeininga á næringarástand og lífsgæði sjúklinga með heilablóðfall. Þóra B. Hafsteinsdóttir hjúkrunarfræðingur, Dórothea Bergs, Katrín Björgvinsdóttir, Svanhildur Sigurjónsdóttir, Marianne Klinke, Jónína Hafliðadóttir deildarstjóri, Guðlaug R. Guðjónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Ingibjörg Kolbeinsdóttir deildarstjóri.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Háskóli Íslands, Háskólinn í Utrecht í Hollandi.

Fyrirlestrar hérlendis voru 2.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 4.

Veggspjald/útdrættur erlendis var 1.

Fæðingarhjálp

Forstöðumaður: Ólöf Ásta Ólafsdóttir lektor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Lágsæt og fyrrsæt fylgja við 19 vikna meðgöngulengd. Afdrif þungana. Ragnheiður Oddný Árnadóttir deildarlæknir, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, María Hreinsdóttir deildarstjóri.

Gæðastyrkur Heilbrigðisráðuneytis

Fæðingarskráning. Margrét I. Hallgrímsson sviðsstjóri, Gróa Margrét Jónsdóttir gæðastjóri, Hildur Harðardóttir yfirlæknir, Lilja Þorsteinsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Háskóli Íslands.

Geðhjúkrun

Forstöðumaður: Jóhanna Bernharðsdóttir lektor

Barna- og unglíngageðhjúkrun: Páll Biering lektor

Geðhjúkrunarráðgjöf og handleiðsla: Björg Guðmundsdóttir lektor

Geðheilbrigði kvenna og sérstakra áhættuhópa: Jóhanna Bernharðsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknnum

Klínísk viðfangsefni hjúkrunar í því augnamiði að auka gæði þjónustu við einstaklinga með geðræn vandamál og fjölskyldur þeirra.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Rannsókn á samspili áhættuþátta sjálfsviga og sjálfsvígstilrauna á Íslandi. Sigurður Páll Pálsson sérfræðingur, Eydís Sveinbjarnardóttir sviðsstjóri, Jón Friðrik Sigurðsson forstöðusálfræðingur, Pétur Tyrfingsson sálfræðingur, Óttar Guðmundsson sérfræðingur, Halldóra Ólafsdóttir yfirlæknir.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Gátir á bráðamóttökudeildum geðsviðs LSH. Guðrún Úlfhildur Grímsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Heilsugæslan í Reykjavík, Greiningar og ráðgfafarstöð ríkisins, Landlæknisembættið, Reykjalundur, Rauði kross Íslands og Geðhjálp.

Önnur ritverk

Jón Snorrason. Hjúkrun sjúklinga í oflætisástandi. Geðvernd 2005;34(1):25-8.

Fyrirlestrar hérlendis voru 2.

Gæðastjórnun

Forsvarsmaður: Laura Scheving Thorsteinsson

Helstu áherslur í rannsóknum

Öryggisbragur á sjúkrahúsum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Öryggismenning hjúkrunarfræðinga sem starfa á skurð- og svæfingardeildum LSH. Áslaug Sigríður Svavarsdóttir skurðhjúkrunarfræðingur, Laura Sch. Thorsteinsson þróunarráðgjafi hjúkrunar, Helga Kristín Einarsdóttir sviðsstjóri.

Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga

Öryggismenning hjúkrunarfræðinga sem starfa á skurð- og svæfingardeildum LSH. Áslaug Sigríður Svavarsdóttir skurðhjúkrunarfræðingur, Laura Sch. Thorsteinsson þróunarráðgjafi hjúkrunar

Fyrirlestrar hérlendis voru 4

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 2

Hjúkrun aðgerðasjúklinga

Forstöðumaður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Kyngervi og heilbrigði: Herdís Sveinsdóttir

Hjúkrun sjúklinga með sár: Ásta Thoroddsen dósent

Hjúkrun sjúklinga með bráða verk: Anna Gyða Gunnlaugsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Í rannsóknum er lögð áhersla á að skilja líkamlegar, andlegar, félagslegar og menningarlegar þarfir og samspil þeirra við heilsufarsvanda hins sjúka einstaklings og fjölskyldu hans. Jafnframt miða áherslur í rannsóknum að því að þróa hjúkrunarmedferðir er snúa að heilsufarsvandinum. Sértek viðfangsefni eru m.a. lífsgæði, óvissa, kvíði, ótti, fræðsla, særanleiki, verkir, sár- og sáramedferð, ógleði, uppköst, sértækt líkamsmat og sértækar hjúkrunarmedferðir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Breyting á heilsutengdum lífsgæðum við liðskiptaaðgerð. Elín J.G. Hafsteinsdóttir sviðsstjóri, Halldór Jónsson yfirlæknir, Berit Þórhallsdóttir hjúkrunarfræðingur, Jóna Sigrún Hjartardóttir hjúkrunarfræðingur, Theodóra Hauksdóttir hjúkrunarfræðingur, Ingibjörg Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Jónína Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Marta Sigurgeirsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Tilfinningaleg liðan og lífsgæði sjúklinga með ristil- og endaparmskrabbamein eftir skurðagerð. Herdís Sveinsdóttir dósent, Þórdís K. Þorsteinsdóttir hjúkrunarfræðingur, Hjördís Hjörvarsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Gæðastyrkir Heilbrigðisráðuneytis

Könnun á öryggi og hagkvæmni notkunar sjúklinga á eigin lyfjum á tveimur deildum á Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Rannveig Einarsdóttir yfirlyfjafræðingur, Þórunn K. Guðmundsdóttir lyfjafræðingur, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir lyfjafræðingur, Elín María Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Guðrún Friðjónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Sigurður G. Þorsteinson yfirlæknir, Páll Helgi Möller yfirlæknir, Valgerður Sigurðardóttir yfirlæknir.

Biðtími eftir hjartaskurðaðgerð nýttur á uppbyggilegan hátt: Þróun verklagsreglu til að undirbúa skjólstaðinga sem best fyrir opna hjartaskurðaðgerð. Kolbrún Gísladóttir aðstoðardeildarstjóri, Brynja Ingadóttir deildarstjóri.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Öryggismenning hjúkrunarfræðinga sem starfa á skurð- og svæfingardeildum LSH. Áslaug Sigríður Svavarsdóttir.

Lífsgæði fólks sem greinst hefur með yfirborðslægt krabbamein í þvagblöðru. Hrafnhildur Baldursdóttir.

Rannsóknar- og vísindasjóður hjúkrunarfræðinga

Lífsgæði fólks sem greinst hefur með yfirborðslægt krabbamein í þvagblöðru. Hrafnhildur Baldursdóttir.

Minningarsjóður Hans Adolfs Hjartarsonar

Á að fylgja og/eða fylgja ekki meðferðarfyrirmælum við sykursýki og afleiðingar þess fyrir samband sjúklinga og heilbrigðisstarfsfólks. Fyrirbærafraeðileg rannsókn. Brynja Ingadóttir.

Minningarsjóður Kristínar Thoroddsen

Á að fylgja og/eða fylgja ekki meðferðarfyrirmælum við sykursýki og afleiðingar þess fyrir samband sjúklinga og heilbrigðisstarfsfólks: Fyrirbærafraeðileg rannsókn. Brynja Ingadóttir.

Meistaraneimar

Á að fylgja og/eða fylgja ekki meðferðarfyrirmælum við sykursýki og afleiðingar þess fyrir samband sjúklinga og heilbrigðisstarfsfólks. Fyrirbærafraeðileg rannsókn. Brynja Ingadóttir. The Royal College of Nursing Institute London.

Hvað þarf til, til þess að Landspítali háskólasjúkrahús verði óskavinnustaður hjúkrunarfræðinga? Cecilie Björg Björgvinsdóttir. Háskólanum í Reykjavík.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands og Vinnueftirlitið.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Herdís Sveinsdóttir. Tekist á við tíðahvörf: um liðan og afstöðu 47-53 ára kvenna til tíðahvarfa og notkunar tíðahvarfahormóna. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2005;81(4):6-17.

Önnur ritverk

Sveinsdóttir H, Rahmsfeld A. Vulnerability [editorial]. Scand J Caring Sci 2005;19:85.

Fyrirlestrar hérlendis voru 10.
Fyrirlestrar erlendis voru 2
Veggspjald/ ttr ttur hérlendis var 1.

Hjúkrun langveikra fullorðinna

Forst duma ur: Helga Jónsdóttir prófessor
Viðbótarmeðferð i hjúkrun: P ra Jenný Gunnarsdóttir lektor
Hjúkrun fólks með lungnasjúkdóma: Helga Jónsdóttir

Helstu áherslur i rannsóknum

Unnið er að því að koma að f t ranns knarteymi hj krunarfr e inga að fr e asvi inu. Sameiginlegt viðfangsefni snýr að sj klingafr e slu. Unnið er að mati að stöðunni og i framhaldinu verður sett að f t sameiginlegt rannsóknaverkefni sem tengist fr e igreinum að sviðinu. Áherslur i rannsóknum að öðru leyti eru margar og má þar nefna næringu, v kvainnt ku og kyngingar r  ugleikar fólks með heilablóðfall og stu ningsme fer ir fyrir fólk með hjartabilun, nýgreinda krans e astiflu, fólk sem reykir og fólk með langvinna lungnateppu.

Styrkir sem fr e asvi i  fékk að árinu 2005

Vísindasjóður LSH

A  fylgja og/eða fylgja ekki meðferðarfyrirmælum við sykursýki og afleiðingar þess fyrir samband sjúklinga og heilbrigðisstarfsfólk. Brynja Ingadóttir deildarstjóri, Sigríður Halldórsdóttir prófessor.

Rannsókn að þekkingu og viðhorfi hj krunarfr e inga til úthlutunar verkefna. Bylgja K rnedst d hj krunarfr e ingur, Helga Bragadóttir sviðsstjóri.

Breyting að heilsutengdum lifsg e um við liðskiptaaðgerð. Elín J.G. Hafsteinsdóttir sviðsstjóri, Halldór Jónsson yfirlæknir, Berit P rhallsd ttir hj krunarfr e ingur, Jóna Sigrún Hjartardóttir hj krunarfr e ingur, Theodóra Hauksdóttir hj krunarfr e ingur, Ingibjörg Jónsdóttir hj krunarfr e ingur, Jónína Sigurðardóttir hj krunarfr e ingur, Marta Sigurgeirsdóttir hj krunarfr e ingur.

Innihald og árangur reykleysisme fer ar fyrir hjarta-, lungna- og sykurs kissj klinga. Helga Jónsdóttir prófessor, Guðrún Halldórsdóttir hj krunarfr e ingur, Rósa Jónsdóttir hj krunarfr e ingur.

Árangur notkunar kl niskra hj krunarn ringarlei beininga að n ringarastand og lifsg e i sjúklinga með heilablóðfall. P ra B. Hafsteinsdóttir hj krunarfr e ingur, Jónína Hafliðadóttir deildarstjóri, Guðlaug R. Guðjónsdóttir hj krunarfr e ingur, Ingibjörg Kolbeinsdóttir deildarstjóri.

B-hluti vísindasjóðs Félags islenskra hj krunarfr e inga

Rannsókn að þekkingu og viðhorfi hj krunarfr e inga til úthlutunar verkefna. Bylgja K rnedst d.

Innihald og árangur reykleysisme fer ar fyrir hjarta-, lungna- og sykurs kissj klinga. Rósa Jónsdóttir.

Minningarsjóður Hans Adolfs Hjartarsonar

Rannsókn að þekkingu og viðhorfi hj krunarfr e inga til úthlutunar verkefna. Bylgja K rnedst d.

Minningarsjóður Kristínar Thoroddsen

Rannsókn að þekkingu og viðhorfi hj krunarfr e inga til úthlutunar verkefna. Bylgja K rnedst d.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Stu ningsme fer  fyrir fólk með langtengna lungateppu og fjölskyldur þeirra – Hvað skiptir sjúklinga og fjölskyldur m li? Helga Jónsdóttir.

Meistaraneimar

Úthlutun verkefna meðal hj krunarfr e inga að br  adeildum LSH. Bylgja K rnedst d. Háskóla Íslands.

The silent and invisible caregivers. Katrín Björgvinsdóttir. Háskólanum að Akureyri i samvinnu við Royal College of Nursing, Manchester England.

Reynsla kvenna me  langvinnan lungnateppusj kd m af m rgum misheppnu um reykbindindistilaunum. R sa Jónsdóttir. Háskóla  slands.

Helstu samstarfsa ilar i rannsóknum

Rudolf Magnus Institution of Neuroscience, University Medical Center Utrecht og Faculty Chair for People with Chronic Illness, University of Professional Sciences, Utrecht, Hollandi. Rannsóknastofnun i hj krunarfr e i Háskóla  slands.

Ritverk – vísindagreinar i ritr ndum erlendum tímaritum

Boter H, Hafsteinsdóttir TB, Lensink M. [Nursing Reseach in Nursing Practice]. Verpleegkundig onderzoek in de praktijk. Tijdschrift voor Verpleegkundigen en ziekteverzorgenden (TvZ) 2005;115(7/8):48-51.

Hafsteinsdottir TB, Algra A, Kappelle LJ, Grypdonck MH. Neurodevelopmental treatment after stroke: a comparative study. J Neurol Neurosurg Psychiatry 2005;76(6):788-92.

Hafsteinsdóttir TB, van Meeteren NLU, Grypdonck MHF. Is neurodevelopmental treatment used by physiotherapists? Adv Physiother 2005;7:176-82.

Fyrirlestrar hérlendis voru 10 þar af 1 boðsfyrirlestur.

Fyrirlestrar erlendis voru 12 þar af 4 boðsfyrirlestrar.

Veggspjald/ ttr ttur hérlendis var 1.

Hjúkrunarstjórnun

Forsvarsmaður: Birna G. Flygenring lektor
Stjórnun þekkingar og mannauðs: Birna G. Flygenring
Forystuhlutverk í hjúkrun: Helga Bragadóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Líðan og hegðun starfsmanna innan skipulagsheildarinnar, þar með talið streitu, starfsánægju og starfsmannaveltu. Einnig hefur verið könnuð ánægja sjúklinga með þjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Rannsókn á þekkingu og viðhorfi hjúkrunarfræðinga til úthlutunar verkefna. Bylgja Kærnested.

Meistararnemi

Rannsókn á þekkingu og viðhorfi hjúkrunarfræðinga til úthlutunar verkefna. Bylgja Kærnested. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands

Fyrirlestrar hérlendis voru 2

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 2

Veggspjald/útdráttur erlendis var 1.

Krabbameins- hjúkrunarfræði

Forstöðumaður: Sigríður Gunnarsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Síðastliðið ár hefur fyrst og fremst verið lögð áhersla á að skoða verki og verkjameðferð, lífsgæði og sálfélagslega vanlíðan hjá sjúklingum með krabbamein. Unnið hefur verið að uppbyggingu á þverfaglegum rannsóknarteymum auk þess sem unnið hefur verið að því að styrkja samstarf við erlenda rannsakendur. Auk þess að vinna að vísindarannsóknum er unnið að því að auka notkun á vísindalegri þekkingu í klínisku starfi, m.a. með notkun klínískra leiðbeininga og annarrar gagnreyndrar þekkingar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Evrópsk rannsókn á lyfjaerfðafræði ópíóíða. Valgerður Sigurðardóttir yfirlæknir, Sigríður Gunnarsdóttir, Pál Klepstad MD, Stein Kaasa MD, Ola Dale, MD, Frank Skorpen, Nathan Cherný MD, Geoffrey Hanks, MD o.fl.

Lífsgæði, líðan og endurhæfingaparfarir einstaklinga sem fá lyfjameðferð við krabbameini, langtímarannsókn. Þórunn Sævarsdóttir hjúkrunarfræðingur, Sigríður Gunnarsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Gæðastyrkir Heilbrigðisráðuneytis

Könnun á öryggi og hagkvæmni notkunar sjúklinga á eigin lyfjum á tveimur deildum á Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Rannveig Einarsdóttir yfirlyfjafræðingur, Þórunn K. Guðmundsdóttir lyfjafræðingur, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir lyfjafræðingur, Elín María Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Guðrún Friðjónsdóttir hjúkrunarfræðingur, Sigurður G. Þorsteinsson yfirlæknir, Páll Helgi Möller yfirlæknir, Valgerður Sigurðardóttir yfirlæknir.

Ferli frumuhemjandi lyfja á Landspítala- háskólasjúkrahúsi við Hringbraut. Guðbjörg Guðmundsdóttir sérfræðingur, Þórunn Benediktsson lyfjafræðingur, Þórunn K. Guðmundsdóttir lyfjafræðingur.

Efling fjölskylduhjúkrunar á lyflækningasviði II Landspítalaháskólasjúkrahúsi. Guðbjörg Guðmundsdóttir sérfræðingur, Nanna Friðriksdóttir, Arndís Jónsdóttir, Sigrún F. Magnúsdóttir, Þórunn Sævarsdóttir, Svandís Íris Hálfánardóttir hjúkrunarfræðingar.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Lífsgæði, líðan og endurhæfingaparfarir einstaklinga sem fá lyfjameðferð við krabbameini, langtímarannsókn. Þórunn Sævarsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Styrkur úr Minningarsjóði Bergþóru Magnúsdóttur og Jakobs J. Bjarnasonar

Evrópsk rannsókn á lyfjaerfðafræði ópíóíða. Valgerður Sigurðardóttir, Sigríður Gunnarsdóttir.

Meistararnemi

Lífsæði, líðan og endurhæfingarþarfir einstaklinga sem fá lyfjameðferð við krabbameini, langtímarannsókn. Þórunn Sævarsdóttir hjúkrunarfræðingur. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Háskólinn á Akureyri, Medicine by Cancer Patients in Europe, Norwegian University of Science and Technology.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gunnarsdóttir S, Serlin RC, Ward S. Patient-related barriers to pain management: The Icelandic Barriers Questionnaire II. J Pain Symptom Manage 2005;29(3):273-285.

Molassiotis A, Fernandez-Ortega P, Pud D, Ozden G, Scott JA, Panteli V, Margulies A, Browall M, Magri M, Selvekerova S, Madsen E, Milovics L, Bruyns I, Gudmundsdóttir G, Hummerston S, Ahmad AM, Platin N, Kearney N, Patiraki E. Use of complementary and alternative medicine in cancer patients: a European survey. Ann Oncol 2005;16(4):655-63.

Molassiotis A, Fernandez-Ortega P, Pud D, Ozden G, Platin N, Hummerston S, Scott JA, Panteli V, Gudmundsdóttir G, Selvekerova S, Patiraki E, Kearney N. Complementary and alternative medicine use in colorectal cancer patients in seven European countries. Complement Ther Med 2005;13(4):251-7.

Molassiotis A, Margulies A, Fernandez-Ortega P, Pud D, Panteli V, Bruyns I, Scott JA, Gudmundsdóttir G, Browall M, Madsen E, Ozden G, Magri M, Selvekerova S, Platin N, Kearney N, Patiraki E. Complementary and alternative medicine use in patients with haematological malignancies in Europe. Complement Ther Clin Pract 2005;11(2):105-10.

Fyrirlestrar hérlendis voru 2.

Fyrirlestrar erlendis voru 2

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 2

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 2.

Kynheilbrigði

Forstöðumaður: Sóley S. Bender dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Rannsókn á ráðgjöf fyrir konur sem farið hafa í fóstureyðingu. Könnun á persónuleika og viðhorfum til kynlífs. Viðhorf unglinga til kynhegðunar og kynheilbrigðisþjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Könnun á persónuleika og viðhorfum til kynlífs.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

David P. Schmitt PhD, Associate Professor of Psychology, Department of Psychology Bradley University, Bandaríkjunum.

Ritverk –bókakaffar

Sóley S. Bender. Þunganir unglingsstúlkna: Hugmyndafræðilegt skýringarlíkan. Í: Ungir Íslendingar í ljósi vísindanna. Reykjavík: Umboðsmaður barna og Háskóli Íslands. 2005.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bender SS, Kosunen E. Teenage contraceptive use in Iceland: a gender perspective. Publ Health Nurs 2005;22(1):17-26.

Önnur ritverk

Sóley S Bender. Adolescent pregnancy [Doktorsritgerð]. Reykjavík: Háskóli Íslands. 2005.

Fyrirlestrar hérlendis voru 7.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 3.

Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun

Helga Kristín Einarsdóttir sviðsstjóri

Helstu áherslur í rannsóknum

Gæði þjónustu á gjörgæsludeild frá sjónarhóli aðstandenda, gæði verkjameðferðar, hjúkrun sjúklinga í skurðaðgerðum, notkun hjúkrunarmeðferða á skurðstofum, öryggi sjúklinga og öryggismenning á skurð- og svæfingadeildum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Öryggismenning hjúkrunarfræðinga sem starfa á skurð- og svæfingadeildum LSH. Áslaug Sigríður Svavarsdóttir skurðhjúkrunarfræðingur, Laura Sch. Thorsteinsson þróunarráðgjafi hjúkrunar, Helga Kristín Einarsdóttir sviðsstjóri.

Gæði þjónustu frá sjónarhóli aðstandenda sjúklinga á gjörgæsludeildum. Margrét Ásgeirsdóttir aðstoðardeildarstjóri, Ólöf S. Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Auðna Ágústsdóttir verkefnisstjóri.

Gæðastyrkur Heilbrigðisráðuneytis

Gæði þjónustu frá sjónarhóli aðstandenda sjúklinga á gjörgæsludeildum Landspítala- háskólasjúkrahúss í Fossvogi og við Hringbraut. Margrét Ásgeirsdóttir, Ólöf S. Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur og hjúkrunarfræðingar á gjörgæsludeild við Hringbraut.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Öryggismenning hjúkrunarfræðinga sem starfa á skurð- og svæfingadeildum LSH. Áslaug S. Svavarsdóttir.

Gæði þjónustu frá sjónarhóli aðstandenda sjúklinga á gjörgæsludeildum LSH. Margrét Ásgeirsdóttir.

Meistaraneimar

Hjúkrun og öryggi sjúklinga á skurðstofum. Herdís Alfreðsdóttir deildarstjóri. Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands.

Veikindafjarvistir á SGS-sviði. Bryndís Þorvaldardóttir aðstoðardeildarstjóri. Mannauðsstjórnun við Háskóla Íslands.

Áhættuhegðun og viðhorf til kynlífs hjá ungu fólki. Friðrikka Guðmundsdóttir skurðhjúkrunarfræðingur. Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands

Lífsgæði kvenna með beinþynningu. Kolbrún Albertsdóttir svæfingahjúkrunarfræðingur. Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands.

Verkir og verkjameðferð skurðsjúklinga á LSH. Laura Borg Ásmundsdóttir aðstoðardeildarstjóri. Hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands

Starfsmannasamtöl. Svanhildur Jónsdóttir aðstoðardeildastjóri. Mannauðsstjórnun Háskóla Íslands.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Sigurbergur Kárason, Runólfur Jóhannsson, Kristín Gunnarsdóttir, Páll Ásmundsson, Kristinn Sigvaldason. Líffæragjafir á Íslandi 1992-2002. Læknablaðið 2005;91(5):417-22.

Þorsteinn Jónsson, Ásdís Guðmundsdóttir. Viðhorf og notkun hjúkrunarfræðinga á Trendelenburg-legustellingunni: netkönnun. Tímarit hjúkrunarfræðinga 2005;81(2):6-12.

Fyrirlestrar hérlendis voru 9.

Fyrirlestur erlendis var 1.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 2

Veggspjald/útdráttur erlendis var 1.

Upplýsingatækni í hjúkrun

Forstöðumaður: Ásta St. Thoroddsen dósent
Framsetning þekkingar: Ásta Thoroddsen
Uppgötvun þekkingar: Connie Delaney prófessor/Brynja Örlygsdóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Notkun flokkunarkerfa í hjúkrun, hjúkrunarskráning og árangursmælingar í heilbrigðisþjónustu.

Doktorsnemi

Hjúkrunarskráning sem grunnur klínískrar ákvarðanatöku. Ásta Thoroddsen hjúkrunarfræðingur. Háskólanum í Örebro, Svíþjóð.

Meistararnemi

Einstaklingurinn og upplýsingasamfélagið. Aðgengi að eigin heilsufarsupplýsingum og þjónusta Tryggingastofnunar ríkisins á Netinu. Gyða Halldórsdóttir. Hjúkrunardeild, Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Tryggingastofnun ríkisins, Sjúkrahúsið á Akranesi, Fjórðungssjúkrahúsið á Akureyri. University of Iowa, Iowa, University of Minnesota, Bandaríkjunum.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Thoroddsen A. Applicability of the Nursing Interventions Classification to describe nursing. *Scand J Caring Sci* 2005;19(2):128-39.

Önnur ritverk

Johannesdóttir J, Delaney C, Thoroddsen A. (2005). Acute care nursing assessments and relationship to nursing outcomes. Í: N. Oud, W. Sermeus, og M. Ehnfors (eds.). ACENDIO 2005, Proceedings of the 5th European Conference of ACENDIO in Bled, Slovenia. Bern: Verlag Hans Huber. Bls. 258-61.

Thoroddsen A, Bragadóttir G, Thorsteinsson LS, Thorsteinsdóttir L. (2005). Putting policy into action – using standardized languages in clinical practice: pre and post test. Í: N. Oud, W. Sermeus, og M. Ehnfors. ACENDIO 2005, Proceedings of the 5th biennial European Conference of ACENDIO in Bled, Slovenia. Bern: Verlag Hans Huber. Bls. 311-7.

Fyrirlestrar hérlendis voru 4.

Fyrirlestrar erlendis voru 2.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 2.

Öldrunarhjúkrun

Forstöðumaður: Ingibjörg Hjaltadóttir lektor

Helstu áherslur í rannsóknum

Greining á liðan og næringu aldraðra. Líknammeðferð.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu 2005

Vísindsjóður LSH

Breytt mönnun á öldrunarlækningadeild fyrir heilabílaða: Áhrif á gæði hjúkrunarþjónustu og starfsánægju. Ingibjörg Hjaltadóttir sviðsstjóri, Hlíf Guðmundsdóttir verkefnastjóri, Sigrún Bjartmarz verkefnastjóri.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Ráf meðal aldraðra á hjúkrunarheimilum. Ída Atladóttir.

Styrkur frá Öldrunarráði Íslands

Ráf meðal aldraðra á hjúkrunarheimilum. Ída Atladóttir.

Meistararnemi

Ráf meðal aldraðra á hjúkrunarheimilum. Ída Atladóttir. Hjúkrunardeild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Næringarstofa LSH, Háskóli Íslands, Rannsóknastofa Háskóla Íslands.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ólafur Samúelsson, Sigrún Bjartmarz, Anna Birna Jensdóttir, Pálmi V. Jónsson, og samstarfshópar á Norðurlöndunum. Samanburður á MDS-AC skráningu og hefðbundinni sjúkraskrá á bráðadeild á Íslandi og öðrum Norðurlöndum. *Læknablaðið* 2005;91(4):335-41.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Thorsdóttir I, Jonsson PV, Asgeirsdóttir AE, Hjaltadóttir I, Björnsson S, Ramel A. Fast and simple screening for nutritional status in hospitalized, elderly people. *J Hum Nutr Diet* 2005;18(1):53-60.

Fyrirlestrar hérlendis voru 14.

Veggspjald/útdrættur hérlendis var 1.

Veggspjald/útdrættur erlendis var 1.

Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga

Framkvæmdastjóri: Anna Lilja Gunnarsdóttir

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Hversu stóran hluta innlagna á lyflækningasviðum LSH má rekja til aukaverkana lyfja. Sigurður B. Þorsteinsson yfirlæknir, Hjalti Guðmundsson deildarlæknir, Guðmundur I. Bergþórsson hagfræðingur.

Gæðastyrkur Heilbrigðisráðuneytis

Rafræn fræðsla um rétta kóðun sjúkdómsgreininga og aðgerða/meðferða fyrir lækna og læknaritara á Landspítala-háskólasjúkrahúsi. Helga Hrefna Bjarnadóttir verkefnastjóri, Guðrún Björg Sigurbjörnsdóttir sviðsstjóri.

Meistararnemi

Guðmundur I. Bergþórsson hagfræðingur. Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, Heilbrigðisráðuneyti, Fjármálaráðuneyti, Landlæknisembættið, Hagstofa Íslands, Fjórðungssjúkrahúsið Akureyri auk samstarfsaðila á LSH. Nord DRG Centrum, Uppsali Svíþjóð, CPK Centrum Stokkhólmi Svíþjóð.

Fyrirlestrar hérlendis voru 4.

Fyrirlestrar erlendis voru 2.

Veggspjöld/útdrættir erlendis voru 2.

Skrifstofa forstjóra

Forstjóri: Magnús Pétursson

Skrifstofa starfsmannamála: Erna Einarsdóttir sviðstjóri

Deild gæðamála og innri endurskoðunar: Magna Birnir forstöðumaður

Helstu áherslur í rannsóknum

Öryggisbragur á sjúkrahúsum, vinnuumhverfi, umgjörðog heilsa í starfi, mat á stjórnumháttum yfirmanna og mannauður í þekkingarfyrirtækjum. Sjálfbær og ábyrg fyrirbyggjandi læknisfræði.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Öryggismening hjúkrunarfræðinga sem starfa á skurð- og svæfingardeildum LSH. Áslaug Sigríður Svavarsdóttir skurðhjúkrunarfræðingur, Laura Sch. Thorsteinsson þróunarráðgjafi hjúkrunar, Helga Kristín Einarsdóttir sviðsstjóri.

Health and Organisation among University Physicians in four European countries The HOUPE study. Linn O. Getz trúnaðarlæknir, Lilja Sigrún Jónsdóttir læknir og verkefnastjóri, Kristinn Tómasson yfirlæknir, Matthías Halldórsson aðstoðarlandlæknir, Guðmundur Sigurðsson heilsugæslulæknir, Jóhanna Jónasdóttir heilsugæslulæknir, Vilhelmina Haraldsdóttir sviðsstjóri, Katrín Fjeldsted heilsugæslulæknir, Óskar Einarsson sérfræðingur, Haukur Hjaltason sérfræðingur, Ólöf Sigurðardóttir sérfræðingur, Þorvaldur Ingvarsson lækningaforstjóri, Guðbjörg L. Rafnsdóttir félagsfræðingur, Vilhjálmur Rafnsson prófessor, Þorgerður Einarsdóttir lektor.

Nidarosfondet til fremme av allmennmedisin i Midt-Norge

Sustainable and responsible preventive medicine. Conceptualising ethical dilemmas arising from clinical implementation of advancing medical technology. Linn O. Getz trúnaðarlæknir.

Norsk selskap for allmennmedisin

Sustainable and responsible preventive medicine. Conceptualising ethical dilemmas arising from clinical implementation of advancing medical technology. Linn O. Getz trúnaðarlæknir.

Gæðastyrkur Heilbrigðisráðuneytis

Ábendingar, athugasemdir og kvartanir sjúklinga. Magna Birnir forstöðumaður auk samstarfsaðila á Fjórðungssjúkrahúsinu á Akureyri.

Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga

Öryggismening hjúkrunarfræðinga sem starfa á skurð- og svæfingardeildum LSH. Áslaug Sigríður Svavarsdóttir skurðhjúkrunarfræðingur, Laura Sch. Thorsteinsson þróunarráðgjafi hjúkrunar.

Doktorsnemi

Sustainable and responsible preventive medicine. Conceptualising ethical dilemmas arising from clinical implementation of advancing medical technology. Linn O. Getz trúnaðarlæknir. Háskólanum í Þrándheimi (NTNU).

Meistararnemi

Mannauðsstjórnun. Svava Þorkeldsdóttir hjúkrunardeildarstjóri. Viðskipta- og hagfræðideild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Fjórðungssjúkrahúsið á Akureyri, Norwegian University of Science and Technology (NTNU), Trondheim, Noregi, Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) Noregi, Norwegian University of Science and Technology (NTNU), Verdal, Noregi. Karolinska Universitetssjukhuset, Stokkhólmi, Svíþjóð. St Olav's hospital, Þrándheimi, HOUPE (Health and Organisation among University hospital Physicians in four European countries). Azienda Ospedaliera Università, Padova, Italy auk alþjóðlegrar samvinnu Íslands, Japans, Danmerkur, Nýja Sjálands og Nígeríu.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arason VA, Sigurdsson JA, Kristinsson KG, Getz L, Gudmundsson S. Otitis media, tympanostomy tube placement, and use of antibiotics. Scand J Prim Health Care 2005;23(3):184-91.

Getz L, Sigurdsson JA, Hetlevik I, Kirkengen AL, Romundstad S, Holmen J. Estimating the high risk group for cardiovascular disease in the Norwegian HUNT 2 population according to the 2003 European guidelines: modelling study. BMJ 2005;331(7516):551-4.

Getz L, Kirkengen AK, Hetlevik I, Sigurdsson JA. Individually based preventive medical recommendations – are they sustainable and responsible? A call for ethical reflection. Editorial. Scand J Prim Health Care 2005;23:65-7.

Fyrirlestrar hérlendis voru 4.

Fyrirlestrar erlendis voru 3.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 3.

Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar

Framkvæmdastjóri hjúkrunar: Anna Stefánsdóttir

Helstu áherslur í rannsóknum

Notkun flokkunarkerfa í hjúkrun, hjúkrunarskráning og árangursmælingar í heilbrigðisþjónustu. Velliðan í starfi.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Norræn almenn gagnastök. Þóra Jónsdóttir eðlisfræðingur, Ebba Þóra Hvannberg dósent, Jón Margeir Hróðmarsson tölvunarfræðingur, Laufey Tryggvadóttir framkvæmdastjóri, Jón G. Jónasson sérfræðingur, Jan-Eric Litton prófessor, fulltrúi frá Íslenskri málstöð, Guðrún Kr. Guðfinnsdóttir verkefnisstjóri, Ásta Thoroddsen dósent, Anna Björg Haukdal kerfisfræðingur, Guðný Eiríksdóttir framkvæmdastjóri, Hólmfríður Gunnarsdóttir sérfræðingur.

Doktorsnemar

Rannsókn á vinnuumhverfi hjúkrunarfræðinga og ljósmæðra á LSH: Tengsl stjórnunar, starfsánægju og gæða þjónustunnar. Sigrún Gunnarsdóttir hjúkrunarfræðingur. London School of Hygiene & Tropical Medicine.

Hjúkrunarskráning sem grunnur klínískrar ákvarðanatöku. Ásta Thoroddsen hjúkrunarfræðingur. Háskólinn í Örebro, Svíþjóð.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Gæðastjórar LSH, Krabbameinsmiðstöðin, Tryggingastofnun ríkisins, Sjúkrahúsið á Akranesi, Fjórðungssjúkrahúsið á Akureyri. Florence Nightingale School of Nursing & Midwifery Kings College London, College of Health Sciences, University of Sydney, Centre for Health Outcomes and Policy Research, School of Nursing, University of Pennsylvania, London School of Hygiene & Tropical Medicine.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Thoroddsen A. Applicability of the Nursing Interventions Classification to describe nursing. Scand J Caring Sci 2005;19(2):128-39.

Önnur ritverk

Sigrún Gunnarsdóttir. Quality of working life and quality of care in Icelandic hospital nursing. Doktorsritgerð við London School of Hygiene & Tropical Medicine. 15. nóvember 2005.

Johannesdóttir J, Delaney C, Thoroddsen A. (2005). Acute care nursing assessments and relationship to nursing outcomes. Í: N. Oud, W. Sermeus, og M. Ehnfors (eds.). ACENDIO 2005, Proceedings of the 5th European Conference of ACENDIO in Bled, Slovenia. Bern: Verlag Hans Huber. Bls. 258-61.

Thoroddsen A, Bragadóttir G, Thorsteinsson LS, Thorsteinsdóttir L. (2005). Putting policy into action – using standardized languages in clinical practice: pre and post test. Í: N. Oud, W. Sermeus, og M. Ehnfors. ACENDIO 2005, Proceedings of the 5th biennial European Conference of ACENDIO in Bled, Slovenia. Bern: Verlag Hans Huber. Bls. 311-7.

Fyrirlestrar hérlendis voru 6.

Fyrirlestrar erlendis voru 5.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 5.

Veggspjald/útdráttur erlendis var 1.

Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar

Framkvæmdastjóri: Kristján Erlendsson dósent

Helstu áherslur í rannsóknum

Starfsþróun fagfólks, skráning hjúkrunar, gæði þjónustu, rannsóknir á framlagi starfsmanna LSH til vísinda og umfang heilbrigðisrannsókna á Íslandi. Auk þess sem starfsmenn vinna að rannsóknum á öðrum sviðum.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu 2005

Vísindasjóður LSH

Rannsókn á þekkingu og viðhorfi hjúkrunarfræðinga til úthlutunar verkefna. Bylgja Kærnested hjúkrunarfræðingur, Helga Bragadóttir sviðsstjóri.

Rannsókn á ánægju foreldra á barnadeildum. Helga Bragadóttir sviðsstjóri, Anna Ólafía Sigurðardóttir sviðsstjóri, Auður Ragnarsdóttir deildarstjóri, Herdís Gunnarsdóttir deildarstjóri, Ragnheiður Sigurðardóttir deildarstjóri.

Tölvutengdur stuðningshópur foreldra barna sem hafa greinst með krabbamein. Helga Bragadóttir sviðsstjóri.

Afstaða heilbrigðisstarfsmanna til klínískra leiðbeininga og áform um að nota þær í starfi: Þróun, forþrófun og hönnun mælitækis. Hrund Scheving Thorsteinsson sviðsstjóri, Connie Delaney prófessor, Friðrik H. Jónsson félagssálfræðingur.

Upplýsingalæsi og möguleikar starfsmanna til að veita gagnreynda heilbrigðisþjónustu. Hrund Scheving Thorsteinsson sviðsstjóri, Connie Delaney prófessor, Dr. Anelli Tanner.

Sjálfsöfnæmissjúkdómar í fjölskyldum með ættlæga rauða úlfa og iktσύki m.t.t. faraldsfræði og erfðafræði. Kristján Steinsson yfirlæknir, Helga Kristjánsdóttir líffræðingur, Gerður Gröndal sérfræðingur, Kristján Erlendsson sviðsstjóri.

Gæði þjónustu frá sjónarhóli aðstandenda sjúklinga á gjörgæsludeildum. Margrét Ásgeirsdóttir hjúkrunarfræðingur, Ólöf S. Sigurðardóttir hjúkrunarfræðingur, Auðna Ágústsdóttir verkefnisstjóri.

Dánartíðni einstaklinga sem leituðu til bráðamóttöku við Hringbraut LSH. Oddný S. Gunnarsdóttir deildarstjóri, Vilhjálmur Rafnsson prófessor.

Hlutverk mannan-bindilektíns MBL við hreinsun mótefnafléttna úr blóði einstaklinga með langvinna bólgusjúkdóma. Sædis Sævarsdóttir deildarlæknir, Helgi Valdimarsson yfirlæknir, Kristján Steinsson yfirlæknir, Kristján Erlendsson sviðsstjóri, Kristín Traustadóttir náttúrufræðingur, Björn Rúnar Lúðvíksson sérfræðingur.

B-hluti vísindasjóðs Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga
Hvers vegna ákveða foreldrar barna sem hafa greinst með krabbamein að taka þátt eða að taka ekki þátt í tölvugengdum stuðningshópi? Helga Bragadóttir.

Undirbúningur fyrir gagnreynda starfshætti og notkun á klínískum leiðbeiningum. Mat á þáttum sem hafa áhrif. Hrund Sch. Thorsteinsson.

Dánartíðni einstaklinga sem leituðu til bráðamóttöku LSH við Hringbraut á árunum 1995-2002. Rannsókn á einstaklingum sem útskrifuðust með einkenni og illa skilgreindar orsakir. Oddný S. Gunnarsdóttir.

Rannsókn á þekkingu og viðhorfi hjúkrunarfræðinga til úthlutunar verkefna. Bylgja Kærnested, Helga Bragadóttir.

Doktorsnemi

Mat á umhverfi hjúkrunarfræðinga. Gagnreyndir starfshættir. Reynsla hjúkrunarnema í verknámi á LSH. Hrund Scheving Thorsteinsson. Háskóla Íslands.

Meistaraneimar

Bókasafnsfræði á heilbrigðissviði. Anna Sigríður Guðnadóttir. Háskólanum í Wales, Aberystwyth, Bretlandi.

Námsráðgjöf. Erna Guðbjörg Árnadóttir. Háskóla Íslands
Dánartíðni einstaklinga sem leituðu til bráðamóttöku LSH við Hringbraut á árunum 1995-2002. Oddný S. Gunnarsdóttir. Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap.

Christer Magnusson. MBA - nám Háskólanum í Reykjavík.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands, RANNÍS, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd og samstarfsaðilar innan LSH

Ritverk bókakafli

Guðrún Kristjánsdóttir, Helga Bragadóttir, Herdís Gunnarsdóttir. Hverjar eru mikilvægustu þarfar foreldra á barnadeildum? Í: Ungir Íslendingar í ljósi vísindanna. Reykjavík: Háskólaútgáfan. 2005. Bls.143-52.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Gerður Leifsdóttir, John Benedikz, Guðjón Jóhannesson, Jón Jóhannes Jónsson, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir. Spennuvísun (Dystrophia Myotonica): almennt yfirlit og algengi á Íslandi. Læknablaðið 2005;91(11):829-34.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Clarimon J, Asgeirsson H, Singleton A, Jakobsson F, Hjaltason H, Hardy J, Sveinbjörnsdóttir S. Torsin A haplotype predisposes to idiopathic dystonia. Ann Neurol 2005;57(5):765-7.

Magnusdóttir H. Overcoming strangeness and communication barriers: a phenomenological study of becoming a foreign nurse. Int Nurs Rev 2005;52(4):263-9.

Önnur ritverk

Anna Sigríður Guðnadóttir, Sólveig Þorsteinsdóttir. Heilbrigðis-upplýsingar til almennings. Morgunblaðið 2005; 31. maí.

Eygló Ingadóttir. Rúmgrindur á sjúkrahúsum: Eru þær nauðsynlegar? Tímarit hjúkrunarfræðinga 2005;4(81): 40 -1.

Inga Sif Ólafsdóttir, Sædís Sævarsdóttir, Kolbrún Pálsdóttir, Hannes Petersen, Ólafur Baldursson. Afstaða unglækna og læknanema til sérfræðináms á Íslandi. Læknablaðið 2005;91:511-4.

Ólafur Baldursson. Sérnam á Íslandi. [Ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2005;91:497.

Ólafur Baldursson. Þekking almennings á lyfjum og læknisfræði. Mixtúra 2005;19:16.

Sólveig Þorsteinsdóttir. Opið aðgengi og rafræn geymslusöfn vísindagreina. Bókasafnið 2005;29:17-22.

Sólveig Þorsteinsdóttir. Opið aðgengi og rafræn geymslusöfn vísindagreina. Læknablaðið 2005;91(3):290-2.

Thorsteinsdóttir S. Does national access to E-publication make a difference : The Icelandic experience? J Eur Assoc Health Inform Libr 2005;1(4):27-32.

Fyrirlestrar hérlendis voru 8

Fyrirlestrar erlendis voru 12.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 6

Veggspjald/útdráttur erlendis var 1.

Skrifstofa framkvæmdastjóra lækninga

Framkvæmdastjóri lækninga: Jóhannes Gunnarsson

Helstu áherslur í rannsóknum

Upplýsingatækni á heilbrigðisviði, nýting upplýsingatækni í þágu gæða og öryggis sjúklinga. Starfsaðstæður heilbrigðisstarfsfólks.

Doktorsnemi

Martha Á. Hjálmarsdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands.

Meistaraneimar

Rafræn lyfjafyrirmæli. Tilraunaverkefni á Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Esther R. Guðmundsdóttir. MPA, Háskóla Íslands.

Stöðlun og flokkun á fagmáli sjúkraþjálfara LSH: Áreiðanleika og réttmætisprófun á íslensku og ensku safni meðferðarhugtaka sjúkraþjálfara á LSH og vörpun enska safnsins með MetaMap yfir í ákveðin flokkunarkerfi í Metathesaurus, UMLS. Arna Harðardóttir. Hjúkrunardeild Háskóla Íslands.

Tengsl færni og getu aldraðra á dvalar - og hjúkrunarheimilum við auka- og hjáverkanir lyfja. Hanna Ásgeirsdóttir. Hjúkrunardeild Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Háskóli Íslands.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Magnusdóttir EV, Thorsteinsson T, Thorsteinsdóttir S, Heimisdóttir M, Ólafsdóttir K. Persistent organochlorines, sedentary occupation, obesity and human male subfertility. Hum Reprod 2005;20(1):208-15.

Skrifstofa tækni og eigna

Framkvæmdastjóri: Ingólfur Þórisson
Heilbrigðistækni svið: Þorgeir Pálsson sviðsstjóri

Helstu áherslur í rannsóknum

Fjarlækningar, raförvun til endurhæfingar þverlamaðra og til meðhöndlunar á hjartveikum, þrívíð líkanagerð (Medical Stereolithography, 3D printing).

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu 2005.

Vísindasjóður LSH

Use of Electrical stimulation to restore denervated degenerated muscles, RISE. Páll E. Ingvarsson sérfræðingur, Vilborg Guðmundsdóttir sjúkrapjálfari, Sigrún Knútsdóttir sjúkrapjálfari, Þórður Helgason forstöðumaður, Stefán Yngvason sviðsstjóri auk erlendra samstarfsaðila

Mælingar á geislavirkum eignum í líkama mannsins. Þórður Helgason forstöðumaður, Garðar Mýrdal eðlisfræðingur, Eysteinn Pétursson eðlisfræðingur, Gísli Georgsson eðlisverkfræðingur, Þorgeir Pálsson sviðsstjóri, Stefán B. Sigurðsson prófessor, Páll Theódórsson próf. emer.

Notkun þrívíddarlíkana fyrir meðferð (Medical Stereolithography, 3D printing). Þórður Helgason forstöðumaður, Palo Gargiulo heilbrigðisverkfræðingur, Bjarni Torfason yfirlæknir, Stefán Yngvason yfirlæknir, Páll Ingvarsson sérfræðingur, Sigrún Knútsdóttir yfirsjúkrapjálfari, Vilborg Guðmundsdóttir sjúkrapjálfari.

Rannís styrkir

Fjarlækningar, aðgengi að sérfræðiráðgjöf innan heilbrigðiskerfisins. Ásgeir Haraldsson prófessor og sviðsstjóri, Sigurður Kristjánsson yfirlæknir, Margrét Oddsdóttir yfirlæknir, Hannes Petersen yfirlæknir, Dóra Lúðvíksdóttir sérfræðingur, Gestur Þorgeirsson yfirlæknir, Rúnar Reynisson sérfræðingur, Jörundur Kristinsson sérfræðingur, Óttar Ármannsson sérfræðingur, Sigurður Halldórsson sérfræðingur, Steingrímur Davíðsson sérfræðingur, Margrét Valdimarsdóttir sérfræðingur.

Fjarhjärtariti. Þórður Helgason, forstöðumaður, Paolo Gargiulo heilbrigðisverkfræðingur, Davíð O. Arnar hjartasérfræðingur.

Sjálfvirk líkanasmíði fyrir heilbrigðistæknileg not (Medical Stereolithography, 3D printing). Þórður Helgason forstöðumaður, Palo Gargiulo heilbrigðisverkfræðingur, Bjarni Torfason yfirlæknir, Stefán Yngvason yfirlæknir, Páll Ingvarsson sérfræðingur, Sigrún Knútsdóttir yfirsjúkrapjálfari, Vilborg Guðmundsdóttir sjúkrapjálfari, Geir Guðmundsson verkfræðingur, Ingólfur Þorbjörnsson forstöðumaður og erlendir samstarfsaðilar.

Hreyfieiginleikar hjálíðar. Þórður Helgason forstöðumaður, Jónína Lilja Pálsdóttir verkfræðinemi, Páll E. Ingvarsson sérfræðingur, Dítmar Rafold verkfræðingur og aðrir erlendir samstarfsaðilar.

Nordisk Atlantsamarbejde

Styrkveiting til að uppfæra hug og vélbúnað í Norrönu og gera með þeim tilraunir við notkun búnaðarins. North Atlantic Telemedical Services, NATS. Þórður Helgason forstöðumaður, Paolo Gargiulo heilbrigðisverkfræðingur, Þorgeir Pálsson, starfsmenn LSH Fossvog, The Faroese Hospital System, Pál Weihe, Jan Jespersen.

Doktorsnemi

Líkanagerð af aftauguðum vöðvum. Paolo Gargiulo. University Wien, Austurríki.

Meistaraneimar

Þrívíð líkanagerð. Fjóla Jóhannesdóttir. Vélaverkfræði, Háskóla Íslands.

Kraftmælingar án snertingar. Jóhanna Lilja Pálsdóttir. Rafmagnsverkfræði, Háskóla Íslands.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Barnaspítalinn, Háls- nef og eyrnadeild, Skurðeild, Lungnadeild. Heilsugæslustöðin á Seyðisfirði, Patreksfirði, Efstaleiti, Egilsstöðum, Kópaskeri, Þórshöfn og Húsavík. Iðntæknistofnun. The Faroese Hospital System, Þórshöfn í Færeyjum, National Centre for Telemedicine, Tromsø, Noregi. Abteilung für Biomedizinische Technik und Physik, Universität Wien, Austurríki. Ludvik Boltzmann Institut für Elektrostimulation und Physiotherapie, Abteilung für Physikalische Medizin, Wihelminenspital, Wien, Austurríki. Anatomy and Cell Biology, The University of Liverpool New Medical School, Liverpool, Bretland. Department of Experimental Biomedical Sciences, University of Padova Italy. Institute of Clinical Neurophysiology, University Medical Center, Ljubljana, Slovenia Orthopädische Universitätsklinik Heidelberg, (Schlierbach) Heidelberg, Þýskalandi.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Helgason T, Gargiulo P, Johannesdottir F, Ingvarsson P, Knutsdottir S, Gudmundsdottir V, Yngvason S. Monitoring muscle growth and tissue changes induced by electrical stimulation of denervated degenerated muscles with CT and stereolithographic 3D modeling. Artif Organs 2005;29(6):440-3.

Önnur ritverk

Pacemaker and ICD register in Iceland, [annual report 2004]. 2005. Heilbrigðistækni svið, Landspítali – háskólasjúkrahús: Reykjavík.

Fyrirlestrar hérlendis voru 2.

Veggspjöld/útdrættir hérlendis voru 6.